
De meerwaarde van moderne communicatiemiddelen in de voetbalsport

---

Student: Wim Van Robbroeck

Promotor: Prof. dr. Patrick De Pelsmacker

Masterscriptie voorgedragen tot het bekomen van de graad van
Master in de Meertalige Professionele Communicatie

© Copyright: Universiteit Antwerpen

Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van zowel de promotor(es) als de auteur(s) is overnemen, kopiëren, gebruiken of realiseren van deze uitgave of gedeelten ervan verboden. Voor aanvragen tot of informatie in verband met het overnemen en/of gebruik en/of realisatie van gedeelten uit deze publicatie, neemt u contact op met Universiteit Antwerpen, Master in de Meertalige Professionele Communicatie, Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen (België) | mpc@ua.ac.be

Voorafgaande schriftelijke toestemming van de promotor(es) is eveneens vereist voor het aanwenden van de in dit afstudeerwerk beschreven (originele) methoden of producten en voor de inzending van deze publicatie ter deelname aan wetenschappelijke prijzen of wedstrijden.

© Copyright: Universiteit Antwerpen

Without written permission of the supervisor(s) and the authors it is forbidden to reproduce or adapt in any form or by any means any part of this publication. Requests for obtaining the right to reproduce or utilize parts of this publication should be addressed to Universiteit Antwerpen, Master in de Meertalige Professionele Communicatie, Prinsstraat 13, 2000 Antwerpen (België) | mpc@ua.ac.be

A written permission of the supervisor(s) is also required to use the (original) methods or products, and for submitting this publication in scientific contests.

De meerwaarde van moderne communicatiemiddelen in de voetbalsport

---

Student: Wim Van Robbroeck

Promotor: Prof. dr. Patrick De Pelsmacker

Masterscriptie voorgedragen tot het bekomen van de graad van
Master in de Meertalige Professionele Communicatie

Voorwoord

Als voetbalsupporter in hart en nieren beleef ik elke wedstrijd van mijn favoriete team intens mee. Vreugde en verdriet liggen zeer dicht bij elkaar. Één ding staat zeker vast: voetbal volgen is absoluut slecht voor de gezondheid. De maanden juni en juli brengen op dit gebied waarschijnlijk het meest rust in het leven van elke voetbalsupporter en zijn gezin. Geen negentig minuten in spanning voor het tv-scherm gekluisterd zitten, ontlading bij het verlossende doelpunt en woede bij scheidsrechterlijke blunders. Mocht het op één of andere manier mogelijk zijn om ook de gemoedstoestand van elke supporter tijdens de overige tien maanden van een jaar iets meer onder controle te krijgen dan wil ik daar via dit onderzoek graag aan meewerken.

Voor de totstandkoming van dit werk wil ik professor dr. Patrick De Pelsmacker bedanken om als promotor deze masterscriptie te begeleiden. Zijn ondersteuning en tips waren belangrijk gedurende het ganse traject.

Verder wil ik zeker Kris Bellon en een Belgische scheidsrechter¹ bedanken voor hun inbreng. Hun kennis van zaken was zeer belangrijk om een goed beeld te krijgen over het voetbal en meer bepaald de scheidsrechters die alle wedstrijden in goede banen proberen te leiden.

Tot slot dienen mijn gezin en ouders een speciale vermelding te krijgen. Zonder hun steun en geloof in mij was het nooit gelukt om dit werk tijdig klaar te krijgen. Hun feedback en correcties zijn cruciaal geweest in de loop van het schrijfproces. Woorden schieten tekort om al jullie steun te beschrijven. Bedankt!

Wim Van Robbroeck
Antwerpen, mei 2013

---

¹ Aangezien enkel de volledige medewerking kon worden verleend wanneer de anonimiteit was gewaarborgd ben ik hieraan tegemoet gekomen door geen naam of initialen te vermelden. Indien nodig kunnen bij de auteur van dit werk de gegevens worden opgevraagd.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	II
LIJST VAN DE TABELLEN, GRAFIEKEN EN FIGUREN	V
LIJST VAN DE AFKORTINGEN	VII
SAMENVATTING	VIII
INLEIDING	1
1 DOEL- EN PROBLEEMSTELLING	3
1.1 DOELSTELLING	3
1.2 PROBLEEMSTELLING	5
2 THEORETISCH KADER	7
2.1 WELKE MODERNE COMMUNICATIEMIDDELEN WORDEN AL GEBRUIKT?	8
2.2 WELKE MODERNE COMMUNICATIEMIDDELEN WORDEN NOG NIET GEBRUIKT?	13
2.3 KWALITEIT VAN DE HUIDIGE WEDSTRIJDLEIDING	17
3 METHODOLOGIE	19
3.1 DOELGROEPEN	19
3.2 INDIVIDUELE GESPREKKEN	22
3.3 OPERATIONALISERING	23
3.4 VRAGENLIJST	26
4 RESULTATEN	36
4.1 RESPONDENTEN	36
4.2 IS ER EEN ONDERSCHIED IN DE BEOORDELING VAN DE VERSCHILLENDE FUNCTIES BINNEN DE WEDSTRIJDLEIDING?	41
4.3 WAT ZOU ERVOOR KUNNEN ZORGEN DAT DE KWALITEIT VAN DE WEDSTRIJDLEIDING VERBETERT?	45
4.4 WELKE MEERWAARDE ZIEN DE STAKEHOLDERS IN DE VERSCHILLENDE COMMUNICATIEMIDDELEN?	47
4.5 WELKE COMMUNICATIEMIDDELEN MOETEN ER VOLGENS DE STAKEHOLDERS NOG IN GEBRUIK WORDEN GENOMEN?	53

5	CONCLUSIE EN DISCUSSIE	57
5.1	CONCLUSIE	57
5.2	DISCUSSIE	62
5.3	AANBEVELINGEN VOOR VERDER ONDERZOEK	63
	LITERATUURLIJST	64
	BIJLAGEN	68
	BIJLAGE I: OPERATIONALISERINGSMATRIX	68
	BIJLAGE II: VRAGENLIJST IN HET NEDERLANDS	73
	BIJLAGE III: VRAGENLIJST IN HET FRANS	87
	BIJLAGE IV: VRAGENLIJST IN HET ENGELS	101
	BIJLAGE V: TABELLEN	115
	BIJLAGE VI: GRAFIEKEN	130
	BIJLAGE VII: CD MET DIGITALE VERSIE VAN SCRIPTIE EN SPSS-DATASET	131
	VERKLARING OP WOORD VAN EER	132

Lijst van de tabellen, grafieken en figuren

Tabel 1. Overzicht van de respondenten	36
Tabel 2. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de scheidsrechters ‘Hoe lang bent u reeds actief binnen de arbitrage in het voetbal?’ (n=49)	37
Tabel 3. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de spelers ‘Hoe lang speelt u reeds in de Belgische 1ste of 2de klasse?’ (n=8)...	38
Tabel 4. Gemiddelden van de beoordeling van de huidige wedstrijdleiding (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	41
Tabel 5. Gemiddelden van de beoordeling van de hoofdscheidsrechter (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes).....	42
Tabel 6. Gemiddelden van de beoordeling van de assistent-scheidsrechter (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	43
Tabel 7. Gemiddelden van de beoordeling van de 4de official (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	44
Tabel 8. Gemiddelden van de vergelijking van de buitenlandse en de Belgische wedstrijd- leiding (1 = zeer slecht, 5 = zeer goed) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	45
Tabel 9. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor snellere beslissingen (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	47
Tabel 10. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een eerlijker verloop / correctere beslissingen (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)	49
Tabel 11. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)....	50
Tabel 12. Gemiddelden van de rangschikking van de meerwaarden die de communicatie- middelen bieden / kunnen bieden in het voetbal (1 = kleinste meerwaarde, 5 = grootste meerwaarde) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes).....	51

Tabel 13. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de vraag <i>‘Voor welke optie kiest u?’ (n=132)</i>	51
Tabel 14. Gemiddelden van de beoordeling van enkele stellingen omtrent de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes).....	53
Tabel 15. Frequenties en percentages van de antwoorden op de vraag <i>‘Wijzig u uw mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen bij het invoeren van ...?’</i>	56
<hr/>	
Grafiek 1. Antwoorden op de vraag <i>‘Wat is uw leeftijd?’</i> uitgedrukt in percentages (n=132)	37
Grafiek 2. Antwoorden op de specifieke vraag aan de scheidsrechters <i>‘Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit bij de wedstrijdleiding?’</i> uitgedrukt in percentages (n=49)	38
Grafiek 3. Antwoorden op de specifieke vraag aan de bestuursleden <i>‘Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?’</i> uitgedrukt in percentages (n=13).....	39
Grafiek 4. Antwoorden op de specifieke vraag aan de supporters <i>‘Hoe lang supportert u reeds voor een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?’</i> uitgedrukt in percentages (n=67)	39
Grafiek 5. Antwoorden op de vraag <i>‘Indien er zich volgens u problemen voordien in de wedstrijdleiding van de Belgische 1ste en 2de klasse, waar situeert zich dan het grootste probleem?’</i> uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent (n=144)	46
Grafiek 6. Antwoorden op de vraag <i>‘Voor welke optie kiest u?’</i> uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent (n=132)	52
Grafiek 7. Antwoorden op de vraag <i>‘Bent u voorstander voor het invoeren van ...?’</i> uitgedrukt in percentages (n=132).....	54
<hr/>	
Figuur 1. Oorspronkelijke positionering van de wedstrijdleiding.....	11
Figuur 2. Licensing and certification procedure.....	14
Figuur 3. Voor- en nadelen van face-to-face interviews.....	22
Figuur 4. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip stakeholders	23
Figuur 5. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip communicatiemiddelen.....	24
Figuur 6. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip wedstrijdleiding	25
Figuur 7. Voor- en nadelen van een online-enquête	27
Figuur 8. Survey flow.....	29

Lijst van de afkortingen

CSC	Centrale Scheidsrechterscommissie
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
GLT	Goal-line technology
IFAB	International Football Association Board
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
UEFA	Union of European Football Associations

Samenvatting

Zelfs de belangrijkste federaties UEFA en FIFA zijn het binnen het voetbal niet eens in welke richting deze mondiale sport verder moet evolueren. Moeten er meer technologische communicatiemiddelen worden ingezet ter ondersteuning van de wedstrijdleiding of vormen meer scheidsrechters een beter alternatief? Misschien moeten beide in de toekomst worden gecombineerd?

Waar de financiële kant van de zaak vaak doorslaggevend is voor de federaties, wordt de effectieve meerwaarde van de communicatiemiddelen door hen buiten beschouwing gelaten. In mijn onderzoek wordt dan ook gepeild naar de mening van de belangrijkste stakeholders (scheidsrechters, spelers, trainersstaf, bestuursleden en supporters) over het gebruik van moderne communicatiemiddelen in het voetbal. Daarnaast wordt onderzocht hoe de stakeholders de kwaliteit van de wedstrijdleiding beoordelen.

Dit alles is gebeurd via een online-enquête bij de stakeholders uit de Belgische eerste en twee klasse. De communicatiemiddelen die hierbij met elkaar werden vergeleken zijn: piepvlaggen, oortjes, vijfde en zesde scheidsrechter, doellijnttechnologie en een videoreferee. Wat de kwaliteit van de wedstrijdleiding betreft, werd zowel gekeken naar de beoordeling van het scheidsrechterlijke team als naar de individuele prestaties van de scheidsrechters.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat alle stakeholders zeer positief staan tegenover het gebruik van oortjes en doellijnttechnologie. Ook een videoreferee wordt positief beoordeeld, maar dit in iets mindere mate. De piepvlaggen en de vijfde en zesde scheidsrechter tenslotte bieden volgens de stakeholders de minste meerwaarde voor de wedstrijdleiding.

Verder valt het op dat de kwaliteit van de wedstrijdleiding als goed wordt beschouwd en dat er een positieve evolutie in de beoordelingen zit ten opzichte van eerder onderzoek. De oortjes spelen hierbij een belangrijke rol. Er is ook geen verschil terug te vinden in de beoordeling van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding. Wel is het zeer opvallend dat de scheidsrechters de kwaliteit van de wedstrijdleiding veel hoger inschatten dan de andere stakeholders.

Inleiding

In de voetbalsport wordt met zeer grote bedragen gewerkt. De transfersommen en spelerslonen zijn vaak hallucinant. Daarnaast levert winst in de nationale competitie en het deelnemen aan bepaalde Europese competities ettelijke miljoenen euro's op. Een foutieve scheidsrechterlijke beslissing kan dus naast zware sportieve gevolgen ook zware financiële gevolgen met zich mee brengen. Vooral voor de arbitrage is het van belang om voldoende ondersteund te worden zodat ze tegemoet kunnen komen aan de eisen van het hedendaagse voetbal.

Voor het verdere verloop van deze masterscriptie is het belangrijk om even stil te staan bij wat ik binnen dit onderwerp onder moderne communicatiemiddelen versta. De vele sociale media zoals facebook en twitter die vandaag de dag het leven van een groot aantal mensen beïnvloeden, worden uiteraard ook in het voetbal gebruikt. Maar aangezien deze niet mee de uitkomst van een voetbalwedstrijd bepalen, worden deze voor mijn onderzoeksopdracht buiten beschouwing gelaten. Ik richt mij voor deze masterscriptie dus op de moderne communicatiemiddelen die de scheidsrechters kunnen ondersteunen om correcte beslissingen te nemen. Wanneer de eerlijkheid van het spel kan gegarandeerd worden, is dit voor elke betrokken partij van belang.

Naar aanleiding van het niet toegekende doelpunt voor Engeland op het wereldkampioenschap 2010 in Zuid-Afrika tegen Duitsland, is de discussie over het invoeren van extra communicatiemiddelen opnieuw hoog opgelaaid. Sindsdien is deze discussie vanwege een incident op het Europese kampioenschap 2012 en een aantal incidenten in enkele nationale competities doorheen Europa ook niet meer uit het nieuws geweest. Maar laat nu juist voetbal en technologische hulpmiddelen een combinatie zijn die een haat-liefde verhouding koestert. Soms is het heel duidelijk dat het voetbal gebaat zou zijn met extra hulpmiddelen maar het tegengestelde komt eveneens voor. Verder zijn ook de meningen van iedereen binnen het voetbal over dit thema verdeeld, en dit zelfs tot in de hoogste regionen.

Aangezien de meeste uitspraken gebeuren op basis van een persoonlijk gevoel, wil ik als voetbalsupporter mijn visie wetenschappelijk onderbouwen. Op basis van een grondige bronnenstudie en enkele gesprekken met mensen uit de arbitragewereld heb ik voor het vak Wetenschappelijk Economisch Werk een paper geschreven die een globaal beeld schetst van de meerwaarde die bepaalde communicatiemiddelen in het voetbal brengen of kunnen brengen. Aan de hand van die bevindingen ben ik voor deze masterscriptie gestart met het bevragen van de belangrijkste stakeholders in het voetbal. Op deze manier kunnen duidelijke

aanbevelingen worden gegeven of het voetbal in de juiste richting evolueert en of er nog meer communicatiemiddelen moeten worden geïntroduceerd.

Daarnaast is het ook belangrijk om even stil te staan bij de mening van de stakeholders over de kwaliteit van de wedstrijdleiding. Hoe wordt het scheidsrechterlijke team beoordeeld en zijn er verschillen op te merken in de beoordeling van de individuele prestaties van de scheidsrechters? De laatste tien jaar is er heel wat aandacht besteed aan het extra ondersteunen en begeleiden van alle scheidsrechters. Daartegenover staat de toenemende kritiek waar niet naast te kijken valt. De vraag rijst dus in hoeverre de wedstrijdleiding voldoet aan de verwachtingen.

De opbouw van deze masterscriptie bestaat uit vijf hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt de doel- en probleemstelling verder in detail toegelicht. Vervolgens biedt hoofdstuk twee een overzicht van de relevante literatuur die over de communicatiemiddelen en de kwaliteit van de wedstrijdleiding terug te vinden was. In hoofdstuk drie wordt de methodologie beschreven die werd gebruikt om dit onderzoek tot een goed einde te brengen, waarna hoofdstuk vier de analyse van de resultaten bevat. Tot slot wordt in de conclusie en discussie van hoofdstuk vijf een samenvatting van de resultaten gegeven en worden aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek.

U zult bij het lezen van deze masterscriptie waarschijnlijk opmerken dat ik ervoor gekozen heb om telkens in de hij-vorm naar de verschillende stakeholders te verwijzen. Aangezien de voetbalwereld tot op heden toch vooral een mannenwereld is, heb ik voor deze optie gekozen. Om duidelijk te benadrukken dat het hier geen discriminerende keuze betreft, wil ik zeker vermelden dat er ook vrouwen zijn die tot de doelgroepen behoren. Voor de leesbaarheid van mijn masterscriptie kon ik hier echter niet steeds in de hij/zij-vorm naar verwijzen.

1 Doel- en probleemstelling

Eerst en vooral is het belangrijk om stil te staan bij de exacte doel- en probleemstelling van mijn masterscriptie. In het eerste deel van dit hoofdstuk licht ik daarom toe welke doelstellingen aan de basis liggen van mijn keuze voor het thema “de meerwaarde van moderne communicatiemiddelen in de voetbalsport”. Vervolgens ga ik dieper in op de effectieve onderzoeksvragen zodat volledig omschreven wordt op welke vragen ik met deze studie een antwoord wil bieden. Op deze manier moet duidelijk worden wat ik exact wil bereiken met het schrijven van deze masterscriptie.

1.1 Doelstelling

1.1.1 Aanleiding van het onderzoek

De wedstrijdleiding binnen het voetbal wordt met een vergrootglas bekeken. Elke fase wordt meermaals geanalyseerd en foute beslissingen breed uitgesmeerd. Het grote geld dat ondertussen deel uitmaakt van de mondiale sport voetbal en de belangen die hiermee gepaard gaan, maken de opdracht van de wedstrijdleiding er niet gemakkelijker op. Voeg daarbij nog de mondigheid van alle betrokkenen zowel op als naast het veld en het mag al bijna een wonder heten dat er nog mensen bereid zijn om een wedstrijd te leiden.

Door de jaren heen zijn er verschillende onderzoeken gevoerd en is er veel literatuur verschenen over mogelijke opties die de wedstrijdleiding kunnen assisteren bij het nemen van correcte beslissingen. Vaak spitst dit onderzoek zich toe op één aspect zoals buitenspel-situaties, overtredingen, overschrijden van de doellijn, enz.

Tot op heden werden de stakeholders (scheidsrechters, spelers, trainers, clubleiding en supporters) echter nog nooit ondervraagd over hun mening met betrekking tot de meest gekende communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding kunnen ondersteunen. Het is mijn bedoeling om deze leemte via deze masterscriptie in te vullen.

Daaraan gekoppeld rijst de vraag hoe de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding wordt beoordeeld. Meer dan tien jaar geleden werd hier reeds onderzoek naar gedaan maar door de komst van de oortjes en een betere begeleiding van de scheidsrechters zou het beeld over de wedstrijdleiding sterk veranderd kunnen zijn.

1.1.2 Centrale doelstelling

Concreet is het doel van deze masterscriptie tweeledig. Enerzijds moet het onderzoek aantonen hoe de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding wordt beoordeeld door de belangrijkste stakeholders binnen het Belgische voetbal. Anderzijds moet het onderzoek een duidelijk beeld opleveren over hoe deze stakeholders staan tegenover het gebruik van communicatiemiddelen door de wedstrijdleiding.

Bij het eerste aspect van de centrale doelstelling ligt de focus op de kwaliteit van de wedstrijdleiding en de impact van de communicatiemiddelen hierop. Door een eerdere studie te vergelijken met de huidige resultaten kan worden nagegaan of er positieve of negatieve evoluties zitten in de beoordeling van de wedstrijdleiding. Deze informatie is belangrijk voor de CSC (Centrale Scheidsrechterscommissie) in het kader van de training en begeleiding die zij aan iedereen binnen de arbitrage biedt.

Bij het tweede aspect van de centrale doelstelling zal worden gepeild naar de meerwaarde die communicatiemiddelen bieden of kunnen bieden aan de wedstrijdleiding. Dit is van belang om in kaart te brengen hoe het Belgische voetbal volgens de verschillende stakeholders verder zou moeten evolueren. Een goed beeld over de standpunten is noodzakelijk zodat de nodige aanbevelingen kunnen gebeuren naar zowel de overkoepelende organen van het Belgische voetbal als de CSC.

Daarnaast kan deze masterscriptie een aanzet geven om eerder uitgevoerde onderzoeken die zich toespitsen op een deeldomein in een ruimere context te bekijken. Wanneer het duidelijk is welk standpunt elke doegroep inneemt en hoe deze standpunten zich ten opzichte van elkaar verhouden, is het mogelijk om gericht te bepalen welke opties een draagvlak kennen. Het uiteindelijke streefdoel bestaat er uiteraard altijd in om het foutenpercentage binnen de wedstrijdleiding zo laag mogelijk te houden.

Eventueel kunnen er ook andere onderzoeken worden opgestart om naar de visie van de belangrijkste stakeholders binnen Europa of wereldwijd te peilen. Momenteel staan het Europese UEFA (Union of European Football Associations) en de wereldvoetbalbond FIFA (Fédération Internationale de Football Association) lijnrecht tegenover elkaar met hun ideeën hieromtrent. Dit komt de uniformiteit van het voetbal niet ten goede en is het werk van twee bondsbonzen, Michel Platini (UEFA) en Sepp Blatter (FIFA), die het vooral belangrijk vinden om hun eigen gelijk te bewijzen.

Tot slot kan dit werk ook nuttig zijn voor de geschreven of gesproken media aangezien het een overzicht wil bieden van de inzichten van enkele belangrijke stakeholders binnen het voetbal. Waar het vandaag enkel nog gaat over individuele meningen, kan in de toekomst worden gerefereerd naar de globale mening van een bepaalde doelgroep.

1.2 Probleemstelling

Uit wat voorafging werd volgende onderzoeksvraag opgesteld:

“Wat is de opinie van de belangrijkste stakeholders binnen de Belgische voetbalwereld ten aanzien van de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding en het gebruik van communicatiemiddelen in het voetbal?”

Om een zo volledig mogelijk antwoord te kunnen bieden op de onderzoeksvraag werd deze verder opgedeeld in vier deelvragen:

- Is er een onderscheid in de beoordeling van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding?
- Wat zou ervoor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de wedstrijdleiding verbetert?
- Welke meerwaarde zien de stakeholders in de verschillende communicatiemiddelen?
- Welke communicatiemiddelen moeten er volgens de stakeholders nog in gebruik worden genomen?

Voor de eerste deelvraag is het relevant om na te gaan hoe de beoordeling van het scheidsrechterlijke team zich verhoudt ten opzichte van de beoordeling van ieder individueel lid van het team. Wie scoort hoger dan het gemiddelde en wat ligt hier aan de basis? Een bijkomende vraag die zich hierbij stelt is bijvoorbeeld of de vierde scheidsrechter merkkelijk beter scoort dan de hoofdscheidsrechter en assistent-scheidsrechters aangezien zij op het veld geen ‘moeilijke’ beslissingen dienen te nemen?

Voor de tweede deelvraag is het relevant om na te gaan waar zich volgens de stakeholders de grootste problemen binnen de wedstrijdleiding situeren. Tevens wordt er gepolst naar mogelijke oplossingen om het functioneren van de wedstrijdleiding te verbeteren. Hier zal duidelijk moeten worden of de scheidsrechters er dezelfde visie op nahouden als de andere stakeholders. De mogelijkheid bestaat dat diegenen die effectief spelfases moeten beoordelen heel anders kijken naar wat er moet veranderen. Valt er dus eigenlijk wel een gemeenschappelijke vertrekbasis af te leiden van waaruit naar oplossingen kan worden gezocht?

Voor de derde deelvraag is het relevant om na te gaan in welke mate de verschillende communicatiemiddelen een extra hulp zijn of kunnen zijn voor het scheidsrechterlijke team. De discussie over het nut van de vijfde en zesde scheidsrechter laait sinds het begin van de play-offs in maart 2013 de hoog op. De term videoreferee was tot dan amper te horen maar net door het nut van de vijfde en zesde scheidsrechter in twijfel te trekken wordt ook hier druk

over gespeculeerd. Van voetbal een exacte wetenschap maken is onmogelijk maar in welke richting moet het voetbal dan wel verder evolueren?

Voor de vierde en laatste deelvraag is het relevant om na te kijken welke communicatiemiddelen effectief de voorkeur genieten van de verschillende stakeholders. Willen deze stakeholders alles houden zoals het is of gaan ze eerder de revolutionaire toer op? Binnen welke termijn zien ze bepaalde veranderingen realiseerbaar? Houden ze ook rekening met de financiële kant voor de clubs bij het nemen van een beslissing?

2 Theoretisch kader

Het voetbal zoals wij het vandaag de dag kennen is rond 1850 ontstaan in Engeland. De middenklasse uit de public schools en universiteiten vond rugby als handling and kicking game te elitair. Als vrijetijdsbesteding zagen zij veel meer in een non-handling and dribbling game. Al van bij de start werd getracht om de reglementen op een duidelijke en uniforme wijze neer te schrijven. Aangezien de wereld streeft naar continue verbetering en stilstaan gelijk is aan achteruit gaan, spelen we “de belangrijkste bijzaak ter wereld” (Dejonghe, 2004, p.137) gelukkig niet meer met de reglementen en middelen van toen (Dejonghe, 2004, p.144-146).

De nodige aanpassingen zijn gaandeweg in het voetbal doorgevoerd maar als we dit vergelijken met andere sporten speelt voetbal hierin geen pioniersrol. De voetbalautoriteiten houden nogal sterk vast aan oude gewoonten en zien nieuwe technologieën niet als een meerwaarde voor hun sport. Michel Platini, voorzitter van de UEFA, verwoordt dit treffend door te verkondigen: “dit pad [van de technologie] leidt ons recht naar de afgrond” (Voetbalinfo.nl, 2012).

“A study of the European Football Championship in 2000 found that referees made 137 observable interventions on average during a match, including awarding free kicks, penalties, corners, throw-ins, and halting play for serious injury” (Dobson & Goddard, 2011, p.296). Via deze beslissingen hebben scheidsrechters een grote invloed op de resultaten die de verschillende clubs behalen. Een foute beslissing kan bepalend zijn voor winst of verlies waardoor scheidsrechters dikwijls ongewild in het middelpunt van de belangstelling staan. Zij worden bekritiseerd door iedereen in en rond het voetbal en krijgen alle mogelijke verwijten naar het hoofd geslingerd. Wetende dat de belangen zeer groot zijn en dat elke beslissing minstens een aantal keren wordt herbekend, moeten zij trachten om in enkele seconden 100% correct te oordelen (Dobson & Goddard, 2011, p.295-296).

De hedendaagse communicatiemiddelen kunnen hier zonder twijfel de nodige ondersteuning bieden en ondanks alle tegenkantingen heeft de technologie ook in het voetbal al een serieuze voet tussen de deur gekregen. In het vervolg van dit hoofdstuk bespreek ik eerst welke technologieën hun intrede al hebben gemaakt in het Belgische voetbal. Daarna licht ik de bekendste communicatiemiddelen toe die nog niet worden gebruikt om tot slot stil te staan bij de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding.

2.1 Welke moderne communicatiemiddelen worden al gebruikt?

a) Piepvlaggen²

Tot ongeveer vijftien à twintig jaar geleden werd je als lijnrechter met een houten vlag het veld op gestuurd. Gedurende negentig minuten moest je met dit enorme gewicht in je handen trachten jouw deel van het terrein te belopen. Altijd waakzaam en alert blijven en de actie van zo dicht mogelijk volgen, was en is nog steeds de boodschap.

Doorheen de jaren is het idee achter de taak van de lijnrechters in grote lijnen dezelfde gebleven. Uiteraard zijn er hier en daar wat bevoegdheden bijgekomen maar dit heeft vooral te maken met de snelle evolutie van de voetbalsport op zich. De hoofdscheidsrechter kan enerzijds niet alles zien en anderzijds, misschien nog veel belangrijker, niet overal tegelijk zijn. De hulp van zijn assistenten, zoals ze vandaag de dag worden genoemd, is een absolute noodzaak. Samen met het opsmukken van de benaming werd ook het materiaal onder handen genomen (Bellon, 2012).

Het was oud-scheidsrechter Rudolf Kreitlein die een goede twintig jaar geleden als eerste met het idee van de piepvlaggen op de proppen kwam. Als bekende Duitse scheidsrechter gebeurde het volgens hem al te vaak dat de assistent de aandacht van de hoofdscheidsrechter moest proberen te trekken maar hier niet in bleek te slagen binnen een aanvaardbare tijd. Afhankelijk van de context zorgde dit vaak voor schrijnende of hilarische taferelen. Met het idee van Kreitlein in het achterhoofd is Siemens als eerste aan de slag gegaan om deze technologie verder te ontwikkelen (Heisig, 2008; Bellon, 2012).

Ondertussen zijn we enkele decennia verder en is dit hulpmiddel niet meer weg te denken uit de voetbalsport. De piepvlaggen wegen bijna niets meer en de huidige technologie maakt het vrij eenvoudig om onderling te communiceren. De hoofdscheidsrechter draagt, meestal rond zijn bovenarm, een ontvanger en de assistent-scheidsrechter heeft op zijn vlag een drukknop. Indien een situatie dit vereist kan de assistent via een druk op de knop de scheidsrechter signaleren dat hij iets wil meedelen of een beslissing genomen heeft. Via de ontvanger hoort de scheidsrechter een hoge toon wanneer de eerste assistent hem contacteert en een iets lagere toon wanneer de tweede assistent op de knop drukt. Dit verschil om alle verwarring in het heetst van de strijd te vermijden. Mocht een scheidsrechter dit wensen kan hij via de ontvanger in plaats van een toon een trilsignaal ontvangen. Hierbij speelt de persoonlijke voorkeur van de scheidsrechter natuurlijk een rol. In de meeste gevallen zullen de scheidsrechters voor een combinatie van zowel een toon als een trilsignaal opteren (z.a., persoonlijke communicatie, 28/02/2012; Bellon, 2012).

---

² In een wereld waar vooral Engelse termen worden gebruikt staan piepvlaggen beter bekend als het referee paging system.

b) Oortjes³

Ondertussen zijn de oortjes op het voetbalveld waarschijnlijk het meest bekende en ook het meest moderne communicatiemiddel dat gebruikt wordt. Algemeen genomen kan deze technologie worden gedefinieerd als “een in of op het oor gedragen luidsprekertje voor het luisteren tijdens een radioverbinding tussen meerdere partijen” (Oortje (communicatie), 2011). Dit “audiosysteem dat de communicatie op het veld tussen de refs moet bevorderen” (Redactie HLN, 2007) wordt niet enkel in het voetbal gebruikt maar ook veelvuldig in andere sporten zoals wielrennen en rugby.

Sinds het seizoen 2006 – 2007 wordt internationaal met dit systeem gewerkt waarna het in december 2007 ook in België voor alle scheidsrechters op het hoogste niveau ter beschikking werd gesteld. De oortjes moesten volgens bondsvoorzitter François De Keersmaecker “ervoor zorgen dat de scheidsrechters hun vaak moeilijke taak in de beste omstandigheden kunnen uitvoeren” (Redactie HLN, 2007).

De open audiolijn die gecreëerd wordt zorgt ervoor dat al de scheidsrechters onderling met elkaar kunnen communiceren. Dus naast de hoofdscheidsrechter en zijn twee assistent-scheidsrechters zijn ook de vierde – en ondertussen vijfde en zesde scheidsrechter – mee op dit circuit aangesloten (z.a., persoonlijke communicatie, 28/02/2012). Belangrijk om hierbij te vermelden is het feit dat indien de vierde scheidsrechter toegang wenst tot het circuit hij eerst nog op een knop zal moeten drukken. Op deze manier wordt uitgesloten dat de communicatie die deze vierde scheidsrechter voert met de banken van de deelnemende teams telkens tot bij de hoofdscheidsrechter komt. De vierde scheidsrechter beoordeelt zelf wanneer het wenselijk is om iets mee te delen aan de hoofdscheidsrechter. Gelukkig voor de assistent-scheidsrechters zijn de oortjes voorzien van een filter en is een geluidsdemper in het systeem ingebouwd. Mocht dit niet het geval zijn, zou een assistent-scheidsrechter na ongeveer twee wedstrijden zijn gehoor kunnen verliezen vanwege de scherpe tonen van het fluitsignaal van de hoofdscheidsrechter (Bellon, 2012; z.a., persoonlijke communicatie, 28/02/2012).

Verder moet gezegd worden dat de introductie van de oortjes niet zonder slag of stoot heeft kunnen plaatsvinden. Aangezien telkens een aparte audiofrequentie moet worden gebruikt diende het Ministerie van Verkeerswezen hiervoor haar toestemming te verlenen. Pas na veel discussie is deze toestemming er gekomen en konden de oortjes effectief gebruikt worden op onze Belgische voetbalvelden (Bellon, 2012).

---

³ In een wereld waar vooral Engelse termen worden gebruikt staan oortjes beter bekend als headset.

c) 5de en 6de scheidsrechter

Iedereen heeft er zijn eigen mening over, niet in het minst de bazen van de UEFA en de FIFA. Ook in de media valt het op dat er duidelijke voorstanders zijn, terwijl anderen zich openlijk afvragen welk nut een vijfde en zesde scheidsrechter⁴ heeft. Sinds het eerste experiment op professioneel niveau tijdens het seizoen 2009-2010 is er waarschijnlijk over geen enkel ander onderwerp binnen het voetbal meer inkt gevloeid dan over het invoeren van de vijfde en zesde scheidsrechter (FIFA, 2009; UEFA.COM, z.j.).

Vandaag de dag scheidsrechter zijn is alvast geen sinecure. Het voetbal en de verslaggeving daarrond is door de jaren heen enorm geëvolueerd. De scheidsrechters moeten tegemoetkomen aan de hoge eisen die momenteel worden gesteld, waardoor het noodzakelijk is geworden om extra ondersteuning te voorzien bij het uitoefenen van hun functie. Iedereen is het ondertussen wel eens dat deze ondersteuning er moet komen, alleen de manier waarop vormt stof tot discussie.

Na een testperiode van ruim drie jaar heeft het IFAB (International Football Association Board) op 05 juli 2012 unaniem het gebruik van een vijfde en zesde scheidsrechter goedgekeurd. Binnen de UEFA was het duidelijk dat dit systeem volgens hen het meeste voordeel biedt. Oud topscheidsrechter Pierluigi Collina verwoordde dit treffend door te zeggen: “Alle fouten elimineren kan niet, maar op deze manier komen we er wel dicht bij” (Vleminckx, 2013, p.14; UEFA.COM, z.j.).

Als we naar de cijfers van de vijfde en zesde scheidsrechter kijken op het Europese Kampioenschap 2012, dan zit in de uitspraak van Collina een grond van waarheid. Van de zestien beslissingen waar de extra assistenten aan bijdroegen was er slechts één fout. Zij kunnen verder niet alleen beoordelen of een bal de doellijn heeft overschreden, ook bij andere spelfases kunnen zij een belangrijke rol spelen. Volgens de richtlijnen van de FIFA zal het hierbij hoofdzakelijk gaan om fases in het strafschoopgebied aangezien de vijfde en zesde scheidsrechter hier mogelijks een beter zicht op hebben dan de hoofdscheidsrechter (FIFA, 2009; AFP & Skarzynski, 2012, p.22).

Objectief bekeken is het dus zeker een feit dat de mogelijke voordelen van het gebruik van een vijfde en zesde scheidsrechter groter zijn dan bijvoorbeeld het gebruik van doellijntechnologie. Maar het blijven ook met zes scheidsrechters menselijke beslissingen die moeten worden genomen in fracties van seconden. Vooralsnog hebben zij niet de mogelijkheid om tv-beelden te raadplegen.

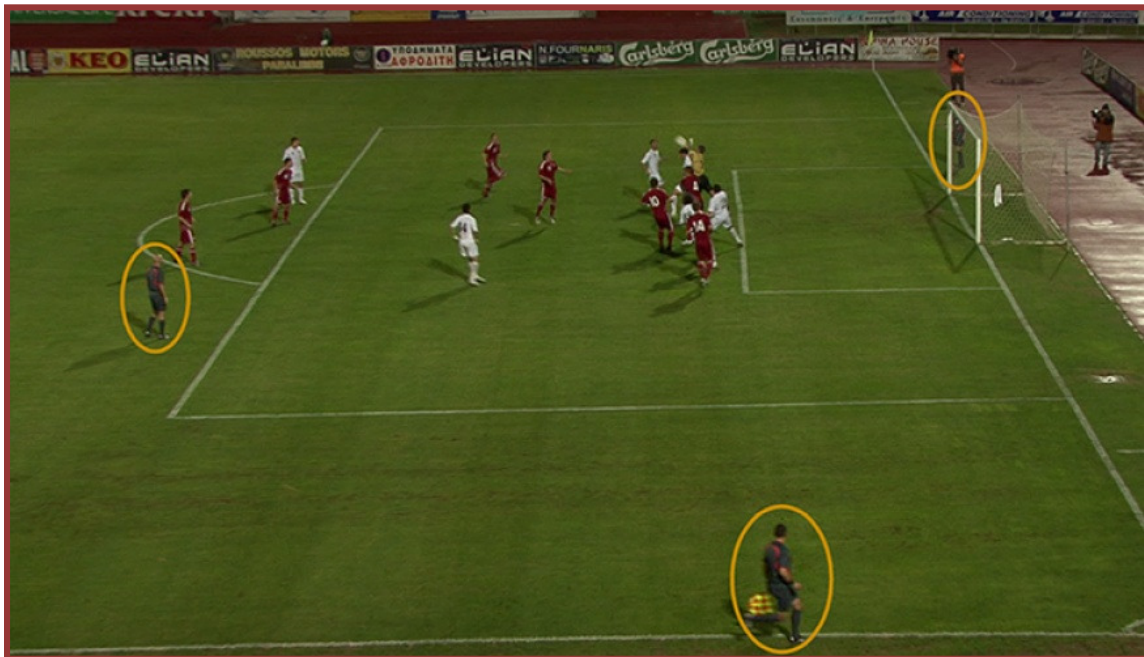
---

⁴ In een wereld waar vooral Engelse termen worden gebruikt staan de vijfde en zesde scheidsrechter beter bekend als additional assistant referees.

Over de positie van de vijfde en zesde scheidsrechter is in ieder geval al heel wat te doen geweest. Bij de start van het experiment met extra scheidsrechters stonden zij gepositioneerd “on the opposite site of the goal to the assistant referee – to the left when viewed from the centre circle. This set-up has been chosen to provide the widest possible cover of the penalty area by match officials (referee, assistant referees and additional assistant referees)” (FIFA, 2009). Volgens vrijwel iedereen binnen het voetbal een logische bezetting.

Figuur 1. Oorspronkelijke positionering van de wedstrijdleiding

Bron: FIFA, 2009, p.3

De feedback van de scheidsrechters op deze werkwijze heeft echter een verandering met zich meegebracht. De hoofdscheidsrechter kon zijn normale diagonale looplijn op het veld niet aanhouden en had op deze manier moeite om het spel correct op te volgen. De vijfde en zesde scheidsrechter zijn daarom verhuisd naar de andere kant van het doel zodat nu de assistent-scheidsrechters en de vijfde en zesde scheidsrechter aan dezelfde zijde van het doel plaatsnemen (Bellon, 2012).

De Italiaanse competitie zal in ieder geval op het einde van het seizoen 2012-2013 een balans kunnen opmaken over de voor- en nadelen van een vijfde en zesde scheidsrechter aangezien zij dan een heel seizoen met dit systeem hebben gewerkt. Italië heeft als eerste land een beroep gedaan op deze vorm van extra ondersteuning maar ook België is wat betreft de vijfde en zesde scheidsrechter een voorloper. In datzelfde seizoen introduceerde België immers voor het eerst extra scheidsrechters tijdens de halve finales van de Beker van België en later ook tijdens de play-offs na het beëindigen van de reguliere competitie (Lagae, 2013, p.10).

Hoe de inbreng van deze extra scheidsrechters in beide landen zal worden geëvalueerd, valt uiteraard af te wachten. Wat wel opvalt is het feit dat uit de eerste commentaren van de scheidsrechters bleek dat zij de visie van de UEFA steunden. Zij vonden het gebruik van de vijfde en zesde scheidsrechter een positieve evolutie en geloofden in de meerwaarde op termijn (Bellon, 2012). Toch moeten we ook vaststellen dat, alleen al in de Belgische play-offs (seizoen 2012-2013), een aantal cruciale fases niet of foutief werden ingeschat door de vijfde en zesde scheidsrechter. De meest recente berichten geven dan ook aan dat de meerwaarde van de vijfde en zesde scheidsrechter minder groot is dan verwacht en dat ook de kostprijs aanzienlijk oploopt (z.a., persoonlijke communicatie, 20/05/2013). Zelfs UEFA-baas Platini maakt melding van foutieve beslissingen op Europees niveau die eigenlijk niet zouden mogen gebeuren. Hij denkt er ondertussen zelfs aan de conversaties tussen alle scheidsrechters te laten opnemen, zodat achteraf kan worden achterhaald waarom een beslissing al dan niet werd genomen (JDU, 2013, p.9; SDV, 2013).

Hoewel de voorstanders het in het algemeen anders laten uitschijnen, geeft dit aan dat ook zij nog niet 100% tevreden zijn met de bereikte resultaten. Één ding is wel duidelijk, er wordt heel veel verwacht van de vijfde en zesde scheidsrechter. Er staan nu eenmaal twee extra scheidsrechters op het terrein en dit laat zich onmiskenbaar voelen in de verwachtingen van buitenaf. Of de vijfde en zesde scheidsrechter deze hoge verwachtingen kunnen inlossen blijft nog de vraag.

2.2 Welke moderne communicatiemiddelen worden nog niet gebruikt?

a) Doellijntechnologie

Al jaren woedt in het voetbal de discussie of er naast de piepvlaggen en oortjes nog extra technologie moet worden ingezet. De laatste jaren was het zelfs zo erg dat er geen groot voetbaltornooi meer kon worden georganiseerd zonder dat in de rand verschillende reportages of paneldebatten rond dit thema werden uitgezonden. Één vaststelling hierbij: in bijna alle gevallen ging het over het al dan niet invoeren van doellijntechnologie⁵.

Het IFAB, dat beslist over de spelregels binnen het voetbal, heeft altijd de boot van extra technologie afgehouden. Hun standpunt was steeds dat het geen positieve invloed zou hebben op het voetbal. Een aantal betwistbare scheidsrechterlijke beslissingen hebben hen op dit standpunt doen terugkomen. Het harnas tegen doellijntechnologie vertoonde zijn eerste barsten naar aanleiding van het niet toegekende doelpunt voor Engeland op het wereldkampioenschap 2010 in Zuid-Afrika tegen Duitsland. De spreekwoordelijke druppel kwam er op het Europese kampioenschap 2012 toen aan het gastland Oekraïne in de beslissende groepsfase tegen Engeland een geldig doelpunt niet werd toegekend (Jewell, 2010, p.2; FIFA.com, 2012). Geen van de zes scheidsrechters had gezien dat de bal net achter de doellijn was en volgens FIFA-baas Blatter was “doellijntechnologie niet langer een alternatief, maar een absolute noodzaak” (Geril, 2012, p.8-9).

De meeste bondsbonzen van het voetbal zijn het ondertussen dus wel eens dat doellijntechnologie een kans moet krijgen om zich te bewijzen. Om het met de woorden van de Secretaris Generaal van de FIFA Jérôme Valcke te zeggen: “The game is so fast, the ball is flying so quickly, we have to help them [the referees]” (Jewell, 2010, p.2). Het was dan ook geen verrassing wanneer op 05 juli 2012 doellijntechnologie eindelijk werd opgenomen in de officiële reglementen van het voetbal. De FIFA kondigde dan ook nog geen dag later aan de doellijntechnologie meteen te zullen inzetten op onder andere de wereldbeker voor clubs 2012 in Japan, de Confederations Cup van 2013 en op de Wereldbeker van 2014 in Brazilië (FIFA, z.j.; MRE, 2012).

De Wereldvoetbalbond stelt wel duidelijke eisen qua accuraatheid en snelheid aan elk systeem dat een officiële FIFA-licentie beoogt. De belangrijkste eisen hierbij zijn: 100% accuraat zijn met een marge van drie centimeter en de scheidsrechter binnen de seconde via een horloge informeren of er al dan niet een doelpunt werd gescoord. Tot op heden doorstonden vier bedrijven de licentie- en certificatieprocedure van de FIFA waar ook het doorgedreven testen van de systemen deel van uitmaakt. De Duitse bedrijven GoalControl en Cairos, het Duits-

---

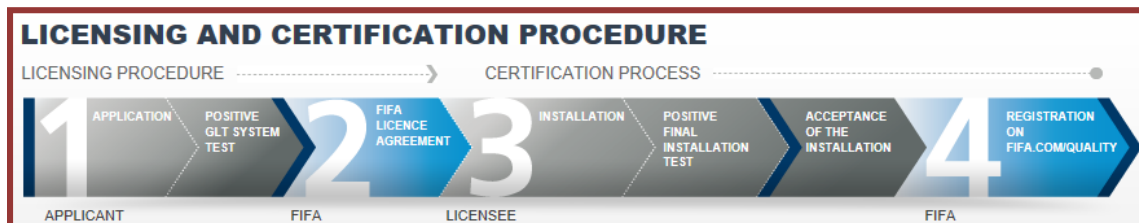
⁵ In een wereld waar vooral Engelse termen worden gebruikt staat doellijntechnologie beter bekend als GLT (goal-line technology).

Deense GoalRef en het Britse Hawk-Eye mogen dus overal ter wereld hun systeem installeren. De licentie die zij kregen moet om de twee jaar worden vernieuwd en naast de controle voor iedere wedstrijd zullen alle installaties elk jaar een reeks testen moeten doorstaan (FIFA.COM, z.j.; FIFA, 2012; Van Leemputten, 2013).

Figuur 2. Licensing and certification procedure

Bron: FIFA.COM, z.j.

Twee van de vier systemen, Cairos GLT en GoalRef, vertrekken van dezelfde basis. Via magnetische velden die worden gecreëerd in de doelen en een chip die wordt geïnstalleerd in de bal trachten zij te bepalen of een bal achter de doellijn is geweest. Hawk-Eye, bij de gewone sportliefhebber het beste bekend vanuit het tennis, werkt met zeven camera's per doel om tot op de millimeter te kunnen bepalen waar de bal is terecht gekomen. GoalControl tenslotte, dat als laatste zijn licentie bemachtigde, plaatst veertien camera's op het dak van het stadion zodat via een 3D-beeld de plaats van de bal wordt vastgelegd. De FIFA zal trouwens deze laatste technologie gebruiken op de Confederations Cup 2013 en de Wereldbeker van 2014 in Brazilië (Fraunhofer.de, 2012; BBC.co.uk, 2013; Goalcontrol.de, 2013).

Verder is het belangrijk te weten dat het opnemen van doellijntechnologie in de reglementen van het voetbal geen verplichting met zich meebrengt. "Instead, organisers of leagues and competitions around the world will be able to choose themselves whether or not they wish to install the system" (FIFA, z.j., p.5). De Engelse Premier League liet al weten vanaf het seizoen 2013-2014 in zee te gaan met Hawk-Eye. Een beslissing die de Premier League per systeem dat moet worden geïnstalleerd meer dan 100.000,00 euro kost. In Duitsland daarentegen zijn ze iets terughoudender ten opzichte van de nieuwe technologie. Zij lieten namelijk weten zeker nog één à twee seizoenen te wachten met het gebruik van doellijntechnologie. Naast de hoge kostprijs vormt de foutenmarge van ongeveer drie centimeter het grootste struikelblok voor de Duitse Gründlichkeit. (FIFA, z.j., p.5; Leemans, 2013; VI.nl, 2013).

b) Videoreferee

Kwartfinale Champions League 2013. Het Duitse Borussia Dortmund en het Spaanse Malaga CF strijden voor een plaats bij de laatste vier van de belangrijkste competitie voor clubs. Malaga scoort na 72 minuten uit buitenspelpositie en is virtueel geplaatst. Diep in blessuretijd heeft Dortmund bij een 2-2 stand nog een goal nodig om door te stoten. Het mirakel geschiedt maar in dezelfde fase gaan twee buitenspelposities ongemerkt voorbij. Dortmund bekert verder en in Malaga is het onbegrip groot. De roep naar extra technologische hulpmiddelen klinkt luider dan ooit.

Naast doellijntechologie zijn in het voetbal ook videobeelden een optie. Na afloop van een wedstrijd worden dergelijke videobeelden al gebruikt, namelijk wanneer scheidsrechters bepaalde overtredingen niet hebben gezien of geen bestraffing hebben gegeven wanneer dit wel op zijn plaats was. Tijdens een wedstrijd zelf daarentegen is dit voorlopig nog niet aan de orde. In de toekomst kijken kan uiteraard niemand maar de vraag die zowel in de geschreven als gesproken media nu al durft opduiken is: 'Moeten videobeelden en eventueel een videoreferee worden toegelaten in het voetbal?'

In het Engels bestaan voor een videoreferee nog heel wat andere benamingen zoals: video umpire, instant replay official of television match official. Al deze termen verwijzen echter naar hetzelfde, namelijk een scheidsrechter die op basis van televisiebeelden een beslissing neemt over een bepaalde spelfase die zich heeft voorgedaan. Deze videobeelden en bijhorende onmiddellijke herhalingen⁶ zijn dan ook het belangrijkste gegeven binnen deze technologie. De onmiddellijke herhalingen kunnen gedefinieerd worden als: "the replaying of video footage of an event or incident very soon (or even immediately) after it has occurred" (Instant replay, 2012).

Elke sportliefhebber weet intussen dat elke belangrijke fase vanuit elke mogelijke hoek opnieuw zal worden getoond. Daarnaast kan dit met de huidige technologieën niet alleen zeer snel gebeuren, de accuraatheid waarmee dit mogelijk is spreekt waarschijnlijk nog meer tot de verbeelding. Op de Olympische spelen te Londen in 2012 kregen we slow motion beelden te zien zoals deze nog nooit eerder werden vertoond. Toegespitst op het voetbal kunnen nu zelfs 3D-beelden worden gegenereerd die exact aangeven waar bijvoorbeeld een speler zich op een bepaald moment bevindt ten opzichte van andere spelers. Deze 3D-beelden gaan dan ook nog heel wat verder dan de 'gewone' herhalingen die iedereen al jaren kent.

Als kijker zijn al deze videobeelden fascinerend om te zien maar de vraag rijst waarom het voetbal halsstarrig blijft weigeren om over zulke technologie na te denken. Uit een eerste test

---

⁶ In een wereld waar vooral Engelse termen worden gebruikt staan onmiddellijke herhalingen beter bekend als instant replays.

die het Engelse Hawkeye uitvoerde tijdens de wedstrijd AFC Ajax – FC Twente in de Nederlandse Eredivisie, bleek dat het nu al mogelijk is om binnen de twee seconden beelden te tonen waarop een beslissing kan worden gebaseerd (Charles, 2013). Vele sporten zoals rugby, basketbal, cricket en hockey hebben met succes het gebruik van videobeelden en een videoreferee ingevoerd om de eerlijkheid van de sport de bovenhand te laten halen. Moet het voetbal dringend een inhaalbeweging doen en meegaan met zijn tijd of bestaat er voor het voetbal gewoon geen meerwaarde in deze technologie? Iedereen heeft hier een eigen mening over maar één ding staat zeker vast: naar analogie met het al dan niet invoeren van doellijn-technologie zal ook bij het invoeren van videobeelden nog heel wat water naar de zee moeten vloeien.

2.3 *Kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding*

Kwaliteit wordt in het Van Dale-woordenboek gedefinieerd als de “mate waarin iets goed is; functie; goede hoedanigheid” (Kwaliteit, z.j.). Wanneer deze definitie wordt toegepast op de wedstrijdleiding binnen het voetbal komt dit neer op de mate waarin de reglementen correct worden toegepast. Dit is een belangrijk gegeven aangezien tijdens de vijfenvijftig minuten effectieve speeltijd van een wedstrijd, elke twee seconden een beslissing wordt genomen door de scheidsrechter of één van de assistent-scheidsrechters (Catteeuw et al., 2009b, p.786).

De prestatie van de wedstrijdleiding valt of staat dus hoofdzakelijk met de beslissingen die zij op het terrein nemen. Uit onderzoek van Catteeuw, Helsen, Gilis en Wagemans (2009) blijkt dat elk lid van de wedstrijdleiding duidelijke rolspecifieke taken heeft. Voor de hoofdscheidsrechters ligt de grootste verantwoordelijkheid bij het correct interpreteren van de spelfases om zo de juiste beslissing te kunnen nemen. Concreet zullen zij moeten beoordelen of er al dan niet een overtreding werd gemaakt en welke bijkomende sanctie hier eventueel aan moet worden gekoppeld. Het is tevens bij de hoofdscheidsrechter dat de eindverantwoordelijkheid van de beslissingen ligt.

Belangrijk voor de interpretatie van de resultaten van dit onderzoek is wel dat uit studies van Gilis et al. (2006) en MacMahon et al. (2007) blijkt dat scheidsrechters beter scoren dan spelers op taken die peilen naar de specifieke vaardigheden die een scheidsrechter moet hebben. Deze vaststelling is zeker geen verrassing maar geeft duidelijk aan dat scheidsrechters effectief de reglementen van het voetbal willen toepassen en de spelers meer bezig zijn met het winnen van de wedstrijd (Catteeuw et al., 2009a, p.1125-1127).

De belangrijkste verantwoordelijkheid van de assistent-scheidsrechter situeert zich vooral op het gebied van buitenspel beslissingen. Daarnaast moet hij ook bepalen of de bal in het spel is of niet en eventueel aan wie het balbezit toekomt. Hoewel zoals gezegd de eindverantwoordelijkheid van de beslissingen altijd bij de hoofdscheidsrechter ligt, mag de bijdrage van de assistent-scheidsrechter niet worden onderschat. De hoofdscheidsrechter vertrouwt voor het grootste deel op het oordeel van de assistenten en het is daarbij de “decision whether to signal an infringement [that] can influence the outcome of matches. This can lead to the disallowance or allowance of a goal scored” (Catteeuw et al., 2009a, p.1127).

Wanneer we specifiek naar de prestaties van de Belgische wedstrijdleiding kijken valt uit een studie van 2002 op dat algemeen genomen de wedstrijdleiding niet als uitermate goed of slecht wordt ervaren. 69.4% van alle respondenten gaf een score tussen de 4 en 7 op een schaal van 10. Wel opvallend hierbij is het feit dat het enkel de scheidsrechters zijn “die duidelijk overtuigd zijn van een positief klimaat” (Cauwels, 2002, p.8). Daarnaast scoren de

assistent-scheidsrechters beduidend minder goed dan zowel de hoofd- als vierde scheidsrechter wanneer wordt gepeild naar hun individuele niveau en objectiviteit. Tevens was 63.8% van de respondenten ervan overtuigd dat het niveau van de wedstrijdleiding zou verbeteren door het gebruik van een videoreferee (Cauwels, 2002, p.7-10).

Tot slot is het belangrijk om stil te staan bij een factor die duidelijk een invloed kan hebben op hoe de kwaliteit van de wedstrijdleiding wordt beoordeeld. Hoewel de reglementen van het voetbal voor elk team hetzelfde zijn, blijkt uit onderzoeken dat scheidsrechters zich vaak laten beïnvloeden door het thuispubliek. Hierdoor wordt er ongewild een voordeel gecreëerd voor de clubs die thuis spelen. De conclusies waren namelijk dat de thuisploeg minder snel gestraft wordt voor een overtreding dan de bezoekers. Daarnaast zullen scheidsrechters langer laten doorspelen op het einde van de wedstrijd wanneer de thuisclub achter staat en minder lang wanneer zij aan de winnende hand zijn. "Social pressure from the spectators" (Pettersson-Lidbom & Priks, 2007) is dus zeker een factor waar altijd rekening mee moet worden gehouden (Pettersson-Lidbom & Priks, 2007, p.4); Boyko, Boyko, Boyko., 2007, p.1188-1189).

3 Methodologie

Het doel van dit onderzoek bestaat erin om te beschrijven hoe de opinies van de verschillende stakeholders zich ten opzichte van elkaar verhouden. In wat volgt licht ik verder de populatie en de methode die gebruikt werd om de data te verzamelen toe.

3.1 Doelgroepen

3.1.1 Algemeen

Voor dit onderzoek ben ik op zoek gegaan naar de belangrijkste stakeholders van het Belgische voetbal in de eerste en tweede klasse. Het gaat hierbij voornamelijk om al diegenen die een wedstrijd mee vorm geven maar ook iedereen die nauw betrokken is of zich betrokken voelt bij een bepaalde club. Op deze manier heb ik vijf grote doelgroepen kunnen vaststellen, namelijk:

- de scheidsrechters in de Belgische eerste en tweede klasse;
- de spelers uit de Belgische eerste en tweede klasse;
- de trainersstaf uit de Belgische eerste en tweede klasse;
- de bestuursleden van de clubs uit de Belgische eerste en tweede klasse;
- de supporters van een club uit de Belgische eerste en tweede klasse.

Er zijn uiteraard nog andere actoren betrokken en belangrijk binnen het voetbal. Ik denk hierbij dan vooral aan de journalisten van de geschreven en de gesproken media. Aangezien zij echter niet nauw betrokken zijn bij één club zijn deze voor dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Ik heb mij verder ook beperkt tot de stakeholders binnen eerste en tweede klasse omdat dit de afdelingen zijn die te maken hebben met alle moderne communicatiemiddelen die in deze masterscriptie aan bod komen. In lagere afdelingen is dit niet het geval en “deze clubs zullen naar alle waarschijnlijkheid later ook niet verplicht worden om technologieën zoals doellijnbewaking of een videoreferee in te voeren”(Bellon, 2012).

De keuze om het onderzoek enkel binnen België uit te voeren heeft enkel te maken met de beperkte tijd die beschikbaar was. Het was zeker een mogelijkheid om ook over de landsgrenzen heen de verschillende stakeholders te gaan bevragen maar daarvoor ontbrak de tijd. Het verzamelen van contactgegevens is niet gemakkelijk, zeker wanneer het gaat om bestuursleden, leden van de trainersstaf en spelers. Verder is ook het leggen van persoonlijke

contacten nodig om een dergelijk onderzoek tot een goed einde te brengen. Aangezien het soms moeilijk was om alles qua contacten tijdig rond te krijgen voor de stakeholders binnen de Belgische competitie, was het zeker niet haalbaar om nu al onderzoek over onze landsgrenzen heen uit te voeren.

3.1.2 Korte omschrijving van de verschillende doelgroepen

a) Wedstrijdleiding

Iedereen die als hoofdscheidsrechter, assistent-scheidsrechter, vierde scheidsrechter of vijfde en zesde scheidsrechter deelneemt aan de wedstrijdleiding in de Belgische eerste of tweede klasse behoort tot deze doelgroep. Zij werken constant met de communicatiemiddelen en alleen al de hoofdscheidsrechter moet per wedstrijd gemiddeld 200 beslissingen nemen. Het gaat hierbij om 137 beslissingen die waarneembaar zijn, de overige 63 beslissingen kunnen niet worden waargenomen. Iedereen binnen de wedstrijdleiding is dus zeker perfect geplaatst om de meerwaarde van de moderne communicatiemiddelen te beoordelen (Helsen & Bultynck, 2004, p.187; Platvoet & Halle, 2009, p.6).

b) Spelers

Iedereen die als speler in het seizoen 2012-2013 bij een club uit de Belgische eerste of tweede klasse tot de A-kern behoort of heeft behoord, valt onder deze doelgroep. Zij kunnen als doelman, verdediger, middenvelder, aanvaller of reservespeler deel uitmaken van de wedstrijdselectie en worden aldus rechtstreeks geconfronteerd met de scheidsrechterlijke beslissingen.

c) Trainersstaf

Iedereen die in het seizoen 2012-2013 tot de trainersstaf behoort of heeft behoord bij een club uit de Belgische eerste of tweede klasse valt onder deze doelgroep. Dit kan gaan van de hoofdtrainer of assistent-trainer tot de mensen van de medische staf. Zij begeleiden de spelers bij elke wedstrijd en worden op deze manier ook direct geconfronteerd met de wedstrijdleiding en hun beslissingen.

d) Bestuursleden

Iedereen die in het seizoen 2012-2013 bij het besturen van een club uit de Belgische eerste of tweede klasse betrokken is (geweest) behoort tot deze doelgroep. Dit kan gaan van de leden van de algemene vergadering tot de leden van het dagelijks bestuur/management. Zij worden niet rechtstreeks geconfronteerd met de wedstrijdleiding maar zijn wel zeer nauw betrokken bij de respectievelijke clubs. Alle belangrijke beslissingen en uiteraard ook financiële aspecten worden op dit niveau besproken.

e) Supporters

Iedereen die supporter is van een club uit de Belgische eerste of tweede klasse behoort tot deze doelgroep. Zij worden, net zoals de bestuursleden, niet rechtstreeks geconfronteerd met de wedstrijdleiding maar zijn tevens ook nauw betrokken bij hun club. De supporters maken een integraal deel uit van het hele wedstrijdgebeuren en zonder hen zou het voetbal niet zijn wat het vandaag de dag is.

3.2 *Individuele gesprekken*

Voor de gegevensverzameling ben ik gestart met een bronnenstudie in het kader van mijn paper voor het vak Wetenschappelijk Economisch Werk uit het schakelprogramma van de master Meertalige Professionele Communicatie (academiejaar 2011–2012). Om een duidelijk beeld te krijgen van de communicatiemiddelen die momenteel al worden gebruikt en welke in de toekomst nog kunnen worden gebruikt heb ik, naast de beschikbare geschreven bronnen, specifiek gekozen om face-to-face interviews af te nemen.

Het was belangrijk om een goed beeld te krijgen over de positieve en negatieve gevolgen van het gebruik van de verschillende communicatiemiddelen. De beste methode om op korte termijn veel betrouwbare informatie te verzamelen was door effectief met mensen uit de arbitragewereld te gaan praten. Via enkele contacten vond ik de heer Kris Bellon als Referee Department Manager van de KBVB (Koninklijke Belgische Voetbalbond) en een scheidsrechter uit de Belgische eerste en tweede klasse bereid om aan een interview mee te werken. Zoals in het voorwoord reeds vermeld worden verder geen naam of initialen van de scheidsrechter vermeld. Enkel de volledige medewerking kon worden verleend als de anonimiteit gewaarborgd bleef.

Door het feit dat ik zelf de interviews kon voorbereiden en de respondenten telkens meer dan voldoende tijd hadden uitgetrokken kon er een diepgaand interview plaatsvinden. Er werden hoofdzakelijk open vragen gesteld waardoor op bepaalde antwoorden dieper kon worden ingegaan, wat zeer nuttig bleek te zijn. Uiteraard zijn er aan de keuze van een mondeling interview ook nadelen verbonden. Ik zet hierbij dan ook zowel de voor- en nadelen van de gekozen methode op een rij (habe.hogent.be, z.j.; Baarda et al., 2012, p.192-197).

Figuur 3. Voor- en nadelen van face-to-face interviews

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Een gerichte doelgroep kan op deze manier goed worden benaderd • Zowel qua aantal vragen als qua aard van de vragen zijn er veel mogelijkheden • Je bekomt bruikbare antwoorden door de diepgang die wordt gecreëerd • Je kan als interviewer gebruik maken van documentatie (schetsen, foto's,...) • Er is een goede controle mogelijk op de volledigheid en correctheid van de antwoorden	<ul style="list-style-type: none"> • Door de langere tijdsduur is de belasting hoog voor de respondent • De verwerking van de gegevens is arbeidsintensief aangezien gestandaardiseerde antwoorden ontbreken • Er bestaat altijd het gevaar voor sociaal wenselijke antwoorden

Bron: eigen samenstelling uit habe.hogent.be, z.j.; Baarda et al., 2012, p.192-197

3.3 Operationalisering

Om een goede enquête te kunnen opstellen is het nodig om de belangrijkste begrippen uit de onderzoeksvraag verder uit te diepen via een operationaliseringsmatrix. Operationaliseren kan worden gedefinieerd als “ het vertalen van kenmerken naar concreet meetbare termen, zodat ze kunnen worden gemeten” (Baarda et al., 2012, p.131). Het doel is om voor elk centraal begrip een aantal dimensies te onderscheiden. Nadien worden voor elke dimensie indicatoren bedacht zodat er ook één of meer vragen aan kunnen worden gekoppeld. De volledige operationalisering van de onderzoeksvraag is terug te vinden in de bijlage I. De vragenlijst die is opgesteld aan de hand van deze matrix is terug te vinden in de bijlage II.

In de onderzoeksvraag waren drie centrale begrippen te onderscheiden, namelijk stakeholders, communicatiemiddelen en wedstrijdleiding. In wat volgt geef ik een kort overzicht over hoe het operationaliseren van deze begrippen verder tot stand is gekomen.

a) Stakeholders

Binnen het voetbal heb ik, zoals eerder werd toegelicht, vijf doelgroepen aan het centrale begrip stakeholders gekoppeld, namelijk de wedstrijdleiding, spelers, bestuursleden, trainersstaf en supporters.

Figuur 4. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip stakeholders

Wedstrijd- leiding	Spelers	Trainersstaf	Bestuursleden	Supporters
demografische kenmerken	demografische kenmerken	demografische kenmerken	demografische kenmerken	demografische kenmerken
aantal jaren actief	aantal jaren actief	aantal jaren actief	aantal jaren actief	aantal jaren supporter
internationale ervaring	internationale ervaring	internationale ervaring	internationale ervaring	bijwonen wedstrijden internationaal
functie	spelpositie	functie	functie	bijwonen wedstrijden nationaal

Voor elk van deze stakeholders werd de indicator demografische kenmerken gebruikt waarbij in de vragen gepeild werd naar geslacht, leeftijd en nationaliteit. Verder werden er aan dit

centrale begrip voor alle stakeholders nog drie indicatoren gekoppeld die algemeen kunnen worden omschreven als het aantal jaren actief, de functie/rol die wordt uitgeoefend en de internationale ervaring. Aangezien bij de supporters niet naar hun functie/rol kan worden gevraagd werd hier gekozen voor de indicator ‘bijwonen van wedstrijden’.

b) Communicatiemiddelen

Aan het centrale begrip communicatiemiddelen werden vijf dimensies gekoppeld, namelijk piepvlaggen, oortjes, doellijntechnologie, vijfde en zesde scheidsrechter en videoreferee. Aangezien uit mijn WEW-paper is gebleken dat de piepvlaggen en oortjes weinig tot geen negatieve gevolgen hebben, werd hier gekozen om via de indicatoren enkel na te hoe groot hun meerwaarde juist is, of ze bijdragen tot het nemen van snellere beslissingen en of ze bijdragen tot een eerlijker verloop van de wedstrijden.

Figuur 5. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip communicatiemiddelen

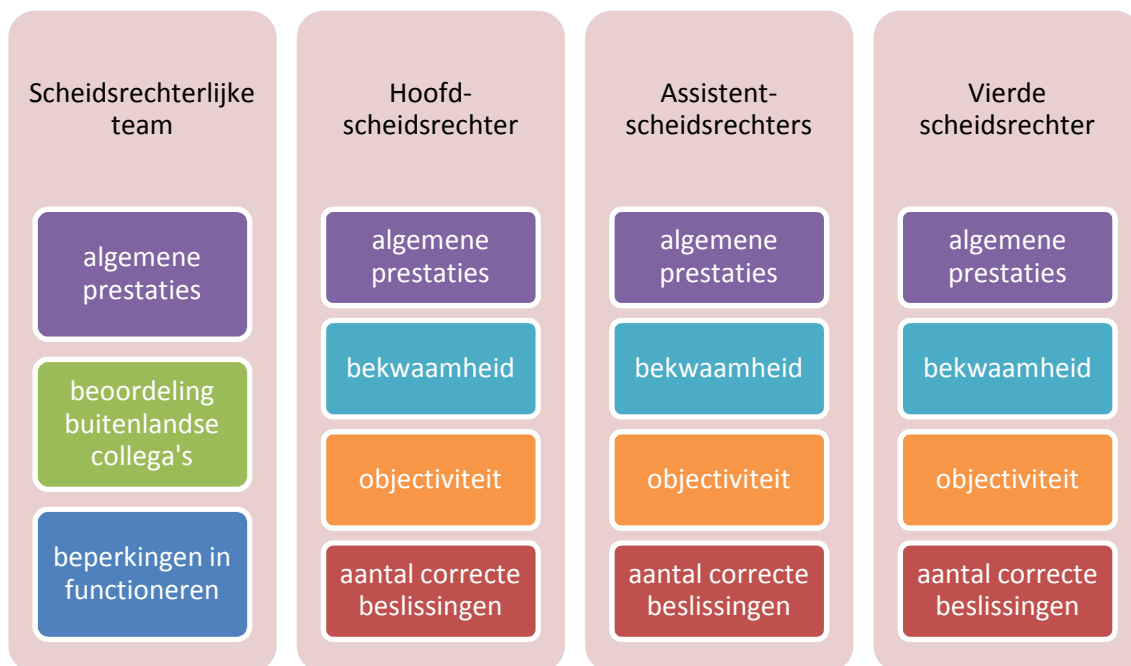
Voor de doellijntechologie, vijfde en zesde scheidsrechter en videoreferree ligt dit anders en werden daarom de subdimensies voordelen en nadelen toegevoegd. De verdeling van de indicatoren over de subdimensies is gebeurd op basis van mijn bevindingen in de WEW-paper. Het spreekt voor zich dat uit de onderzoeksresultaten zal moeten blijken of bepaalde indicatoren als positief of negatief moeten worden beschouwd. Naast de indicatoren die bij de piepvlaggen en oortjes reeds werden vermeld, worden ook het algemeen oordeel van de stakeholders, de kostprijs, de implementatie en de combinatie met andere communicatiemiddelen als indicatoren gebruikt. Voor een videoreferree kwam nog een extra indicator aan bod, waarbij wordt gepeild naar de spelfases die door een videoreferree kunnen worden beoordeeld.

c) Wedstrijdleiding

Aan het centrale begrip wedstrijdleiding werden vier dimensies gekoppeld, namelijk het scheidsrechterlijke team, de hoofdscheidsrechter, de assistent-scheidsrechters en de vierde scheidsrechter. Voor elk individueel lid van de wedstrijdleiding werden vier indicatoren gebruikt die peilen naar hun prestaties. Het gaat hierbij om de algemene beoordeling van de prestatie en meer specifiek naar de bekwaamheid (toepassing van de reglementen), de objectiviteit en het aantal correcte beslissingen per wedstrijd.

Voor het scheidsrechterlijke team wordt naast de indicator algemene beoordeling van de prestatie, ook gepeild naar het niveau ten opzichte van buitenlandse collega's, waar zich eventueel problemen voordoen in het functioneren en hoe dit functioneren kan worden verbeterd.

Figuur 6. Dimensies en indicatoren van het centrale begrip wedstrijdleiding

3.4 Vragenlijst

3.4.1 Verantwoording van de keuze

De mogelijkheid om de koppeling naar anderen door te sturen heeft in de keuze voor een online-enquête een belangrijke rol gespeeld. Het is quasi onmogelijk om persoonlijke contactgegevens, zoals adres of telefoonnummer, van de verschillende stakeholders te bekomen. Voor een e-mailadres ligt dit iets gemakkelijker. Daarnaast waren een heel aantal vrienden of familieleden van mensen uit de verschillende doelgroepen of overkoepelende organisaties bereid om de koppeling door te sturen of verder te verspreiden. Op deze manier kwam de enquête via een betrouwbare bron rechtstreeks bij (iemand van) de juiste doelgroep terecht.

Tevens bleek zeer duidelijk dat de meeste mensen binnen het voetbal druk bezet zijn. De belasting van een online-enquête mag dan eerder gering zijn, het is enorm belangrijk dat de respondenten zelf kunnen kiezen wanneer en eventueel waar ze de enquête invullen. Ik heb in het licht hiervan dan ook specifiek gekozen om de vragenlijst niet te uitgebreid te maken zodat de respondenten gemiddeld slechts een tien à vijftien minuten nodig zouden hebben. Dit maakt de kans dat ze effectief tijd voor de enquête vrijmaken veel groter.

Verder heb ik voor dit onderzoek vijf verschillende doelgroepen geselecteerd, wat maakt dat een online-enquête de ideale manier is om veel leden van de onderzoekspopulatie te bereiken. Het is ook in tegenstelling tot andere methodes om gegevens te verzamelen een zeer snelle en goedkope manier. Het blijkt bovendien zowat de enige manier te zijn om de meeste van mijn doelgroepen te bereiken. Een andere mogelijkheid is een face-to-face gesprek, maar dit brengt in tegenstelling tot de online-enquête wel een hoge belasting met zich mee.

Tot slot moest ook rekening worden gehouden met de verwerking van de verzamelde data. Het feit dat de online-enquête gekoppeld kan worden aan het statistische verwerkingsprogramma SPSS heeft mijn keuze beïnvloed. De data kunnen onmiddellijk worden geïmporteerd in het systeem en er kunnen geen fouten gebeuren bij de input van de data. Qua snelheid en accuraatheid zijn dit belangrijke troeven.

3.4.2 Voor- en nadelen

Figuur 7. Voor- en nadelen van een online-enquête

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Je kan zeer snel een groot deel van het doelpubliek bereiken • De gegevens kunnen snel worden verzameld • Door het gebruik van automatische filters moet de respondent enkel de vragen beantwoorden die op hem van toepassing zijn • De belasting voor de respondent is gering • De respondenten kunnen de enquête anoniem invullen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij moeilijk te bereiken doelgroepen is de respons laag • Je hebt enige computerkennis nodig om de vragenlijst op te stellen / in te vullen • De respondenten kiezen zelf of ze de vragenlijst invullen, waardoor de steekproef mogelijk niet representatief is • Bij een te lange vragenlijst haken sommige respondenten af

Bron: eigen samenstelling uit habe.hogent.be, z.j.; Baarda et al., 2012, p.192-197

3.4.3 Opbouw van de enquête

De enquête werd opgesteld in het programma Qualtrics en was beschikbaar in drie talen, namelijk Nederlands, Frans en Engels. Uit een korte navraag bij een aantal clubs is gebleken dat via deze drie talen vrijwel iedereen die tot de doelgroepen behoort de enquête zou kunnen invullen. Het vertalen van de enquête naar zowel het Frans (bijlage III) als het Engels (bijlage IV) is gebeurd door een professioneel vertaalbureau om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de vragenlijst behouden bleef.

Alvorens de enquête te starten kregen de respondenten een korte inleidende tekst waarbij geschetst werd wat het doel van het onderzoek juist is. In dit scherm moesten zij meteen ook aangeven tot welke doelgroep zij behoren.

De opbouw van de enquête is voor alle stakeholders gelijk. Eerst zijn er een aantal specifieke vragen die verschillend zijn voor elke doelgroep. Voor de scheidsrechters zijn dit vier specifieke vragen, voor de andere doelgroepen zijn dit er drie. Door zoals gezegd bij de start aan te geven tot welke doelgroep iemand behoort, worden enkel de vragen die op de gekozen doelgroep betrekking hebben vermeld. Daarna volgen nog zestien vragen die identiek zijn voor alle doelgroepen zodat het mogelijk wordt om de antwoorden met elkaar te vergelijken.

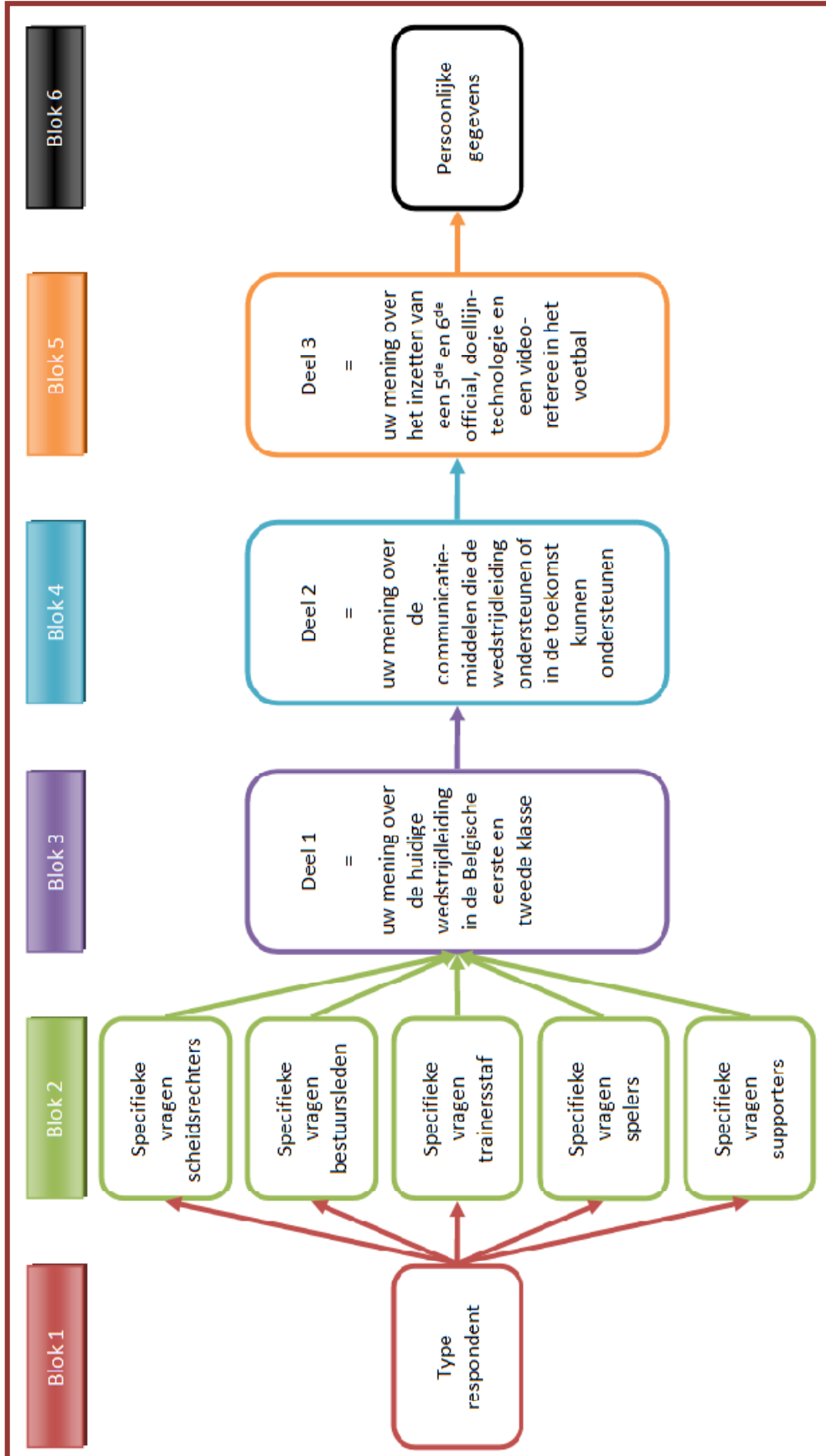
Dertien van de zestien algemene vragen zijn verdeeld over drie delen:

- deel 1: uw mening over de huidige wedstrijdleiding in de Belgische eerste en tweede klasse (vijf vragen);
- deel 2: uw mening over de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen (drie vragen);
- deel 3: uw mening over het inzetten van een vijfde en zesde official, doellijn-technologie en een videoreferee in het voetbal (vijf vragen).

Tot slot worden ook nog drie vragen met betrekking tot de persoonlijke gegevens van de respondent gesteld. Schematisch kan de structuur van de enquête worden weergegeven zoals in figuur 8 afgebeeld.

Figuur 8. Survey flow

In de enquête werd verder bij enkele vragen de weergave afhankelijk gesteld van een voorwaarde. Het gaat hierbij om volgende vragen:

- blok 2a: specifieke vragen scheidsrechters
  - Vraag 4a *'Benoem de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt en rangschik deze, waarbij 1 = grootste beperking en 5 = kleinste beperking.'*
    - ➔ enkel indien bij vraag 4 *'Wordt u geconfronteerd met beperkingen in het uitoefenen van uw functie binnen de wedstrijdleiding?'* het antwoord 'Ja' werd aangeklikt werd deze vraag getoond.
  - Vraag 4b *'Hoe kunnen de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt het beste worden aangepakt?'*
    - ➔ enkel indien bij vraag 4 *'Wordt u geconfronteerd met beperkingen in het uitoefenen van uw functie binnen de wedstrijdleiding?'* het antwoord 'Ja' werd aangeklikt werd deze vraag getoond.

- blok 5: deel 3
  - Vraag 1 *'Bent u voorstander van het invoeren van een 5de en 6de official, doellijnttechnologie, een videoreferee?'*
    - ➔ indien bij vraag 1 het antwoord 'Ja' werd aangeklikt verschijnt telkens een nieuwe vraag *'Wijzigt u deze mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen?'*
  - Vraag 3 *'Kan volgens u een videoreferee worden ingevoerd in het voetbal?'*
    - ➔ indien bij vraag 3 het antwoord 'Nee' werd aangeklikt verschijnt een nieuwe vraag *'Wat is volgens u het grootste struikelblok voor de invoering?'*

In de vragenlijst werden vier typen vragen gebruikt:

- multiple choice: single answer vertical;
- text entry;
- rank order;
- matrix table: Likert single answer.

Bijna alle vragen hadden een validation option, namelijk 'force response'. Enkel de onderstaande vragen hadden die niet aangezien hier door de respondenten zelf een verduidelijking van hun keuze moest worden getypt of het een open vraag betrof:

- vragen 4a en 4b uit de specifieke vragen scheidsrechters,
- vraag 4 uit deel 1.

3.4.4 Inhoud van de enquête

In deel 3.3 werd toegelicht hoe het operationaliseren van de centrale begrippen tot stand kwam. Verder is het ook belangrijk om aan te geven hoe de vragen uit de matrix verband houden met de deelvragen die uit de onderzoeksvraag werden afgeleid. Met andere woorden welke vragen uit de enquête geven antwoord op welke deelvragen?

- Voor deelvraag 1 *'Is er een onderscheid in de beoordeling van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding?'* zal een analyse gebeuren van de resultaten van de vragen 1 en 2 uit deel 1.
- Voor deelvraag 2 *'Wat zou ervoor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de wedstrijdleiding verbetert?'* zal een analyse gebeuren van de resultaten van de vragen 3, 4 en 5 uit deel 1, alsook van vraag 4 uit de specifieke vragen van de scheidsrechters.
- Voor deelvraag 3 *'Welke meerwaarde zien de stakeholders in de verschillende communicatiemiddelen?'* zal een analyse gebeuren van de resultaten van de vragen 1 en 2 uit deel 2, alsook van vraag 5 uit deel 3.
- Voor deelvraag 4 *'Welke communicatiemiddelen moeten er volgens de stakeholders nog in gebruik worden genomen?'* zal een analyse gebeuren van de resultaten van vraag 3 uit deel 2, alsook van de vragen 1, 2, 3 en 4 uit deel 3.

3.4.5 Pretesten

Het afnemen van de enquête bij enkele proefpersonen alvorens deze definitief te lanceren is belangrijk om de kwaliteit van de verkregen gegevens te waarborgen. Zowel de vragen als de antwoordmogelijkheden moeten duidelijk zijn voor alle respondenten. “Bij de online-enquêtes moet je ervoor zorgen dat iedereen je vragenlijst kan invullen, onafhankelijk van de gebruikte webbrowser” (Baarda et al., 2012, p.220). Daarnaast is het ook belangrijk voor de kwaliteit van online-enquêtes dat (Baarda et al., 2012, p.221):

- “de vragenlijst voor respondenten eenvoudig in te vullen is
- er geen vreemde foutmeldingen optreden
- de wachttijd beperkt blijft, ook bij minder snelle verbindingen”.

Het pretesten van de online-enquête is gebeurd door vier personen, namelijk een scheidsrechter, een bestuurslid en twee supporters van een club uit de Belgische eerste klasse. Zij hebben allemaal de volledige enquête doorlopen, met inbegrip van de vragen die niet tot hun specifieke doelgroep behoorden. Het pretesten duurde per persoon gemiddeld een dertig à veertig minuten waarbij zij mondeling telkens de positieve en negatieve punten aanhaalden met een korte toelichting over waarom zij tot deze bevinding kwamen.

Over de enquête in het algemeen werden geen opmerkingen geregistreerd. De enquête was volgens de testpersonen eenvoudig in te vullen en er traden ook geen vreemde foutmeldingen op. Daarnaast hadden ook de gebruikte webbrowser en de snelheid van de verbinding geen invloed op de mening van testpersonen. De enquête kon zelfs op een mobiele applicatie zoals een smartphone worden ingevuld.

Binnen de specifieke vragen voor de verschillende doelgroepen werden twee opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de antwoordcategorieën.

- De antwoordmogelijkheden bij de vraag ‘Hoe lang supportert u reeds voor een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse’ werden per tien jaar gegroepeerd. Voordien was dit per vijf jaar waardoor een te groot deel van de antwoorden in de categorie ‘≥ 20 jaar’ zouden vallen.
- De antwoordmogelijkheden bij de vraag ‘Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit binnen de trainersstaf van uw club’ werden uitgebreid met ‘scout/analist’.

Binnen het deel dat voor alle stakeholders identiek was, bleek één vraag onvoldoende duidelijk te zijn. Verder werden er twee opmerkingen geformuleerd bij de antwoordmogelijkheden van nog twee andere vragen.

- Bij vraag 1 van deel 1 (eerste deelvraag) was het onvoldoende duidelijk dat ‘de wedstrijdleiding’ refereerde naar alle scheidsrechters samen en niet enkel naar de hoofdscheidsrechter. Om dit op te lossen werd tussen haakjes volgende verduidelijking toegevoegd ‘scheidsrechterlijk team’.
- Bij vraag 3 van deel 1 wordt gepeild naar het grootste probleem binnen de wedstrijdleiding van de Belgische eerste en tweede klasse. Volgens drie van de vier testpersonen ontbrak hier de antwoordmogelijkheid: ‘de attitude van de scheidsrechter ten opzichte van de spelers’. Deze antwoordmogelijkheid werd toegevoegd.
- Bij vraag 3 van deel 3 (tweede deelvraag) wordt gepeild naar het grootste struikelblok voor de invoering van een videoreferee. Aangezien de opsomming niet limitatief is, werd een open antwoordmogelijkheid ‘andere’ met ruimte voor extra toelichting toegevoegd.

3.4.6 Verzending

De enquête werd opengesteld op donderdag 28 maart 2013. Tevens werden de e-mails naar de verschillende doelgroepen op diezelfde dag verzonden. De enquête heeft opengestaan tot en met maandag 29 april 2013. De respondenten hadden hiermee in totaal vier weken en drie dagen om deel te nemen aan het onderzoek. Oorspronkelijk was het de bedoeling om de enquête na vier weken af te sluiten maar aangezien één dag voor de deadline nog een contactpersoon binnen een club bereid was om de enquête verder te verspreiden, is deze met drie dagen opgeschoven.

Voor de verschillende doelgroepen werden onderstaande acties ondernomen.

- Scheidsrechters: via de Referee Department Manager van de KBVB werd de enquête op vrijdag 29 maart 2013 verspreid naar iedereen die in de Belgische eerste of tweede klasse deelneemt aan de wedstrijdleiding. Dit komt neer op 101 scheidsrechters die de enquête hebben ontvangen.
- Clubs (bestuursleden, spelers, trainersstaf): alle vierendertig gerechtigde correspondenten van de clubs uit de Belgische eerste en tweede klasse hebben een e-mail ontvangen met de koppeling naar de enquête. De mail was opgesteld in drie talen, waarbij gekozen werd om de taal die aangegeven wordt op de website van KBVB als eerste taal weer te geven. Op maandag 22 april 2013 werd een herinnering van deze e-mail verzonden naar diezelfde e-mailadressen. Telkens werd ook uitdrukkelijk gevraagd de koppeling onder zoveel mogelijk bestuursleden, spelers en leden van de trainersstaf te verspreiden.
- Supporters: via de website van de clubs was het mogelijk om de e-mailadressen van de belangrijkste supportersclubs terug te vinden. In totaal werden eenenzestig supportersclubs aangeschreven met de vraag de enquête onder hun leden te verspreiden. Negen e-mails konden niet worden bezorgd aangezien het e-mailadres niet meer bleek te kloppen.

Het spreekt voor zich dat het binnen de clubs altijd druk is maar dit was vanwege de play-offs gedurende de maanden maart en april 2013 nu zeker het geval. Hierdoor was het moeilijk om vooral de doelgroepen spelers, trainersstaf en bestuursleden te bereiken. Ideaal gezien had de enquête moeten kunnen openstaan over een langere periode en dit zeker tot net na het einde van de play-offs. Op deze manier zou er meer tijd kunnen worden vrijgemaakt om deel te nemen. Ook tijdens de voorbereidingen op het nieuwe seizoen zou dit het geval zijn. Binnen de tijdslijm die ik voor deze masterscriptie had was dit echter niet mogelijk.

Verder was het na verloop van tijd zeer duidelijk dat het nodig was om via persoonlijke contacten binnen de clubs de enquête te verspreiden. Via familie, vrienden en kennissen ben ik in contact gekomen met een aantal bestuursleden van clubs maar om de anonimiteit van zowel clubs als bestuursleden te waarborgen worden deze verder niet met naam en functie vermeld.

Pogingen om via Twitter spelers aan te zetten om deel te nemen hebben geen succes gekend. Ook via overkoepelende organisaties zoals de KBVB, Pro League of de Nationale Voetballiga was het moeilijk om medewerking te verkrijgen.

4 Resultaten

In dit deel bespreek ik de resultaten die uit de enquête naar voren komen. Het doel hierbij is om, via de analyses uitgevoerd in het statistische verwerkingsprogramma SPSS, na te gaan of er significante verschillen bestaan in de opvattingen van de scheidsrechters, spelers, trainers-staf, bestuursleden en supporters uit de Belgische eerste en tweede klasse. Dit zowel over de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding als over het gebruik van moderne communicatiemiddelen in het voetbal. Op deze manier kan een antwoord worden geformuleerd op de onderzoeksvraag.

In wat volgt worden eerst de persoonlijke gegevens en de specifieke vragen per doelgroep besproken. Zo wordt een algemeen beeld geschetst over wie heeft deelgenomen aan de enquête. Verder worden de resultaten besproken volgens de deelvragen zoals deze in de probleemstelling werden geformuleerd. Dit maakt het mogelijk om achteraf duidelijke conclusies of aanbevelingen te formuleren.

4.1 Respondenten

4.1.1 Algemeen

In totaal hebben 147 respondenten de enquête ingevuld. Uit tabel 1 blijkt dat er 15 enquêtes onvolledig werden ingevuld, van de overige 132 werden alle vragen beantwoord. 46% van de antwoorden kwamen van supporters, 33% van scheidsrechters en de overige 21% werd verdeeld onder bestuursleden (9%), trainers (7%) en spelers (5%).

43 respondenten werden uit de vragenlijst geweerd omdat ze niets of enkel de specifieke vragen van hun doelgroep hadden ingevuld.

Tabel 1. Overzicht van de respondenten

	Volledig ingevuld	Onvolledig ingevuld	Totaal	Percentage*
Scheidsrechters	45	4	49	33.3%
Bestuursleden	12	1	13	8.8%
Trainers	9	1	10	6.8%
Spelers	8	0	8	5.4%
Supporters	58	9	67	45.6%

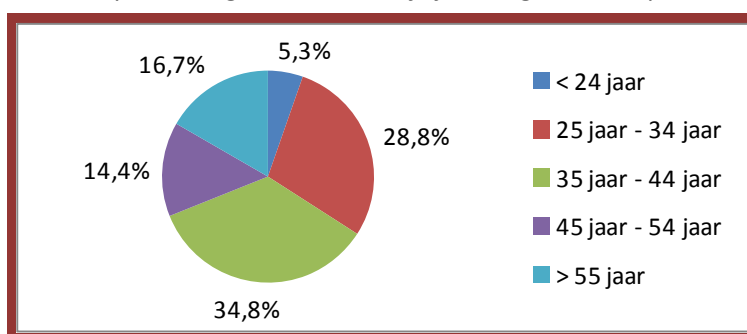
(* Percentages werden afgerond en kunnen dus mogelijk niet tot 100% leiden)

Verder is het geen verrassing om in tabel 1 in de bijlage V vast te stellen dat het voetbal vooralsnog een mannenwereld is. Meer dan 90% van de respondenten blijken mannen te zijn. De 9.8% vrouwen die de enquête hebben ingevuld waren terug te vinden onder de bestuursleden en supporters van de clubs.

Qua leeftijd situeren de grootste groepen zich volgens grafiek 1 tussen 25 en 34 jaar (28.8%) en tussen 35 en 44 jaar (34.8%).

Grafiek 1. Antwoorden op de vraag ‘Wat is uw leeftijd?’ uitgedrukt in percentages (n=132)

4.1.2 Scheidsrechters

Van de 49 scheidsrechters die deelnamen aan deze enquête blijkt uit tabel 2 dat iedereen al heel wat jaren ervaring op de teller heeft staan. Het minimum hierbij is tien jaar ervaring en meer dan de helft van de respondenten in deze categorie is zelfs al meer dan 20 jaar actief binnen de arbitrage in het voetbal.

Tabel 2. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de scheidsrechters ‘Hoe lang bent u reeds actief binnen de arbitrage in het voetbal?’ (n=49)

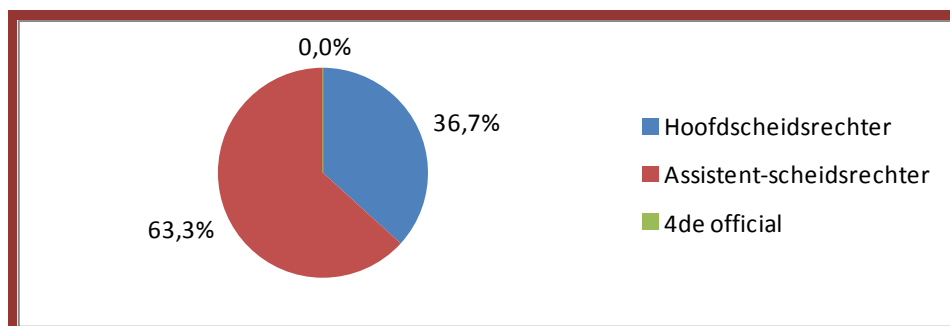
	Frequentie	Percentage
≤ 4 jaar	0	0.0%
5 jaar – 9 jaar	0	0.0%
10 jaar – 14 jaar	8	16.3%
15 jaar – 19 jaar	15	30.6%
≥ 20 jaar	26	53.1%

Daarnaast toont grafiek 2 aan dat 63.3% tot de groep assistent-scheidsrechters behoort en 36.7% zijn hoofdscheidsrechters. Aangezien de enquête uiteindelijk werd opengesteld voor alle scheidsrechters uit de Belgische eerste en tweede klasse, kwam de antwoordcategorie vierde scheidsrechter zoals verwacht hier niet aan bod. Uit tabel 2 in de bijlage V kunnen we afleiden dat het merendeel van de respondenten (67.3%) geen internationale ervaring heeft.

Grafiek 2. Antwoorden op de specifieke vraag aan de scheidsrechters ‘Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit bij de wedstrijdleiding?’ uitgedrukt in percentages (n=49)

4.1.3 Spelers

Wat de spelers uit de Belgische eerste en tweede klasse betreft, geeft tabel 3 weer dat 75% van de respondenten al geruime tijd ervaring heeft op het hoogste niveau. We spreken hierbij over spelers die al zes jaar of langer meedraaien, wat gezien de meestal relatief korte carrière van een profvoetballer lang mag worden genoemd.

Tabel 3. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de spelers ‘Hoe lang speelt u reeds in de Belgische 1ste of 2de klasse?’ (n=8)

	Frequentie	Percentage
≤ 2 jaar	2	25.0%
3 jaar – 5 jaar	0	0.0%
6 jaar – 8 jaar	3	37.5%
9 jaar – 11 jaar	2	25.0%
≥ 12 jaar	1	12.5%

Verder hebben zowel doelmannen, verdedigers, middenvelders als één aanvaller de enquête ingevuld (tabel 3 in de bijlage V), waarbij meer dan 60% over internationale ervaring beschikt (tabel 4 in de bijlage V).

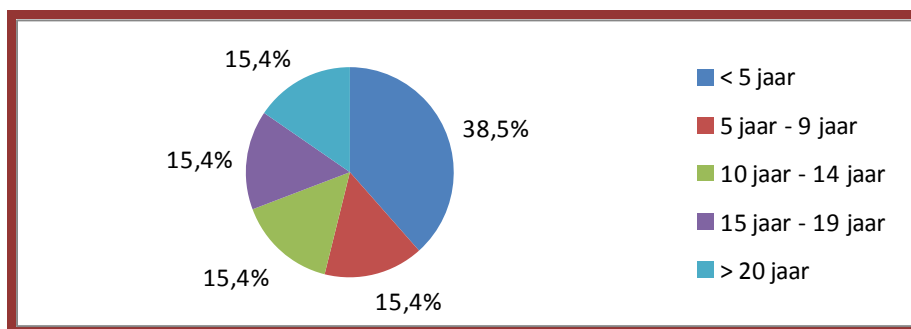
4.1.4 Bestuursleden

Uit grafiek 3 kan worden afgeleid dat de meeste respondenten uit deze categorie nog niet lang actief zijn als bestuurslid bij een club uit de Belgische eerste of tweede klasse. 38.5% oefent deze functie namelijk nog geen vijf jaar uit.

Verder hebben voornamelijk leden van het dagelijks bestuur de enquête ingevuld en is het weinig verrassend dat geen enkele respondent over enige buitenlandse ervaring beschikt. Dit wordt weergegeven in de tabellen 5 en 6 in de bijlage V.

Grafiek 3. Antwoorden op de specifieke vraag aan de bestuursleden ‘Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?’ uitgedrukt in percentages (n=13)

4.1.5 Trainersstaf

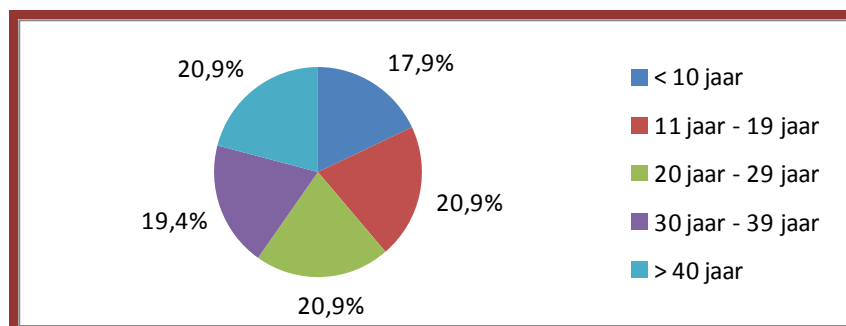
Tabel 7 in de bijlage V toont aan dat 50% van de respondenten uit deze categorie minder dan vijf jaar actief is als lid van de trainersstaf bij een club uit de Belgische eerste of tweede klasse. Hoewel het aantal respondenten in deze categorie niet zo hoog ligt, geeft dit aan dat er hier een duidelijke mix is tussen respondenten die eerder nieuw zijn op het hoogste niveau van het voetbal en respondenten met de nodige ervaring.

Daarnaast blijkt uit tabel 8 in de bijlage V dat voornamelijk assistent-trainers hebben deelgenomen (70%) en uit tabel 9 in de bijlage V dat 90% niet over buitenlandse ervaring beschikt.

4.1.6 Supporters

In grafiek 4 valt het op dat er een zeer evenwichtige verdeling is in hoe lang iemand reeds voor een club uit de Belgische eerste of tweede klasse supportert.

Grafiek 4. Antwoorden op de specifieke vraag aan de supporters ‘Hoe lang supportert u reeds voor een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?’ uitgedrukt in percentages (n=67)

Daarnaast blijkt uit tabel 10 in de bijlage V dat de meeste supporters ofwel zeer sporadisch een wedstrijd bijwonen (38.8% minder dan vier keer per seizoen) ofwel bijna alle wedstrijden van hun club volgen (31.3% meer dan twintig keer per seizoen).

Tabel 11 in de bijlage V geeft aan dat de supporters het meestal in eigen land zoeken aangezien 61.2% nooit een wedstrijd in een buitenlandse competitie bijwoont. 32.8% doet dit maximum één tot drie keer per seizoen.

4.2 Is er een onderscheid in de beoordeling van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding?

Hoe de stakeholders het scheidsrechterlijke team en elk individueel lid van de wedstrijdleiding gemiddeld genomen beoordelen, wordt weergegeven in tabel 4.

Tabel 4. Gemiddelden van de beoordeling van de huidige wedstrijdleiding (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=13)	Trainers- staf (n=10)	Spelers (n=8)	Support- ters (n=67)	Totaal (n=144)
De wedstrijdleiding (scheidsrechterlijk team) in de Belgische 1ste en 2de klasse *	5.57 (0.62)	4.23 (1.01)	3.90 (0.99)	3.75 (0.71)	4.19 (1.10)	4.59 (1.15)
De prestaties van de Belgische hoofdscheidsrechters in 1ste en 2de klasse *	5.54 (0.62)	4.23 (0.83)	4.50 (0.71)	3.63 (0.74)	4.22 (1.23)	4.63 (1.19)
De prestaties van de Belgische assistent-scheidsrechters in 1ste en 2de klasse *	5.52 (0.59)	4.31 (0.95)	3.80 (1.03)	4.00 (0.76)	4.13 (1.01)	4.56 (1.10)
De prestaties van de Belgische 4de officials in 1ste en 2de klasse *	5.39 (0.86)	4.23 (1.01)	3.60 (1.27)	3.50 (1.20)	4.18 (1.36)	4.49 (1.33)

(* p<.001)

Het valt hierbij op dat voor zowel het scheidsrechterlijke team in zijn geheel als voor de individuele leden van de wedstrijdleiding de beoordelingen relatief goed mogen worden genoemd. Uit de enkelvoudige variantie-analyse blijkt echter wel dat er significante verschillen zijn tussen de antwoorden van de verschillende stakeholders. Dit zowel voor het scheidsrechterlijke team ($F_{(5, 144)} = 18.82, p < .001$), als individueel voor de hoofdscheidsrechter ($F_{(5, 144)} = 14.65, p < .001$), assistent-scheidsrechter ($F_{(5, 144)} = 20.60, p < .001$) en vierde scheidsrechter ($F_{(5, 144)} = 10.97, p < .001$).

Om verder na te gaan tussen welke doelgroepen dit significante verschil optreedt, werd gekozen om een Bonferroni post hoc analyse uit te voeren. Zoals tabel 12 in de bijlage V aangeeft, kan hier worden vastgesteld dat de scheidsrechters duidelijk met alle andere stakeholders van mening verschillen. **De scheidsrechters kennen namelijk op elk vlak een hogere score toe dan de andere respondenten wanneer ze de kwaliteit van de wedstrijdleiding**

moeten beoordelen. Met een minimum beoordeling van 5.39 op een schaal van 7 is voor de scheidsrechters de wedstrijdleiding goed tot zeer goed te noemen. Bij de overige stakeholders moet dit met beoordelingen tussen de 3.50 en 4.31 op een schaal van 7 eerder worden gezien als gemiddeld tot goed.

Wanneer verder de individuele prestaties van de hoofdscheidsrechter, assistent-scheidsrechter en vierde scheidsrechter worden geanalyseerd, gebeurt dit op basis van drie belangrijke criteria. Deze situeren zich op het vlak van bekwaamheid, objectiviteit en het aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd. Dit schept de mogelijkheid om dieper in te gaan op de individuele prestaties en zowel eventuele positieve punten als werkpunten bloot te leggen. De vijfde en zesde scheidsrechter werden hier nog niet mee in opgenomen aangezien op het ogenblik dat de enquête van start ging slechts enkele wedstrijden in de Belgische competitie waren gespeeld met deze formatie.

Wat uit de tabellen 5, 6 en 7 meteen opvalt is dat dezelfde tendens als bij de algemene beoordeling zich onmiskenbaar verder zet. De scheidsrechters beoordelen zonder uitzondering de drie bevraagde aspecten met een hogere score dan alle andere stakeholders.

Tabel 5. Gemiddelden van de beoordeling van de hoofdscheidsrechter (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=13)	Trainers- staf (n=10)	Spelers (n =8)	Suppor- ters (n =67)	Totaal (n=144)
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen *	5.87 (0.65)	4.85 (0.90)	5.00 (1.25)	4.88 (0.84)	4.66 (1.25)	5.10 (1.16)
Objectiviteit *	6.35 (0.77)	4.08 (1.32)	4.40 (1.08)	4.13 (1.55)	4.18 (1.39)	4.88 (1.56)
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd *	5.87 (0.45)	4.23 (0.83)	4.70 (0.68)	4.13 (0.99)	4.43 (1.20)	4.88 (1.16)

(* p<.001)

Tabel 5 geeft hierbij meteen ook aan dat de hoofdscheidsrechters met een totaal gemiddelde van 5.10 en 4.88 op een schaal van 7 goed scoren op alle vlakken. Toch zijn er zowel voor bekwaamheid ($F_{(5, 144)} = 9.62, p<.001$), objectiviteit ($F_{(5, 144)} = 25.27, p<.001$) en het aantal correcte beslissingen ($F_{(5, 144)} = 19.45, p<.001$) significante verschillen vast te stellen tussen

de stakeholders. Uit de Bonferroni post hoc analyse (tabel 13 in de bijlage V) blijkt dat wederom de scheidsrechters van mening verschillen met alle andere stakeholders. De enige uitzondering hierop vormt het aspect bekwaamheid waarbij er enkel significante verschillen vast te stellen zijn tussen de scheidsrechters en de bestuursleden en tussen de scheidsrechters en de supporters.

Bij het verder uitdiepen van de prestaties van de assistent-scheidsrechters blijkt uit tabel 6 dat globaal bekeken de gemiddelde scores ook hier vrij hoog liggen. Met een resultaat van gemiddeld 5.15 op een schaal van 7 voor objectiviteit behalen de assistenten hiermee het beste resultaat van alle scheidsrechters. Met een gemiddelde beoordeling van 4.84 op een schaal van 7 voor het aantal correcte beslissingen behalen ze hun laagste score. Dit is zeker geen verrassing aangezien in deze laatste categorie ook het beoordelen van buitenspelfases zit. Algemeen genomen kan dit als één van de meest foutgevoelige onderdelen van hun takenpakket worden gezien. Op zich mag deze algemene beoordeling dan ook als een goede score worden geïnterpreteerd.

Tabel 6. Gemiddelden van de beoordeling van de assistent-scheidsrechter (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs- leden (n=13)	Trainers- staf (n=10)	Spelers (n =8)	Suppor- ters (n =67)	Totaal (n=144)
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen *	6.04 (0.56)	4.54 (0.66)	4.10 (1.10)	4.75 (1.04)	4.63 (1.20)	5.04 (1.19)
Objectiviteit *	6.43 (0.69)	4.46 (0.78)	4.30 (0.95)	4.38 (1.51)	4.61 (1.28)	5.15 (1.38)
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd *	5.85 (0.47)	4.15 (1.07)	4.20 (0.92)	4.13 (1.25)	4.46 (1.12)	4.84 (1.17)

(* p<.001)

Wat de significante verschillen betreft die worden vastgesteld voor bekwaamheid ($F_{(5, 144)} = 18.40$, $p < .001$), objectiviteit ($F_{(5, 144)} = 24.59$, $p < .001$) en aantal correcte beslissingen ($F_{(5, 144)} = 19.66$, $p < .001$), valt uit de Bonferroni post hoc analyse (tabel 14 in de bijlage V) één zaak op. Er valt geen enkele uitzondering te noteren op de algemene tendens. De scheidsrechters verschillen namelijk ook hier op elk onderdeel met alle andere stakeholders van mening.

Tot slot geeft tabel 7 de gemiddelde beoordelingen over de vierde scheidsrechters weer. Gelet op het feit dat de vierde scheidsrechter vrijwel nooit moeilijke beslissingen moet nemen die een invloed hebben op de uitkomst van de wedstrijd, is er toch een opmerkelijke vaststelling. Van alle totale gemiddelden valt met 4.82 op een schaal van 7 voor het aantal correcte beslissingen de laagste score te noteren. Waar het eerder voor de hand zou liggen dat hier de beste beoordelingen terug te vinden zijn, is dit dus niet het geval.

Tabel 7. Gemiddelden van de beoordeling van de 4de official (1 = zeer slecht, 7 = perfect) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=13)	Trainers- staf (n=10)	Spelers (n =8)	Support- ters (n =67)	Totaal (n=144)
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen *	5.89 (0.80)	4.31 (1.25)	4.40 (1.43)	5.25 (0.89)	4.61 (1.36)	5.01 (1.32)
Objectiviteit *	6.28 (0.78)	4.15 (1.21)	4.20 (1.14)	4.13 (1.55)	4.54 (1.42)	5.01 (1.49)
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd *	5.76 (0.79)	4.08 (1.26)	4.30 (1.34)	4.13 (1.13)	4.48 (1.43)	4.82 (1.37)

(* p<.001)

Ook hier werden significante verschillen vastgesteld voor de onderdelen bekwaamheid ($F_{(5, 144)} = 10.25$, $p < .001$), objectiviteit ($F_{(5, 144)} = 18.85$, $p < .001$) en aantal correcte beslissingen ($F_{(5, 144)} = 10.46$, $p < .001$). Verdere analyse wijst uit dat er enkel tussen de scheidsrechters en de spelers op het vlak van bekwaamheid een significant verschil is (tabel 15 in de bijlage V). Voor het overige kwamen er geen andere uitzonderingen naar boven op de eerder geformuleerde tendens.

4.3 Wat zou ervoor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de wedstrijd-leiding verbetert?

Een belangrijk referentiepunt wanneer wordt gekeken naar het verbeteren van de kwaliteit van de wedstrijdleiding is de vergelijking met buitenlandse collega's. Hierbij kom ik tot een enigszins verrassende vaststelling gezien het professionele statuut van scheidsrechters in vele landen. Bij de analyse van de resultaten blijkt namelijk uit tabel 8 dat de wedstrijdleiding gemiddeld 3.13 op een schaal van 5 scoort in vergelijking met hun buitenlandse collega's. Dit geeft duidelijk aan dat de verschillende doelgroepen weinig of geen niveauverschil zien tussen de binnenlandse en buitenlandse scheidsrechters, iets wat gezien de vaak scherpe commentaren op de wedstrijdleiding niet voor de hand liggend is.

Er was wel een significant verschil vast te stellen in hoe de verschillende doelgroepen ($F_{(5, 144)} = 14.12$, $p < .001$) dit alles beoordelen, maar dit ligt in lijn met wat tijdens de eerste deelvraag naar voor kwam. De Bonferroni post hoc analyse (tabel 16 in de bijlage V) wijst hierbij uit dat de scheidsrechters zichzelf een betere beoordeling geven dan alle andere doelgroepen, ook wanneer ze zichzelf moeten vergelijken met andere collega's.

Tabel 8. Gemiddelden van de vergelijking van de buitenlandse en de Belgische wedstrijdleiding (1 = zeer slecht, 5 = zeer goed) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=13)	Trainers- staf (n=10)	Spelers (n =8)	Support- ters (n =67)	Totaal (n=144)
In vergelijking met de buitenlandse wedstrijdleiding is de wedstrijdleiding in België ... *	3.85 (0.67)	2.85 (0.80)	2.60 (0.84)	2.75 (0.71)	2.81 (0.88)	3.13 (0.93)

(* $p < .001$)

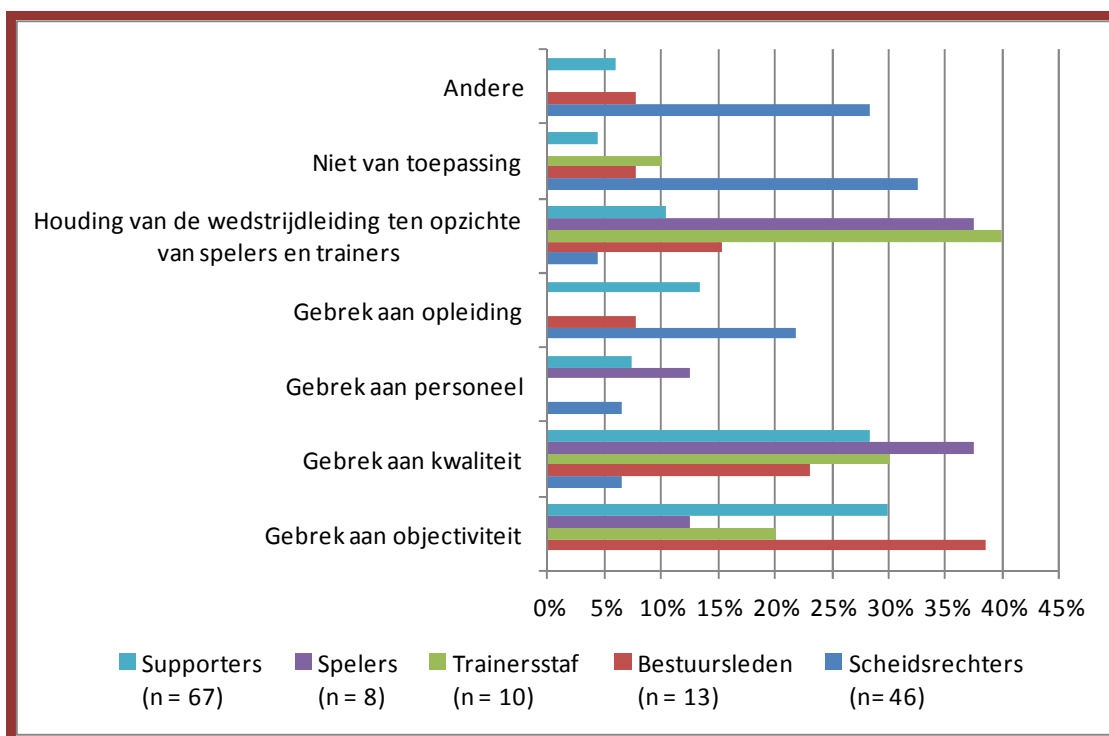
Uit de tabellen 17, 18 en 19 in de bijlage V vallen volgende zaken af te leiden. Onder de scheidsrechters geeft 81.3% van de respondenten aan niet met beperkingen te worden geconfronteerd in het uitoefenen van hun functie. Wanneer er scheidsrechters zijn die wel beperkingen vaststellen situeren deze zich voornamelijk op het gebied van hun niet-professionele statuut en de hoge verwachtingspatronen ten aanzien van de beslissingen die ze nemen. Als mogelijke oplossingen schuiven de scheidsrechters een professioneel statuut en vooral meer ondersteuning door technologische hulpmiddelen naar voor.

Wanneer in eenzelfde type vraag bij alle doelgroepen wordt gepeild naar het grootste probleem binnen de wedstrijdleiding, komt in grafiek 5 naast een gebrek aan kwaliteit en objectiviteit ook de houding die de verschillende actoren ten opzichte van elkaar aan de dag leggen boven drijven⁷. Het is zeer opvallend dat alle doelgroepen die met elkaar worden geconfronteerd op het veld, zijnde de scheidsrechters, de spelers en de trainersstaf, dit laatste sterk naar voor schuiven.

Grafiek 5. Antwoorden op de vraag ‘Indien er zich volgens u problemen voordien in de wedstrijdleiding van de Belgische 1ste en 2de klasse, waar situeert zich dan het grootste probleem?’ uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent (n=144)

Ook hier werd gevraagd wat de kwaliteit van de wedstrijdleiding zou kunnen verhogen of wat het functioneren zou kunnen verbeteren (tabel 21 in de bijlage V). De vaststelling die hieruit vloeit is dat iedereen het hoofdzakelijk eens is over de mogelijke oplossingen. Er worden namelijk dezelfde voorstellen gedaan zoals eerder door de scheidsrechters aangehaald. Enigszins opmerkelijk is hierbij wel dat slechts 7 van de 124 respondenten in hun mogelijke oplossing verwijzen naar het gebrek aan respect ten opzichte van elkaar. Dit terwijl scheidsrechters, spelers en trainers het toch aangeven als een belangrijk pijnpunt.

⁷ Bij de antwoordmogelijkheid ‘andere’ in grafiek 5 verwijzen 8 van de 18 respondenten naar de houding ten opzichte van de wedstrijdleiding (tabel 20 in de bijlage V).

4.4 Welke meerwaarde zien de stakeholders in de verschillende communicatiemiddelen?

Aangezien uit het theoretisch kader duidelijk naar voren komt dat de snelheid waarmee beslissingen worden genomen en de correctheid van de beslissingen twee cruciale factoren zijn voor de beleidsmakers, wordt hier in dit deel aandacht aan besteed. Vooral de laatste factor heeft een grote impact op het eerlijk verloop van een wedstrijd en dit is toch waar het in voetbal om draait. Verder geeft de analyse van de resultaten op deze vragen ook een goede indicatie over de meerwaarde die algemeen aan de verschillende communicatiemiddelen wordt gegeven. Uiteraard speelt ook de financiële kant van de zaak vaak een belangrijke rol in de keuzes van de internationale federaties, nationale bonden en clubs maar hier ga ik in de laatste deelvraag dieper op in.

4.4.1 Snellere beslissingen

Er bestaat een duidelijke eensgezindheid wanneer gekeken wordt naar het gebruik van doellijnttechnologie. Er is namelijk geen significant verschil vast te stellen in de beoordeling van doellijnttechnologie met betrekking tot het nemen van snellere beslissingen ($F_{(5, 136)} = 1.88$, $p=.118$). Met een gemiddelde score van 4.07 op een schaal van 5 valt het in tabel 9 op dat de doelgroepen de bijdrage van doellijnttechnologie op dit vlak zeer sterk waarderen.

Tabel 9. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor snellere beslissingen (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=12)	Trainers- staf (n=9)	Spelers (n=8)	Support- ters (n=61)	Totaal (n=136)
Piepvlaggen *	4.52 (0.62)	3.25 (1.14)	3.89 (1.05)	4.25 (0.46)	3.10 (1.23)	3.71 (1.19)
Oortjes ***	4.76 (0.67)	4.33 (0.78)	4.56 (0.73)	4.38 (0.52)	4.30 (0.82)	4.48 (0.77)
5de en 6de official **	3.78 (1.03)	2.92 (1.24)	2.67 (1.58)	2.25 (0.71)	3.07 (1.20)	3.22 (1.22)
Doellijnttechnologie	3.74 (1.39)	4.25 (0.97)	4.44 (1.01)	3.75 (1.28)	4.28 (1.00)	4.07 (1.18)
Videoreferee *	2.52 (1.44)	3.50 (1.38)	4.00 (1.32)	3.38 (1.51)	3.67 (1.33)	3.27 (1.47)

(* $p<.001$) (** $p<.01$) (***) $p<.05$)

De oortjes scoren met een score van 4.48 op een schaal van 5 globaal bekeken het hoogst maar hier valt wel een significant verschil vast te stellen in de mening van de doelgroepen ($F_{(5, 136)} = 2.71, p < .05$). Dit laatste is tevens het geval voor de andere communicatiemiddelen, namelijk piepvlaggen ($F_{(5, 136)} = 14.30, p < .001$), vijfde en zesde scheidsrechter ($F_{(5, 136)} = 5.16, p < .01$) en een videoreferee ($F_{(5, 136)} = 5.39, p < .001$). Globaal genomen mag echter wel worden gezegd dat de beoordelingen goed zijn. Enkel de vijfde en zesde scheidsrechter en een videoreferee hebben nog een kleine inhaalbeweging nodig om hetzelfde niveau als de andere communicatiemiddelen te halen. Het valt ook op dat, wanneer een significant verschil wordt vastgesteld, de scheidsrechters telkens een betere beoordeling geven dan de andere doelgroepen, behalve wanneer het om een videoreferee gaat. Dit geeft duidelijk aan waar hun grootste bekommernis op dit punt ligt.

Via de Bonferroni post hoc analyse wordt in tabel 22 in de bijlage V gekeken naar de beoordelingen tussen de doelgroepen onderling. Het is hierbij geen verrassing dat het de scheidsrechters zijn die voor elke communicatiemiddel met minstens één andere doelgroep van mening verschillen. Wel opmerkelijk is het feit dat de scheidsrechters het op alle vlakken oneens zijn met de supporters en dat specifiek voor de piepvlaggen zelfs de spelers en de supporters significant van mening verschillen. Minder vertrouwd zijn met de mogelijkheden van de piepvlaggen kan voor de supporters aan de basis liggen van deze vaststelling.

4.4.2 Eerlijker verloop / correctere beslissingen

Wanneer de doelgroepen de verschillende communicatiemiddelen beoordelen op het gebied van hun bijdrage tot het nemen van correctere beslissingen valt in tabel 10 een zeer grote eensgezindheid op. Er is namelijk geen significant verschil vast te stellen in de beoordeling van de oortjes ($F_{(5, 136)} = 2.21, p = .071$), doellijntechnologie ($F_{(5, 136)} = 0.74, p = .565$) en een videoreferee ($F_{(5, 136)} = 0.67, p = .612$). Ze scoren op een schaal van 5 achtereenvolgens 4.13 (oortjes), 4.65 (doellijntechnologie) en 4.36 (videoreferee). Het is dus duidelijk dat deze communicatiemiddelen absoluut zorgen of kunnen zorgen voor een eerlijker verloop van wedstrijden. De doellijntechnologie scoort hierbij het hoogst.

Voor de piepvlaggen ($F_{(5, 136)} = 2.60, p < .05$) en de vijfde en zesde scheidsrechter ($F_{(5, 136)} = 8.99, p < .001$) valt er volgens tabel 10 wel een significant verschil te noteren. Met een score van respectievelijk 3.38 en 3.43 op een schaal van 5 scoren deze communicatiemiddelen nog relatief hoog wanneer hun bijdrage tot een eerlijker verloop van wedstrijden wordt beoordeeld. Bij de Bonferroni post hoc analyse (tabel 23 in de bijlage V) wordt gekeken naar het verschil in mening tussen de doelgroepen maar deze geeft geen significant verschil meer weer voor de piepvlaggen. Dit is enkel nog het geval voor de vijfde en zesde scheidsrechter. Hierbij

valt het op dat de meningen van de scheidsrechters niet nauw aansluiten bij deze van de spelers, trainersstaf en supporters. De scheidsrechters geven duidelijk, meer dan wie ook, de voorkeur aan de vijfde en zesde scheidsrechter.

Tabel 10. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een eerlijker verloop / correctere beslissingen (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=12)	Trainers- staf (n=9)	Spelers (n =8)	Support- ters (n =61)	Totaal (n=136)
Piepvlaggen **	3.80 (1.36)	3.08 (1.17)	3.78 (1.09)	3.00 (1.51)	3.10 (1.21)	3.38 (1.30)
Oortjes	4.41 (0.91)	3.92 (1.17)	4.44 (0.73)	3.63 (1.51)	3.97 (0.98)	4.13 (1.01)
5de en 6de official *	4.20 (0.83)	3.25 (1.06)	2.56 (1.59)	2.75 (1.04)	3.10 (1.23)	3.43 (1.24)
Doellijntechnologie	4.74 (0.61)	4.75 (0.45)	4.78 (0.44)	4.75 (0.46)	4.54 (0.83)	4.65 (0.69)
Videoreferee	4.20 (1.26)	4.25 (1.22)	4.67 (0.71)	4.50 (0.54)	4.44 (0.85)	4.36 (1.02)

(* p<.001) (** p<.05)

4.4.3 Meerwaarde

Uit wat voorafging bij de snellere en correctere beslissingen is het geen verrassing dat in tabel 11 de doellijntechnologie met een gemiddelde score van 4.52 op een schaal van 5 volgens de ondervraagden een zeer grote meerwaarde zou betekenen voor het voetbal. Daarnaast vallen eigenlijk de goede gemiddelde scores van alle communicatiemiddelen op. De vijfde en zesde scheidsrechter scoort met een gemiddeld van 3.51 op een schaal van 5 het laagst op het gebied van zorgen voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding. Wanneer dit cijfer op zich wordt bekeken, is het zeker aanvaardbaar, maar in vergelijking met andere alternatieven zijn er voor deze optie nog duidelijke werkpunten.

Verder blijkt uit de resultaten weergegeven in tabel 11 dat er geen significant verschil is in de beoordeling van de doellijntechnologie ($F_{(5, 136)} = 0.78$, $p=.542$) en een videoreferee ($F_{(5, 136)} = 1.93$, $p=.109$) met betrekking tot de meerwaarde voor de wedstrijdleiding. Voor de piepvlaggen ($F_{(5, 136)} = 7.91$, $p<.001$), oortjes ($F_{(5, 136)} = 4.74$, $p<.001$) en vijfde en zesde scheidsrechter ($F_{(5, 136)} = 8.75$, $p<.001$) werden er wel significante verschillen vastgesteld. Hierbij kunnen twee belangrijke vaststellingen worden gedaan uit de Bonferroni post hoc analyse

(tabel 24 in de bijlage V). Wanneer het over de vijfde en zesde scheidsrechter gaat valt het ten eerste op dat de scheidsrechters met alle andere doelgroepen van mening verschillen. Ten tweede is het duidelijk dat wanneer de meningen van elkaar afwijken, er tussen de scheidsrechters en supporters altijd een significant verschil optreedt.

Tabel 11. Gemiddelden van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding (1 = helemaal niet, 5 = zeker wel) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs- leden (n=12)	Trainers- staf (n=9)	Spelers (n =8)	Supporters (n =61)	Totaal (n=136)
Piepvlaggen *	4.43 (0.96)	3.33 (1.23)	3.78 (1.20)	3.88 (0.64)	3.21 (1.28)	3.71 (1.25)
Oortjes *	4.80 (0.65)	4.25 (1.06)	4.78 (0.44)	4.25 (0.71)	4.15 (0.95)	4.43 (0.88)
5de en 6de official *	4.30 (0.79)	3.17 (1.19)	2.56 (1.74)	2.75 (1.04)	3.23 (1.32)	3.51 (1.30)
Doellijn- technologie	4.54 (0.75)	4.67 (0.49)	4.89 (0.33)	4.25 (1.39)	4.46 (0.96)	4.52 (0.86)
Videoreferee	3.74 (1.32)	4.08 (1.38)	4.56 (0.88)	3.88 (1.36)	4.31 (1.06)	4.09 (1.21)

(* p<.001)

Waar doellijntechnologie in tabel 11 naar voor komt als het communicatiemiddel dat globaal genomen de grootste meerwaarde kan bieden, wijzigt de mening van de respondenten wanneer effectieve keuzes moeten worden gemaakt. Wanneer de communicatiemiddelen onderling met elkaar worden vergeleken, blijken uit tabel 12 de oortjes de grootste meerwaarde te kunnen bieden voor de wedstrijdleiding. Gezien het feit dat alle scheidsrechters mee op het systeem zijn aangesloten, er overleg kan worden gepleegd en dit alles binnen een zeer kort tijdsbestek, kan ik stellen dat de oortjes hiermee aan belangrijke criteria voldoen. Daarnaast valt de kostprijs in vergelijking met andere hulpmiddelen gunstig uit en is het inzetbaar voor alle spelfases (Bellon, 2012).

Deze laatste punten kunnen over de doellijntechnologie niet worden gezegd, wat maakt dat dit systeem de oortjes moet laten voorgaan. Opvallend hierbij is wel dat doellijntechnologie een grotere meerwaarde zou betekenen dan een videoreferee. Dit terwijl een tussenkomst door een scheidsrechter die in de tribune over herhalingen beschikt toch veel meer multifunctioneel zou zijn. Mogelijke oorzaken voor deze keuze worden in de laatste deelvraag verder geanalyseerd.

Tabel 12. Gemiddelden van de rangschikking van de meerwaarden die de communicatiemiddelen bieden / kunnen bieden in het voetbal (1 = kleinste meerwaarde, 5 = grootste meerwaarde) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheidsrechters (n=46)	Bestuursleden (n=12)	Trainersstaf (n=9)	Spelers (n =8) ***	Supporters (n =61) ****	Totaal (n=136)
Piepvlaggen **	2.98 (1.13)	2.25 (1.22)	2.56 (1.33)	2.25 (1.17)	2.15 (1.29)	2.47 (1.27)
Oortjes *	4.22 (1.38)	3.25 (1.29)	3.67 (1.23)	3.63 (0.92)	3.30 (1.19)	3.65 (1.31)
5de en 6de official *	3.04 (1.23)	2.58 (1.44)	1.89 (1.17)	2.71 (1.70)	2.22 (1.21)	2.54 (1.27)
Doellijntechnologie *	2.93 (1.24)	3.58 (1.17)	3.67 (1.00)	3.50 (1.60)	3.84 (1.10)	3.48 (1.23)
Videoreferee *	2.63 (1.61)	3.67 (1.44)	3.89 (1.54)	3.88 (1.36)	3.67 (1.49)	3.35 (1.59)

(* p<.01) (** p<.05) (***) n=7 bij 5de en 6de official) (**** n=60 bij 5de en 6de official)

In het licht van de eerder besproken resultaten werd aan de respondenten gevraagd om een keuze te maken in wat volgens hen de ideale ondersteuning zou zijn voor de huidige wedstrijd-leiding bestaande uit de hoofdscheidsrechter, twee assistent-scheidsrechters en de vierde scheidsrechter. Uit tabel 13 en grafiek 6 komen enkele opmerkelijke vaststellingen naar boven.

Eerst en vooral is het duidelijk dat doellijntechnologie in combinatie met een videoreferee (32.6%) ruim de voorkeur geniet. Doellijntechnologie alleen komt hierbij op de tweede plaats met 16.7%, kort gevolgd door de combinatie vijfde en zesde scheidsrechter en doellijntechnologie. De constante in deze beoordelingen geeft een sterk signaal waar moeilijk naast kan worden gekeken, namelijk dat doellijntechnologie de grootste voorkeur geniet.

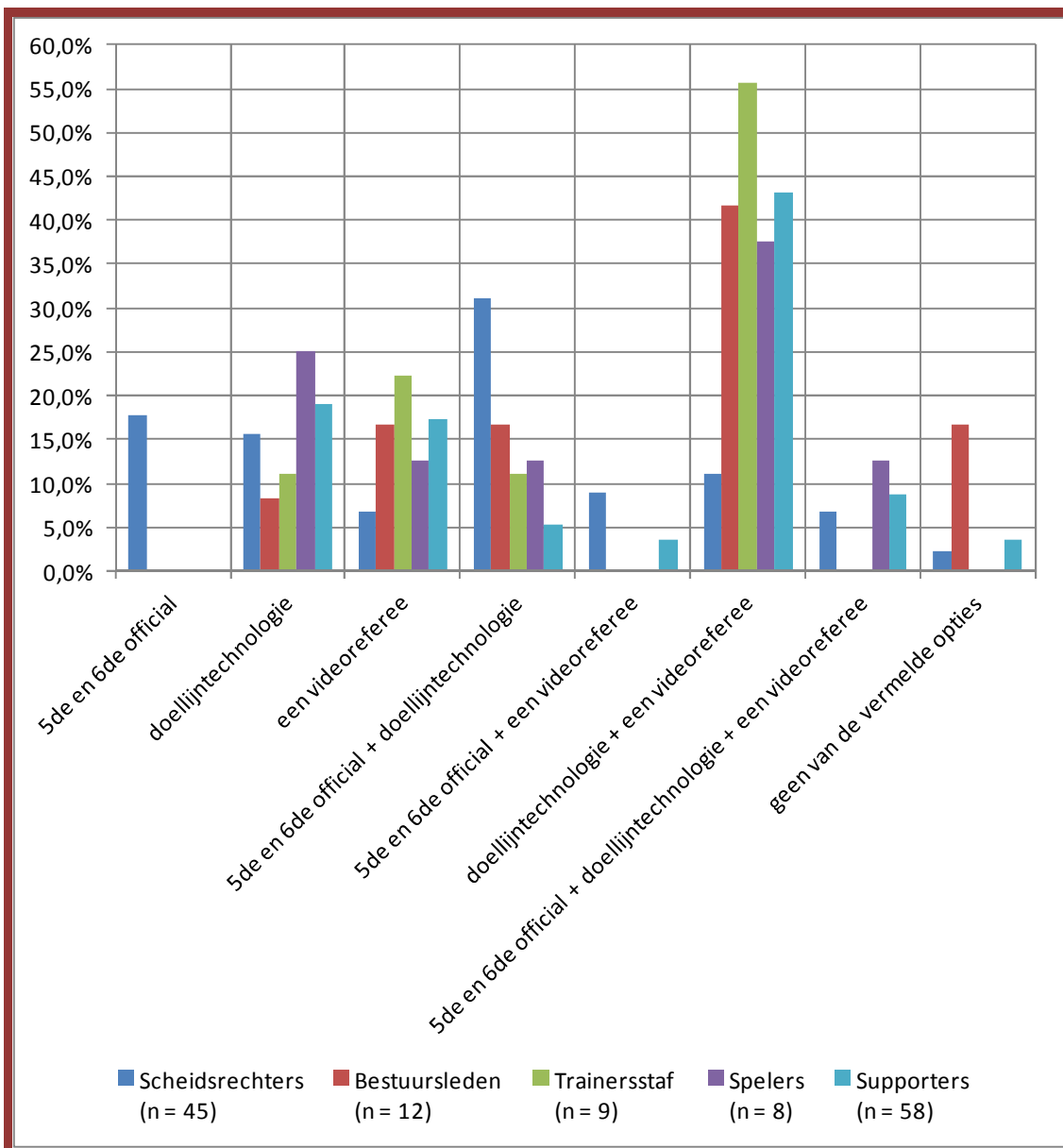
Tabel 13. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de vraag 'Voor welke optie kiest u?' (n=132)

	Frequentie	Percentage
5de en 6de official	8	6.1%
Doellijntechnologie	22	16.7%
Een videoreferee	18	13.6%
5de en 6de official + doellijntechnologie	21	15.9%
5de en 6de official + een videoreferee	6	4.5%
Doellijntechnologie + een videoreferee	43	32.6%
5de en 6de official + doellijntechnologie + een videoreferee	9	6.8%
Geen van de vermelde opties	5	3.8%

Verder blijken de scheidsrechters de enige doelgroep te zijn die enkel het toevoegen van een vijfde en zesde scheidsrechter de beste optie vinden. Het is ook opvallend dat de vijfde en zesde scheidsrechter nooit een hoge beoordeling halen, buiten de combinatie met doellijnttechnologie. Een videoreferee die op zich ook als een goede optie wordt beschouwd kan hier geen verandering in brengen. Slechts een zeer kleine minderheid (3.8%) wil alles bij het oude houden en geen extra hulpmiddelen inzetten.

Grafiek 6. Antwoorden op de vraag ‘Voor welke optie kiest u?’ uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent (n=132)

4.5 Welke communicatiemiddelen moeten er volgens de stakeholders nog in gebruik worden genomen?

Eerst en vooral moet worden vermeld dat tabel 14 aantoont dat de respondenten met een gemiddelde van 2.89 op een schaal van 5 neutraal staan tegenover de invloed van de communicatiemiddelen op de charme van het voetbal. De eigenheid van de sport moet dus wel altijd in het achterhoofd worden gehouden. In deze opvatting was er tussen de verschillende doelgroepen geen significant verschil vast te stellen ($F_{(5, 136)} = 0.83, p=.511$).

Tabel 14. Gemiddelden van de beoordeling van enkele stellingen omtrent de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen (1 = helemaal oneens, 5 = helemaal eens) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

	Scheids- rechters (n=46)	Bestuurs leden (n=12)	Trainers- staf (n=9)	Spelers (n=8)	Support- ters (n=61)	Totaal (n=136)
Gezien de positieve impact bij andere sporttakken, moet het voetbal ook de stap zetten naar een videoreferee ***	3.26 (1.51)	3.67 (1.56)	4.56 (0.73)	3.88 (1.56)	4.10 (1.17)	3.79 (1.37)
Het aantal overtredingen zal dalen door het inzetten van een 5de en 6de official *	3.67 (1.03)	2.33 (1.07)	2.44 (1.01)	1.75 (0.89)	2.54 (1.16)	2.85 (1.24)
Met het introduceren van technologische communicatiemiddelen verdwijnt de charme van het voetbal	3.17 (1.50)	2.67 (1.50)	2.56 (1.13)	2.63 (1.51)	2.80 (1.29)	2.89 (1.38)
Het invoeren van een videoreferee is de enige mogelijkheid om 100% correcte beslissingen te krijgen **	2.46 (1.36)	3.42 (1.44)	3.22 (1.09)	3.38 (1.30)	3.48 (1.04)	3.10 (1.28)
Het niveau van de wedstrijdleiding is sterk verbeterd door het gebruik van de technologische hulpmiddelen **	3.98 (0.80)	3.92 (1.08)	3.33 (0.50)	2.88 (1.13)	3.52 (1.03)	3.66 (0.98)

(* p<.001) (** p<.01) (***) p<.05)

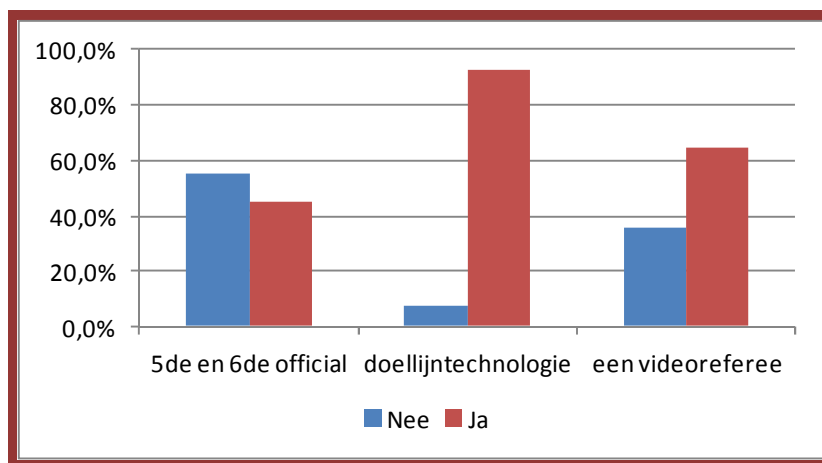

Daarnaast springt uit diezelfde tabel 14 ook de gemiddelde score van 3.66 op een schaal van 5 in het oog, wanneer wordt gevraagd naar de invloed van de communicatiemiddelen op de kwaliteit van de wedstrijdleiding. Dit geeft duidelijk aan dat de respondenten het gebruik van communicatiemiddelen positief inschatten. Hierbij valt wel een significant verschil te noteren in de mening van de verschillende doelgroepen ($F_{(5, 136)} = 3.52, p < .01$). Uit de Bonferroni post hoc analyse (tabel 25 in de bijlage V) blijkt dat dit significante verschil er enkel is tussen de scheidsrechters en de spelers. Tussen de andere doelgroepen valt er geen significant verschil vast te stellen.

Bij de verdere analyse van de resultaten is het in grafiek 7 zeer opvallend dat alle stakeholders duidelijk voorstander zijn van het gebruik van doellijntechologie. Gemiddeld is meer dan 92% van de respondenten overtuigd dat dit een goede aanvulling is bij de huidige wedstrijdleiding. Velen denken ook dat dit op zeer korte termijn zal worden ingevoerd in de Belgische competitie. 75% ziet deze vorm van technologische communicatie namelijk binnen minder dan vier jaar opduiken (tabel 26 in de bijlage V).

Grafiek 7. Antwoorden op de vraag 'Bent u voorstander voor het invoeren van ...?' uitgedrukt in percentages (n=132)

Over de twee andere communicatiemiddelen die in de enquête werden opgenomen zijn de meningen verdeeld. De vijfde en zesde scheidsrechter kunnen volgens grafiek 1 in de bijlage VI duidelijk op veel steun rekenen van de leden van de wedstrijdleiding. Meer dan 75% zegt voorstander te zijn van het invoeren van extra scheidsrechters. Bij de supporters ligt dit percentage maar op 36% en voor de andere stakeholders zelfs nog veel lager. Wanneer uiteindelijk gekeken wordt naar de eindtotalen over alle doelgroepen heen, geeft grafiek 7 aan dat de voorstanders van de 5de en 6de scheidsrechters in de minderheid zijn.

Uit tabel 14 blijkt verder dat er een significant verschil is in de beoordeling of het aantal overtredingen met een vijfde en zesde scheidsrechter zou dalen ($F_{(5, 136)} = 10.82, p < .001$). Uit de Bonferonni post hoc analyse (tabel 25 in de bijlage V) valt duidelijk af te leiden dat er een significant verschil is tussen de opinie van de scheidsrechters en deze van alle andere doelgroepen. De standpunten van de scheidsrechters en de spelers liggen hierbij het verst van elkaar verwijderd.

Wat de termijn betreft waarbinnen we deze vijfde en zesde scheidsrechter in de Belgische competitie gaan zien, is er meer eensgezindheid (tabel 26 in de bijlage V). Hoewel de meeste doelgroepen dus geen voorstanders zijn, is 71.2% van alle respondenten het eens dat dit systeem binnen minder dan vier jaar in België zal worden gebruikt. 61.4% denkt zelfs dat het minder dan twee jaar zal duren.

Voor een videoreferee valt er in grafiek 1 in de bijlage VI met gemiddeld meer dan 70% voorstanders veel steun te noteren van met name spelers, trainersstaf en supporters. Ook de bestuursleden sluiten met bijna 60% nauw aan bij deze visie. De scheidsrechters daarentegen zijn minder enthousiast. Slechts 45% van de ondervraagde scheidsrechters vindt het introduceren van een videoreferee een goed idee.

Het is in eerste instantie dan ook geen verrassing dat uit tabel 14 blijkt dat er een significant verschil is tussen de standpunten van de verschillende doelgroepen. Hierbij werd gepeild naar een videoreferee als ultieme middel om de wedstrijdleiding te ondersteunen ($F_{(5, 136)} = 5.02, p < .01$) en de positieve impact van een videoreferee bij andere sporttakken ($F_{(5, 136)} = 3.47, p < .05$). Gezien de verschillen in grafiek 1 in de bijlage VI is het hierbij wel opvallend dat de Bonferroni post hoc analyse van deze vragen (tabel 25 in de bijlage V) aantoont dat er enkel een significant verschil bestaat tussen de scheidsrechters en de supporters.

Verder zijn voor een videoreferee de meningen over wanneer deze vorm van communicatie zal worden ingevoerd heel uiteenlopend (tabel 26 in de bijlage V). Ondanks het feit dat de meeste doelgroepen er positief tegenover staan, denkt de meerderheid (31.8%) dat een videoreferee nooit zal worden gebruikt. 24.2% denkt dan weer dat het minder dan twee jaar zal duren.

De ondervraagden die een videoreferee in het voetbal niet mogelijk achten (31.1%) detecteren hiervoor twee grote struikelblokken. Enerzijds zal de wedstrijd te vaak stil liggen en gaat het voetbal met alle onderbrekingen geen vloeiend spel meer zijn, anderzijds zijn niet alle fases zwart of wit waardoor er onnodige en onoplosbare discussies kunnen ontstaan tussen de scheidsrechters (tabel 27 in de bijlage V en grafiek 2 in de bijlage VI). Beide zijn op hun manier dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wanneer wordt gekeken naar welke spelfases een videoreferee kan beoordelen zijn alle doelgroepen het in grote lijnen eens dat het overschrijden van de doellijn hiervoor het meeste in aanmerking komt. Overtredingen en het overschrijden van de zijlijn, worden met scores van respectievelijk 2.80 en 2.74 op een schaal van 5 het minst geschikt bevonden om door een videoreferee te worden beoordeeld (tabel 28 in de bijlage V).

Tot slot valt uit tabel 15 één zeer opvallend feit te noteren wanneer de discussie gaat over het al dan niet invoeren van extra communicatiemiddelen. Ongeacht de kostprijs van deze communicatiemiddelen wijzigt gemiddeld genomen 86% van de voorstanders van hulpmiddelen hun mening niet wanneer de bijkomende kosten door de clubs zelf moeten worden gedragen. In tijden waar veel clubs het financieel moeilijk hebben en faillissementen meer dan ooit voorkomen, is dit een wel zeer opmerkelijke vaststelling.

Tabel 15. Frequenties en percentages van de antwoorden op de vraag ‘Wijzigt u uw mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen bij het invoeren van ...?’

	Frequentie	Percentage
een 5de en 6de official (n=59)		
Ja	7	11.9%
Nee	52	88.1%
doellijntechnologie (n=122)		
Ja	21	17.2%
Nee	101	82.8%
een videoreferee (n=85)		
Ja	11	12.9%
Nee	74	87.1%

5 Conclusie en discussie

Met dit onderzoek werd gepeild naar de opinie van de belangrijkste stakeholders binnen het Belgische voetbal ten aanzien van de kwaliteit van de huidige wedstrijdleiding en het gebruik van communicatiemiddelen in het voetbal. Via een online vragenlijst werden hier de beoordelingen van de scheidsrechters, spelers, trainersstaf, bestuursleden en supporters van de clubs uit de Belgische eerste en tweede klasse met elkaar vergeleken. Dit alles met betrekking tot de vijf meest bekende communicatiemiddelen die in het voetbal reeds worden gebruikt of kunnen worden gebruikt, namelijk piepvlagen, oortjes, vijfde en zesde scheidsrechter, doellijn-technologie en een videoreferee. Centraal hierbij staat dus steeds de wedstrijdleiding en de manier waarop ondersteuning wordt geboden of kan worden geboden.

De onderzoeksvraag werd opgesplitst in vier deelvragen waarvan een samenvatting van de belangrijkste resultaten in de conclusie wordt toegelicht. Op basis van deze resultaten is het mogelijk om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Daarnaast worden in de discussie enerzijds mogelijke verklaringen voor de resultaten besproken en anderzijds wordt er kritisch gekeken naar het gehele onderzoek. Tot slot worden ook nog enkele aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek.

5.1 Conclusie

5.1.1 Is er een onderscheid in de beoordeling van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding?

Hierbij werd in eerste instantie gekeken naar zowel de prestatie van het scheidsrechterlijke team als de individuele prestaties van de leden van de wedstrijdleiding. Daarnaast werd meer in detail gepeild naar de beoordelingen over de bekwaamheid, de objectiviteit en de correctheid van de beslissingen tijdens een wedstrijd van de hoofdscheidsrechter, assistent-scheidsrechter en vierde scheidsrechter.

Wanneer ik de totale gemiddelde scores bekijk, zowel in teamverband als individueel, valt het op dat de beoordelingen eigenlijk goed mogen worden genoemd. Er is door de jaren heen altijd al veel kritiek geweest op de wedstrijdleiding en uit de literatuur blijkt ook dat, zowel nationaal als internationaal, scheidsrechterlijke fouten vaak extra in de verf worden gezet. Waar ik zou verwachten dat dit een impact heeft op de beoordelingen, valt dit uit de resul-

taten helemaal niet af te leiden. Uitgedrukt op een schaal van 7 liggen de gemiddelde beoordelingen op alle vlakken tussen de 4.49 en 5.15, wat gezien de moeilijkheidsgraad van sommige functies een meer dan aanvaardbaar niveau is.

Verder is het ook een opvallende, maar vooral positieve vaststelling voor de wedstrijdleiding in België, dat alle individuele leden ongeveer dezelfde beoordeling krijgen. Dit wijst op een globaal goed niveau zonder uitschieters die de analyse positief of negatief beïnvloeden. Dit maakt tevens dat de individuele scheidsrechters ook op deze manier als team worden gepercipieerd.

In vergelijking met eerder onderzoek dat werd uitgevoerd, kan ik ook vaststellen dat er een positieve tendens te noteren valt in de beoordelingen van de wedstrijdleiding. Waar de wedstrijdleiding in 2002 noch als positief, noch als negatief werd ervaren, is er nu wel een duidelijk positief signaal te noteren. Individueel bekeken zijn het in dit opzicht de assistent-scheidsrechters die een sprong voorwaarts hebben gemaakt. De scheidsrechters blijven wel steeds een hogere beoordeling toekennen aan hun prestatie dan alle andere stakeholders.

Concreet kan ik dus besluiten dat er geen verschil terug te vinden is in de gemiddelde beoordelingen van de verschillende functies binnen de wedstrijdleiding. De scheidsrechters schatten hun prestaties wel hoger in dan de andere stakeholders.

5.1.2 Wat zou ervoor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de wedstrijdleiding verbetert?

Voor deze deelvraag stonden twee doelstellingen voorop. Enerzijds werd specifiek bij de scheidsrechters gepeild naar mogelijke beperkingen waarmee ze worden geconfronteerd, anderzijds werd over alle doelgroepen heen gezocht naar het grootste probleem binnen de wedstrijdleiding en mogelijke oplossingen hiervoor.

Aangezien na het uitwuiwen van Frank De Bleeckere weinig tot geen Belgische scheidsrechters op Europees topniveau meedraaien, rijst automatisch de vraag hoe het effectief gesteld is met de kwaliteit van onze nationale wedstrijdleiding. Hoewel er in de media vaak naar de professionele buitenlandse scheidsrechters wordt verwezen, is het zeer opmerkelijk vast te stellen dat het niveau van de Belgische scheidsrechters door alle doelgroepen als evenwaardig met hun buitenlandse collega's wordt bestempeld.

Hieruit blijkt nogmaals dat het in België door de ogen van de stakeholders zeker niet slecht gaat en dit sluit nauw aan bij de ruime meerderheid (81.3%) van scheidsrechters die aangeven

niet met beperkingen te worden geconfronteerd. Zijn er wel beperkingen dan situeren deze zich op het vlak van het niet-professionele statuut en de hoge verwachtingen van buitenaf. In het bepalen van het grootste probleem volgens alle doelgroepen vertaalt dit zich naar een gebrek aan kwaliteit en objectiviteit. Daarnaast komt opvallend genoeg ook de houding die de verschillende stakeholders ten opzichte van elkaar aan de dag leggen duidelijk naar voor. Als mogelijke oplossingen voor deze problemen worden een professioneel statuut voor de scheidsrechter en het gebruik van technologische communicatiemiddelen geopperd. Aangezien alle stakeholders het hier over eens zijn, is er dus zeker een gemeenschappelijke vertrekbasis om verbeterpunten aan te pakken.

Concreet kan ik dus besluiten dat als mogelijke oplossingen voor het verbeteren van de kwaliteit van de wedstrijdleiding hoofdzakelijk twee zaken worden genoemd, namelijk het gebruik van technologische hulpmiddelen en het invoeren van een professioneel statuut voor de scheidsrechters. Hoewel het wederzijds respect nadrukkelijk bij de problemen werd genoemd, waren er amper respondenten die rond deze problematiek een mogelijk oplossing suggereerden.

5.1.3 Welke meerwaarde zien de stakeholders in de verschillende communicatiemiddelen?

Aangezien in het voetbal snelle en correcte beslissingen noodzakelijk zijn, wordt binnen deze deelvraag eerst naar de meerwaarde op deze vlakken gepeild. Dit geeft een goede indicatie over hoe de stakeholders de globale meerwaarde van de verschillende communicatiemiddelen inschatten. Hierbij aansluitend geven de stakeholders ook hun mening over de ideale combinatie van middelen om de wedstrijdleiding te ondersteunen.

Wanneer het gaat over het nemen van snellere beslissingen scoren de verschillende communicatiemiddelen allemaal goed. De twee middelen die op dit vlak duidelijk de beste beoordelingen krijgen zijn de oortjes en doellijnttechnologie. Opvallend is wel dat, wanneer een significant verschil wordt vastgesteld tussen de stakeholders, de scheidsrechters steeds een hogere score toekennen dan de andere doelgroepen, behalve wanneer het gaat over een videoreferee.

Bij het nemen van correctere beslissingen die zorgen voor een eerlijker verloop van een wedstrijd houden de stakeholders er een min of meer gelijklopende mening op na. De oortjes, doellijnttechnologie en videoreferee leveren op dit gebied de beste resultaten op. De piepvlaggen zorgen het minst voor een eerlijker verloop maar dit is gezien de sterke link met buitenspelfases geen verrassing.

Voor de vijfde en zesde scheidsrechter zijn de meningen verdeeld. Volgens de scheidsrechters dragen de vijfde en zesde scheidsrechter zeker bij tot een eerlijker verloop, de andere stakeholders zijn op dit vlak veel terughoudender.

Op de vraag of de besproken communicatiemiddelen effectief een meerwaarde betekenen, wordt duidelijk positief geantwoord. De zeer goede beoordelingen voor doellijntechologie, oortjes en een videoreferee vallen onmiddellijk op. Ook de globale resultaten van de piepvlaggen en de vijfde en zesde scheidsrechter zijn goed te noemen. Voor deze laatste optie is het wel belangrijk een kleine kanttekening te maken bij dit resultaat aangezien dit louter te wijten is aan de steun van de scheidsrechters. Alle andere doelgroepen waren slechts matig overtuigd van de effectieve meerwaarde van een vijfde en zesde scheidsrechter.

Wanneer de stakeholders effectief een rangschikking maken van de verschillende communicatiemiddelen komen de oortjes er als beste uit. Dit op de voet gevolgd door de doellijntechologie en een videoreferee. De piepvlaggen en vijfde en zesde scheidsrechter doen het in dit opzicht minder goed dan de rest.

Dit alles komt ook duidelijk tot uiting wanneer de beste optie moet worden gekozen om de huidige wedstrijdleiding aan te vullen of extra te ondersteunen. Alle opties met doellijntechologie genieten de voorkeur, waarbij de combinatie doellijntechologie en een videoreferee veruit het populairste is.

Concreet kan ik dus besluiten dat de oortjes en doellijntechologie als een zeer grote meerwaarde worden beschouwd. Ondanks de vele vragen die bij een videoreferee worden gesteld zien alle stakeholders bij deze optie zeker de meerwaarde voor het voetbal. De beoordeling van de piepvlaggen is ook goed en de vijfde en zesde scheidsrechter halen enkel een goede score vanwege de onvoorwaardelijke steun van de scheidsrechters.

5.1.4 Welke communicatiemiddelen moeten er volgens de stakeholders nog in gebruik worden genomen?

Het doel binnen deze deelvraag was om een inzicht te krijgen in het standpunt van de stakeholders wanneer wordt gevraagd of communicatiemiddelen zoals doellijntechologie, vijfde en zesde scheidsrechter of een videoreferee effectief moeten worden ingevoerd. Verder is het ook belangrijk om te weten binnen welke termijn eventuele veranderingen worden verwacht. Op deze manier kan er een duidelijk beeld worden geschetst over hoe het voetbal volgens de stakeholders verder zou moeten evolueren.

Op basis van de conclusie van de vorige deelvraag is het geen verrassing vast te stellen dat duidelijk naar voor komt dat doellijnttechnologie en een videoreferee op veel voorstanders kunnen rekenen. Met meer dan 90% voorstanders mag al bijna worden gezegd dat vooral doellijnttechnologie in België volgens alle stakeholders moet worden ingevoerd. De overtuiging is hier ook aan gekoppeld dat dit op zeer korte termijn (minder dan vier jaar) zal worden gerealiseerd.

Hoewel de vijfde en zesde scheidsrechter op dezelfde korte tijd zal worden ingevoerd volgens de stakeholders, blijkt de meerderheid hier geen voorstander van te zijn. Enkel de scheidsrechters vinden dit een positieve evolutie.

Een videoreferee is voor velen, zoals gezegd, wel een valabele optie maar toch denkt de meerderheid (31.8%) nooit een videoreferee in de Belgische competitie te zien. De grootste bezwaren die worden geuit, bevinden zich op het vlak van te lange onderbrekingen en te veel fases die moeilijk te beoordelen zijn. Van alle voorstanders van extra ondersteuning voor de wedstrijdleiding is het zeer opvallend dat 86% zijn mening hierover niet wijzigt wanneer de clubs de extra kosten zouden moeten dragen.

Concreet kan ik dus besluiten dat volgens de stakeholders doellijnttechnologie moet en zal worden gebruikt in de toekomst. Een videoreferee zou moeten worden gebruikt maar zal er vermoedelijk niet komen. Dit in tegenstelling tot de vijfde en zesde scheidsrechter, die er niet hoeft te komen maar in de toekomst vermoedelijk wel zal worden gebruikt.

De keuze om een videoreferee in deelvraag drie naar voor te schuiven als ideale instrument voor de wedstrijdleiding is in het licht van deze resultaten opmerkelijk te noemen, aangezien de voorkeur blijkbaar uitgaat naar een communicatiemiddel waarvan de stakeholders zelf denken dat het nooit zal worden gebruikt.

Als antwoord op de onderzoeksvraag kan ik besluiten:

“De kwaliteit van de wedstrijdleiding wordt door alle stakeholders als goed beoordeeld en de besproken communicatiemiddelen bieden allemaal een meerwaarde voor het voetbal of zouden dit kunnen bieden. Vooral het gebruik van oortjes en doellijnttechnologie kent een groot draagvlak.”

5.2 *Discussie*

De scheidsrechters staan vandaag de dag onder zeer grote druk om te presteren. Één foute beslissing kan het verschil betekenen tussen het winnen van het kampioenschap of tweede eindigen. Om hierbij van de financiële belangen nog maar te zwijgen. Hun taak wordt er ook niet gemakkelijker op gemaakt door de aanwezigheid van camera's die letterlijk alles registreren. De kritieken laaien dan ook regelmatig hoog op. In dit opzicht is het onverwacht om vast te stellen dat de scheidsrechters door alle stakeholders goed worden beoordeeld. Dit kan te wijten zijn aan de emoties die minder een rol hebben gespeeld bij het invullen van de enquête, in tegenstelling tot tijdens interviews of analyses na een wedstrijd waarbij emoties wel hoog kunnen oplopen.

Het is ook opvallend dat de scheidsrechters zichzelf hoger inschatten dan alle andere stakeholders. Een mogelijke verklaring hiervoor is te vinden in de rolspecifieke taken die in de studies van Gilis et al. (2006) en MacMahon et al. (2007) werden bestudeerd. De scheidsrechters willen namelijk de reglementen van het voetbal correct toepassen, terwijl de spelers meer bezig zijn met het winnen van een wedstrijd. Laat dus één fase door zowel een scheidsrechter als door een speler beoordelen en de scheidsrechter zal vaker de correcte beslissing nemen dan de speler. In de uiteindelijke interpretatie over hoe de wedstrijdleiding het er heeft vanaf gebracht, kan dit een duidelijk verschil in visie meebrengen. Aangezien de spelers net zoals de trainersstaf, bestuursleden en supporters zeer nauw betrokken zijn bij hun club kan dit fenomeen vermoedelijk ook gelden voor deze andere doelgroepen.

Verder moet wel duidelijk worden vermeld dat er enkel onderzoek werd gedaan naar de beoordeling van en mening over de Belgische competitie. De resultaten zijn dus zeker niet generaliseerbaar naar andere landen. Tevens is het vanwege het beperkt aantal respondenten in de doelgroepen spelers, trainersstaf en bestuursleden mogelijk dat er andere vaststellingen naar boven komen indien er meer respondenten zijn.

Om een optimale dataset te bekomen had de enquête langer moeten kunnen openstaan. Dit voor de doelgroepen in dit onderzoek bij voorkeur tot na het einde van de competitie aangezien er eind mei 2013 bijvoorbeeld nog bestuursleden wilden deelnemen. Ook de enquêtes persoonlijk gaan afnemen bij de verschillende clubs is een optie om meer respons te verkrijgen. Hierbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat dit zowel een arbeids- als tijdintensieve procedure is.

Tot slot is het gebruik van communicatiemiddelen vrijwel altijd de beslissing van overkoepelende organen. Wanneer de stakeholders binnen dit onderzoek van mening zijn dat zij hier weinig tot geen invloed kunnen op uitoefenen kan dit een reden zijn om niet mee te werken aan het onderzoek.

5.3 *Aanbevelingen voor verder onderzoek*

Aangezien uit de literatuur duidelijk blijkt dat zelfs de overkoepelende organen UEFA en FIFA niet op één lijn zitten wanneer het gaat over communicatiemiddelen, is het aangewezen om nog verder onderzoek te verrichten. Vrijwel altijd start de discussie hieromtrent vanuit een financieel perspectief of een persoonlijk visie en niet vanuit de vraag wat de grootste meerwaarde voor het voetbal biedt. Voetbal is een mondiale sport en de uniformiteit zou toch voorop moeten staan. Of een wedstrijd nu gespeeld wordt op Europees niveau of op mondiaal niveau, de manier waarop de arbitrage gebeurt moet bij voorkeur overal hetzelfde zijn.

Eens de doellijnttechnologie in officiële wedstrijden wordt gebruikt en een voldoende aantal scheidsrechters met het systeem heeft gewerkt, is het zeer nuttig om de toegevoegde waarde verder in kaart te brengen. Dit zal ook moeten gebeuren nu de eerste officiële wedstrijden in België met een vijfde en zesde scheidsrechter zijn afgewerkt. De voor- en nadelen van de verschillende communicatiemiddelen kunnen zo worden vergeleken en een kosten-baten analyse kan worden uitgevoerd.

Daarnaast is het aangewezen om ook in andere landen onderzoek uit te voeren naar de visie ten aanzien van de wedstrijdleiding en het gebruik van communicatiemiddelen. Zo kunnen wereldwijde tendensen in het voetbal worden opgespoord en dienst doen als leidraad voor de beslissingsmakers op het hoogste niveau. Verder is het ook onduidelijk of professionele scheidsrechters effectief een kwaliteitsverbetering met zich meebrengen en is verder onderzoek hiernaar ook interessant.

Waarom de standpunten van de scheidsrechters en alle andere doelgroepen significant van elkaar verschillen blijft momenteel nog onbeantwoord. In hoeverre de rolspecifieke taken hier de oorzaak van zijn is niet geweten.

Tot slot is het niet onbelangrijk om ook andere stakeholders zoals de pers of sponsors in dit onderzoek te betrekken. De vraag blijft of de huidige visies dan overeind blijven. Wanneer nieuwe communicatiemiddelen worden geïntroduceerd kan bijvoorbeeld de inbreng van sponsors wel eens cruciaal zijn vanwege de extra kosten.

Literatuurlijst

- AFP., & Skarzynski, J. (2012, 21 juni). We hebben een fout gemaakt. *Metro*, p.22.
- Baarda, B., Bakker, E., van der Hulst, M., Fischer, T., Julsing, M., van Vianen, R., & De Goede, M. (2012). *Basisboek Methoden en Technieken. Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis*. (5de druk). Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers bv.
- BBC.co.uk. (2013, 11 april). *Goal-line technology: Premier League votes in favour for 2013-14*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via <http://www.bbc.co.uk/sport/0/football/22107409>
- Bellon, K. (2012). *Moderne communicatiemiddelen en arbitrage*. Interview met referee department manager van de Koninklijke Belgische Voetbalbond, 26 maart 2012, Administratief centrum KBVB Brussel.
- Boyko, R.H., Boyko, A.R., & BOYKO, M.G. (2007). Referee bias contributes to home advantage in English Premiership football. *Journal of Sports Sciences*, 25 (11), 1185-1194. doi: 10.1080/02640410601038576
- Catteeuw, P., Helsen, W., Gilis, B., & Wagemans, J. (2009a). Decision-making skills, role specificity, and deliberate practice in association football refereeing. *Journal of Sports Sciences*, 27 (11), 1125-1136. doi: 10.1080/02640410903079179
- Catteeuw, P., Helsen, W., Gilis, B., Van Roie, E., & Wagemans, J. (2009b). Visual Scan Patterns and Decision-Making Skills of Expert Assistant Referees in Offside Situations. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 31, 786-797.
- Cauwels, K. (2002). Het gebruik van modern mediatechnologieën bij wedstrijdleiding: videoarbitrage bij voetbal. *PSW-papers*, 2002/9, 3-29. Geraadpleegd op 21 december 2011, via <http://webhost.ua.ac.be/psw/pswpapers/PSWpaper%202002-09%20cauwels.pdf>
- Charles, D. (2013, 12 januari). Video-scheidsrechter ook in het voetbal. *Voetbal België*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via <http://www.voetbalbelgie.be/nl/article.php?id=60264>
- Dejonghe, T. (2007). *Sport in de wereld: ontstaan, evolutie en verspreiding*. Gent: Academia Press.
- Dobson, S. & Goddard, J. (2011). *The Economics of Football* (2de uitgave). Cambridge: Cambridge University Press. Geraadpleegd op 26 maart 2012, via

<http://books.google.be/books?id=GxyG0XXdvrR4C&pg=PA296&dq=football+referee&hl=nl&sa=X&ei=FSyDT7P6O9HqOZ-3yIIH&ved=0CDYQ6AEwAQ#v=onepage&q=football%20referee&f=false>

FIFA. (z.j.). *Goal-line technology – Recommendations for implementation in competitions based on experience from the FIFA Club World Cup Japan 2012*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via

<http://www.fifa.com/mm/document/fifaqualityprogramme/goal-linetechnology/02/01/77/01/gltweben.pdf>

FIFA. (2009, 28 augustus). *Additional Assistant Referee experiment in 2009-2010 UEFA Europa League*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via

http://www.fifa.com/mm/document/afdeveloping/refereeing/01/09/72/32/additionalassistanrefs-backgroundpaper_e.pdf

FIFA. (2012). *Quality programme for goal-line technology – testing manual 2012*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via

http://www.fifa.com/mm/document/fifaqualityprogramme/goal-linetechnology/01/66/02/89/glt_testing_manual_2012.pdf

FIFA.com. (z.j.). *Goal-line technology – tests and reserach*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via

<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/marketing/qualityprogramme/goallinetec hnology/testresearch.html>

FIFA.com. (2012, 03 maart). *Technology in football moves closer*. Geraadpleegd op 23 maart 2012, via

<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/ifab/news/newsid=1593474/index.html>

Fraunhofer.de. (2012, 08 maart). *GoalRef Goal-Line Technology Advances to Final*. Geraadpleegd op 18 maart 2012, via

<http://www.fraunhofer.de/en/press/research-news/2012/march/GoalRef-Goal-Line-Technology-Advances-to-Final.html>

Geril, J. (2012, 21 juni). *Blinde mol moet haviksoog krijgen*. *Het Nieuwsblad*, p.8-9.

Gillis, B., Weston, M., Helsen, W., Junge, A., & Dvorak, J. (2006). Interpretation and application of the laws of the game in football incidents leading to player injuries. *International Journal of Sport Psychology*, 37, 121-138.

Goalcontrol.de. (2013, 02 april). *GoalControl selected for FIFA Confederations Cup 2013*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via

http://goalcontrol.de/resources/PressRelease_GoalContro_FIFAsselectsGoalControlforConfederationsCup_20130402.pdf

- Habe.hogent.be. (z.j.). *Keuze van survey methode*. Geraadpleegd op 09 februari 2103, via <http://habe.hogent.be/stat/survey/methode.html>
- Heisig, H. (2008, 09 augustus). *FIFA-Referee Rudolf Kreitlein invented Referee Paging System* [Filmbestand]. Geraadpleegd op 26 maart 2012, via <http://www.youtube.com/watch?v=C3VpOa8lkbU>
- Helsen, W.F., & Bultynck, J.B. (2004). Physical and perceptual-cognitive demands of top-class refereeing in association football. *Journal of Sports Sciences*, 22, 179-189.
- Instant replay. (2012). In *Wikipedia*. Geraadpleegd op 01 april 2012, via http://en.wikipedia.org/wiki/Instant_replay
- JDU. (2013, 29 maart). Extra assistenten in play-offs en bekerfinale. *Het Nieuwsblad*, p.9.
- Jewell, C. (Red.). (2010). Goal-line technology – getting it right. *WIPO magazine*, (nr. 2010/4), p.2-5. Geraadpleegd op 26 maart 2012, via http://www.wipo.int/export/sites/www/wipo_magazine/en/pdf/2010/wipo_pub_121_2010_04.pdf
- Kwaliteit. (z.j.). In *Van Dale Online*. Geraadpleegd op 01 mei 2013, via <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=kwaliteit&lang=nn>
- Lagae, B. (2013, 05 januari). Play-off 1 en Play-off 3 krijgen zes scheidsrechters. *Het Nieuwsblad*, p.10.
- Leemans, P. (2013, 19 april). *Bundesliga volgt Premier League niet in doellijntechnologie*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via http://www.elfvoetbal.nl/nieuws/262781_bundesliga-volgt-premier-league-niet-in-doellijntechnologie
- MacMahon, C., Helsen, W.F., Starkes, J.L., & Weston, M. (2007). Decision-making skills and deliberate practice in elite association football referees. *Journal of Sports Sciences*, 25, 65-78.
- MRE. (2012, 06 juli). Fifa voert doellijntechnologie eindelijk in. *Het Nieuwsblad*.
- Oortje (communicatie). (2011). In *Wikipedia*. Geraadpleegd op 26 maart 2012, via [http://nl.wikipedia.org/wiki/Oortje_\(communicatie\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Oortje_(communicatie))
- Pettersson-Lidbom, P., & Priks, M. (2007). Behavior under Social Pressure: Empty Italian Stadiums and Referee Bias. *CESifo Working Paper, Series 1960*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via http://www.researchgate.net/publication/222076685_Behavior_under_social_pressure_Empty_Italian_stadiums_and_referee_bias?ev=pub_srch_pub

- Platvoet, S. & Halle, B. (2009, maart). *Talent (h)erkend! Een profielschets van sportofficials op internationaal/nationaal en regionaal niveau* (Onderzoek). Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Nederland. Geraadpleegd op 07 april 2013, via http://preview.han.nl/hanovatie/artikelen/onderzoek-naar-kenmerken-van-t-23997/_attachments/onderzoek_talenterkenning.pdf
- Redactie HLN. (2007, 07 december). Voortaan oortjes voor alle scheidsrechters in eerste klasse. *Het Laatste Nieuws*. Geraadpleegd op 26 maart 2012, via <http://www.hln.be/hln/nl/1285/Belgisch-Voetbal/article/detail/96661/2007/12/07/Voortaan-oortjes-voor-alle-scheidsrechters-in-eerste-klasse.dhtml>
- SDV. (2013, 03 mei). Michel Platini wil gesprekken tussen scheidsrechters opnemen. *De Standaard*. Geraadpleegd op 06 mei 2013, via http://www.standaard.be/cnt/DMF20130503_00565803
- UEFA.com. (z.j.). *Refereeing*. Geraadpleegd op 06 april 2013, via <http://www.uefa.com/uefa/footballfirst/matchorganisation/refereeing/index.html>
- Van Leemputten, P. (2013, 01 maart). FIFA geeft vierde bedrijf licentie voor doellijntechnologie. *Datanews.knack*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via <http://datanews.knack.be/ict/nieuws/fifa-geeft-vierde-bedrijf-licentie-voor-doellijntechnologie/article-4000255895190.htm>
- VI.nl. (2013, 11 april). *Premier League betaalt aanschaf van doellijntechnologie*. Geraadpleegd op 20 april 2013, via <http://www.vi.nl/nieuws/239201/Premier-League-betaalt-aanschaf-van-doellijntechnologie.htm>
- Vleminckx, N. (2013, 16 januari). Ref krijgt er twee paar ogen bij. *Het Nieuwsblad*, p.14.
- Voetbalinfo.nl. (2012, 19 maart). *Platini: 'Technologie leidt ons naar de afgrond'*. Geraadpleegd op 23 maart 2012, via <http://www.voetbalinfo.nl/nieuws/36926/platini-technologie-leidt-ons-naar-de-afgrond/>

Bijlagen

Bijlage I: Operationaliseringsmatrix

Centraal begrip	Dimensies	Indicatoren	Vragen
Stakeholders	Wedstrijdleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Demografische kenmerken - Aantal jaren actief - Internationale ervaring - Functie 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is uw geslacht? - Wat is uw leeftijd? - Wat is uw nationaliteit? - Hoe lang bent u reeds actief binnen de arbitrage in het voetbal? - In hoeveel wedstrijden op internationaal niveau maakt u (gemiddeld) per seizoen deel uit van de wedstrijdleiding? - Welke functie oefentu hoofdzakelijk uit bij de wedstrijdleiding?
	Spelers	<ul style="list-style-type: none"> - Demografische kenmerken - Aantal jaren actief - Internationale ervaring - Spelpositie 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is uw geslacht? - Wat is uw leeftijd? - Wat is uw nationaliteit? - Hoe lang speelt u reeds in de Belgische 1ste of 2de klasse? - Hoe lang hebt u reeds gespeeld voor een buitenlandse club? - In welke positie wordt u tijdens de wedstrijden het vaakst opgesteld?
	Supporters	<ul style="list-style-type: none"> - Demografische kenmerken - Aantal jaren supporter - Bijwonen van wedstrijden (nationaal) - Bijwonen van wedstrijden (internationaal) 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is uw geslacht? - Wat is uw leeftijd? - Wat is uw nationaliteit? - Hoe lang supportert u reeds voor een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse? - Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij (uit en thuis) van uw club uit de Belgische 1ste of 2de klasse? - Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij in een buitenlandse competitie?
	Bestuursleden	<ul style="list-style-type: none"> - Demografische kenmerken - Aantal jaren actief - Internationale ervaring - Functie 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is uw geslacht? - Wat is uw leeftijd? - Wat is uw nationaliteit? - Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse? - Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief geweest bij een buitenlandse club? - Welke functie oefentu uit binnen het bestuur van uw club?
	Trainersstaf	<ul style="list-style-type: none"> - Demografische kenmerken - Aantal jaren actief - Internationale ervaring - Functie 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat is uw geslacht? - Wat is uw leeftijd? - Wat is uw nationaliteit? - Hoe lang bent u reeds actief als lid van de trainersstaf bij een club uit de Belgische 1^e of 2de Klasse? - Hoe lang bent u reeds voor een buitenlandse club actief geweest binnen de trainersstaf? - Welke functie oefentu hoofdzakelijk uit binnen de trainersstaf van uw club?

Centraal begrip		Vragen		
Dimensies	Subdimensies	Indicatoren	Vragen	
Piepvlagen		<ul style="list-style-type: none"> - Snelheid van communiceren - Accuraatheid / juistheid van de beslissingen) - Toegevoegde waarde 	<ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zorgen de piepvlagen voor het nemen van snellere beslissingen? - In welke mate zorgen de piepvlagen voor een eerlijker verloop van de wedstrijden? - In welke mate zorgen de piepvlagen voor een meer waarde voor de wedstrijdleiding? - Hoe groot is de meerwaarde van de piepvlagen ten opzichte van de andere communicatiemiddelen? - In welke mate verdwijnt volgens u de charme van het voetbal door het gebruik van technologische communicatiemiddelen? - Is het niveau van de wedstrijdleiding volgens u sterk verbeterd door het gebruik van technologische hulpmiddelen? 	
	Oortjes	<ul style="list-style-type: none"> - Snelheid van communiceren - Accuraatheid / juistheid van de beslissingen) - Toegevoegde waarde 	<ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zorgen de oortjes voor het nemen van snellere beslissingen? - In welke mate zorgen de oortjes voor een eerlijker verloop van de wedstrijden? - In welke mate zorgen de oortjes voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding? - Hoe groot is de meerwaarde van de piepvlagen ten opzichte van de andere communicatiemiddelen? - In welke mate verdwijnt volgens u de charme van het voetbal door het gebruik van technologische communicatiemiddelen? - Is het niveau van de wedstrijdleiding volgens u sterk verbeterd door het gebruik van technologische hulpmiddelen? 	
Doelijn-technologie		<ul style="list-style-type: none"> - Snelheid van communiceren - Toegevoegde waarde 	<ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zorgt doelijntechnologie voor het nemen van snellere beslissingen? - In welke mate zorgt doelijntechnologie voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding? - Hoe groot is de meerwaarde van doelijntechnologie ten opzichte van de andere communicatiemiddelen? - In welke mate verdwijnt volgens u de charme van het voetbal door het gebruik van technologische communicatiemiddelen? - Is het niveau van de wedstrijdleiding volgens u sterk verbeterd door het gebruik van technologische hulpmiddelen? 	
	Voordelen		<ul style="list-style-type: none"> - Bent u voorstander van het invoeren van doelijntechnologie? - In combinatie met welke andere communicatiemiddelen zou u doelijntechnologie gebruiken? - In welke mate zorgt doelijntechnologie voor een eerlijker verloop van de wedstrijden? 	
	Nadelen		<ul style="list-style-type: none"> - Indien u voorstander bent van het invoeren van doelijntechnologie, wijzigt u deze mening wanneer de clubs moeten bijdragen in de extra kosten? - Binnen welke termijn zal doelijntechnologie worden ingevoerd in de Belgische nationale competitie? 	

Communicatiemiddelen in de voetbalsport

Centraal begrip	Dimensies	Subdimensies	Indicatoren	Vragen
Communicatie-middelen in de voetbalsport	Videobaelden		<ul style="list-style-type: none"> – Accuraatheid / juistheid van de beslissingen – Toegevoegde waarde 	<ul style="list-style-type: none"> – In welke mate zorgt een videoreferentie voor een eerlijker verloop van de wedstrijden? – Is het invoeren van een videoreferentie volgens u de enige mogelijkheid om 100% correcte beslissingen te krijgen? – Hoe groot is de meerwaarde van een videoreferentie ten opzichte van de andere communicatiemiddelen? – In welke mate verdwijnt volgens u de charme van het voetbal door het gebruik van technologische hulpmiddelen? – Is het niveau van de wedstrijdleiding volgens u sterk verbeterd door het gebruik van technologische hulpmiddelen? – Bent u voorstander van het invoeren van een videoreferentie? – Moet het voetbal volgens u ook de stap naar een videoreferentie zetten gezien de positieve impact bij andere sporttakken? – In combinatie met welke andere communicatiemiddelen zou u een videoreferentie gebruiken? – Welke spel fases komen volgens u in aanmerking om beoordeeld te worden door een videoreferentie?
		<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> – Algemeen oordeel van de stakeholders – Combinatie met andere communicatiemiddelen – Geschikt voor meerdere spel fases <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> – Snelheid van communiceren – Kostprijs – Implementatie 	<ul style="list-style-type: none"> – In welke mate zorgt een videoreferentie voor het nemen van snellere beslissingen? – Indien u voorstander bent van het invoeren van een videoreferentie, wijzigt u deze mening wanneer de clubs moeten bijdragen in de extra kosten? – Kan een videoreferentie volgens u worden ingevoerd in het voetbal? – Indien een videoreferentie volgens u niet kan worden ingevoerd, wat vormt hiervoor het grootste struikelblok? – Binnen welke termijn zal een videoreferentie worden ingevoerd in de Belgische nationale competitie? 	

Centraal begrip	Dimensies	Subdimensies	Indicatoren	Vragen
<p>Communicatie-middelen in de voetbalsport</p> <p>5^e en 6^e official</p>		<p>Voordelen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Snelheid van communiceren - Toegevoegde waarde 	<ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zorgen de 5^e en 6^e scheidsrechter voor het nemen van snellere beslissingen? - In welke mate zorgen de 5^e en 6^e scheidsrechter voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding? - Hoe groot is de meerwaarde van de 5^e en 6^e scheidsrechters ten opzichte van de andere communicatiemiddelen? - In welke mate verdwijnt volgens u de charme van het voetbal door het gebruik van technologische communicatiemiddelen? - Is het niveau van de wedstrijdleiding volgens u sterk verbeterd door het gebruik van technologische hulpmiddelen? - Binnen welke termijn zal de 5^e en 6^e scheidsrechter worden ingevoerd in de Belgische nationale competitie. - In combinatie met welke andere communicatiemiddelen zou u de 5^e en 6^e scheidsrechter gebruiken? - Bent u voorstander van het invoeren van een 5^e en 6^e scheidsrechter? - Zal het aantal overtredingen dalen door het inzetten van een 5^e en 6^e scheidsrechter?
		<p>Nadelen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Accuraatheid / juistheid van de beslissingen - Kostprijs 	<ul style="list-style-type: none"> - In welke mate zorgen de 5^e en 6^e scheidsrechter voor een eerlijker verloop van de wedstrijden? - Indien u voorstander bent van het invoeren van een 5^e en 6^e scheidsrechters, wijzig u deze mening wanneer de clubs moeten bijdragen in de extra kosten?

Centraal begrip	Dimensies	Indicatoren	Vragen
Huidige wedstrijdleiding	Scheidsrechtersteam	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene prestaties - Benoeding buitenlandse collega's - Beperkingen in functioneren 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe beoordeelt u de wedstrijdleiding in de Belgische eerste klasse? - Hoe kan volgens u het niveau van de Belgische wedstrijdleiding verhogen of hun functioneren verbeteren? - Waar situeert zich volgens u het grootste probleem voor de wedstrijdleiding? - Hoe beoordeelt u de prestatie van de Belgische wedstrijdleiding ten opzichte van de buitenlandse wedstrijdleiding? - Wordt u met beperkingen geconfronteerd in het uitvoeren van uw functie binnen de wedstrijdleiding?
	Hoofdscheidsrechters	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene prestaties - Bekwaamheid - Objectiviteit - Aantal correcte beslissingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe beoordeelt u de prestaties van de hoofdscheidsrechters? - Hoe bekwaam acht u de hoofdscheidsrechters? - Hoe objectief acht u de hoofdscheidsrechters? - Hoe goed scoort de hoofdscheidsrechter op het aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd?
	Assistent-scheidsrechters	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene prestaties - Bekwaamheid - Objectiviteit - Aantal correcte beslissingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe beoordeelt u de prestaties van de assistent-scheidsrechters? - Hoe bekwaam acht u de assistent-scheidsrechters? - Hoe objectief acht u de assistent-scheidsrechters? - Hoe goed scoort de assistent-scheidsrechter op het aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd?
	Vierde official	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene prestaties - Bekwaamheid - Objectiviteit - Aantal correcte beslissingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe beoordeelt u de prestaties van de vierde officials? - Hoe bekwaam acht u de vierde officials? - Hoe objectief acht u de vierde officials? - Hoe goed scoort de vierde official op het aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd?

Bijlage II: Vragenlijst in het Nederlands

Enquête voor scriptie "De meerwaarde van moderne communicatiemiddelen in de voetbalsport"

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Als masterstudent binnen de opleiding Meertalige Professionele Communicatie aan de Universiteit Antwerpen voer ik voor mijn scriptie een marktonderzoek uit naar de meerwaarde van moderne communicatiemiddelen in de voetbalsport. De focus ligt hierbij vooral op de middelen die de wedstrijdleiding (kunnen) ondersteunen bij het nemen van correcte beslissingen tijdens de wedstrijd.

Het is mijn bedoeling de bevindingen van alle belangrijke actoren in de voetbalsport te bestuderen en met elkaar te vergelijken. Mijn marktonderzoek richt zich op de volgende doelgroepen met betrekking tot de Belgische 1ste en 2de klasse: scheidsrechters, bestuursleden, trainers, spelers en tenslotte de supporters.

Aangezien dus ook uw mening van belang is, zou ik u willen vragen even tijd te nemen voor onderstaande enquête. Het invullen van de vragen neemt ongeveer 10 à 15 minuten in beslag. De enquête is opgebouwd uit drie delen:

- deel 1 peilt naar uw mening over de huidige wedstrijdleiding in de Belgische eerste klasse,
- deel 2 peilt naar uw mening over de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen,
- deel 3 peilt naar uw mening over het inzetten van een 5de en 6de official, doellijnttechnologie en een videoreferee in het voetbal.

Tot slot worden nog enkele persoonlijke gegevens gevraagd die noodzakelijk zijn voor de verdere verwerking van het marktonderzoek. Alle enquêtes worden uiteraard volledig anoniem behandeld.

Indien u nog vragen heeft met betrekking tot de vragenlijst of mijn onderzoek, kan u mij steeds contacteren via het e-mailadres: wim.vanrobbroeck@student.ua.ac.be.

Alvast bedankt voor uw medewerking.

Wim Van Robbroeck

U bent:

- scheidsrechter in de Belgische 1ste of 2de klasse
- bestuurslid van een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse
- lid van de trainersstaf van een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse
- speler bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse
- supporter van een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse

Specifieke vragen scheidsrechters

1. Hoe lang bent u reeds actief binnen de arbitrage in het voetbal?

- $\leq$ 4 jaar
- 5 jaar - 9 jaar
- 10 jaar - 14 jaar
- 15 jaar - 19 jaar
- $\geq$ 20 jaar

2. Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit bij de wedstrijdleiding?

- Hoofdscheidsrechter
- Assistent-scheidsrechter
- 4de official

3. In hoeveel wedstrijden op Internationaal niveau maakt u (gemiddeld) per seizoen deel uit van de wedstrijdleiding?

- 0
- 1 - 3
- 4 - 6
- $>$ 6

4. Wordt u geconfronteerd met beperkingen in het uitoefenen van uw functie binnen de wedstrijdleiding?

- Ja
- Nee

4a. Benoem de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt en rangschik deze, waarbij 1 = grootste beperking en 5 = kleinste beperking.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4b. Hoe kunnen de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt het beste worden aangepakt?

Specifieke vragen bestuursleden

1. Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?

- < 5 jaar
- 5 jaar - 9 jaar
- 10 jaar - 14 jaar
- 15 jaar - 19 jaar
- $\geq$ 20 jaar

2. Welke functie oefent u uit binnen het bestuur van uw club?

- Dagelijks bestuur
- Sportieve cel
- Commerciële cel
- Financiële cel
- Jeugdcel
- Andere:

3. Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief geweest bij een buitenlandse club?

- Nooit
- < 3 jaar
- 3 jaar - 6 jaar
- 7 jaar - 9 jaar
- $\geq$ 10 jaar

Specifieke vragen trainersstaf

1. Hoe lang bent u reeds actief als lid van de trainersstaf bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?

- < 5 jaar
- 5 jaar - 9 jaar
- 10 jaar - 14 jaar
- 15 jaar - 19 jaar
- $\geq$ 20 jaar

2. Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit binnen de trainersstaf van uw club?

- Hoofdtrainer
- Assistent-trainer
- Overige technische staf
- Medische staf
- Scout / analist

3. Hoe lang bent u reeds voor een buitenlandse club actief geweest binnen de trainersstaf?

- Nooit
- < 3 jaar
- 3 jaar - 6 jaar
- 7 jaar - 9 jaar
- $\geq$ 10 jaar

Specifieke vragen spelers

1. Hoe lang speelt u reeds in de Belgische 1ste of 2de klasse?

- ≤ 2 jaar
- 3 jaar - 5 jaar
- 6 jaar - 8 jaar
- 9 jaar - 11 jaar
- ≥ 12 jaar

2. In welke positie wordt u tijdens de wedstrijden het vaakst opgesteld?

- Doelman
- Verdediger
- Middenvelder
- Aanvaller
- Reserve

3. Hoe lang hebt u reeds gespeeld voor een buitenlandse club?

- Nooit
- ≤ 2 jaar
- 3 jaar - 5 jaar
- 6 jaar - 8 jaar
- ≥ 9 jaar

Specifieke vragen supporters

1. Hoe lang supportert u reeds voor een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?

- ≤ 10 jaar
- 11 jaar - 19 jaar
- 20 jaar - 29 jaar
- 30 jaar - 39 jaar
- ≥ 40 jaar

2. Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij (uit en thuis) van uw club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?

- ≤ 4
- 5 - 9
- 10 - 14
- 15 - 19
- ≥ 20

3. Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij in een buitenlandse competitie?

- Nooit
- 1 - 3
- 4 - 6
- > 7

Deel 1: uw mening over de huidige wedstrijdleiding in de Belgische eerste en tweede klasse

1. Duid op een schaal van 1 tot 7 aan hoe u onderstaande zaken beoordeelt, waarbij 1 = zeer slecht en 7 = perfect.

	1	2	3	4	5	6	7
De wedstrijdleiding (scheidsrechterlijk team) in de Belgische 1ste en 2de klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De prestaties van de Belgische hoofdscheidsrechters in 1ste en 2de klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De prestaties van de Belgische assistent-scheidsrechters in 1ste en 2de klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De prestaties van de Belgische 4de officials in 1ste en 2de klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Duid op een schaal van 1 tot 7 voor elk lid van de wedstrijdleiding aan hoe goed hij / zij scoort op onderstaande onderdelen, waarbij 1 = zeer slecht en 7 = perfect.

Hoofdscheidsrechter:

	1	2	3	4	5	6	7
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectiviteit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Assistent-scheidsrechter:

	1	2	3	4	5	6	7
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectiviteit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4de official:

	1	2	3	4	5	6	7
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectiviteit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Indien er zich volgens u problemen voordoen in de wedstrijdleiding van de Belgische 1ste en 2de klasse, waar situeert zich dan het grootste probleem?

- Gebrek aan objectiviteit
- Gebrek aan kwaliteit
- Gebrek aan personeel
- Gebrek aan opleiding
- Houding van de wedstrijdleiding ten opzichte van spelers en trainers
- Niet van toepassing
- Andere:

4. Wat kan volgens u het niveau van de Belgische wedstrijdleiding verhogen of hun functioneren verbeteren?

5. In vergelijking met de buitenlandse wedstrijdleiding is de wedstrijdleiding in België:

Zeer slecht

Slecht

Gelijk

Goed

Zeer goed

Deel 2: uw mening over de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen

1. Duid op een schaal van 1 tot 5 aan in welke mate de onderstaande communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor ..., waarbij 1 = helemaal niet en 5 = zeker wel.

snellere beslissingen

	1	2	3	4	5
Piepvlaggen	☐	☐	☐	☐	☐
Oortjes	☐	☐	☐	☐	☐
5de en 6de official	☐	☐	☐	☐	☐
Doellijntechnologie	☐	☐	☐	☐	☐
Videoreferee	☐	☐	☐	☐	☐

een eerlijker verloop / correctere beslissingen

	1	2	3	4	5
Piepvlaggen	☐	☐	☐	☐	☐
Oortjes	☐	☐	☐	☐	☐
5de en 6de official	☐	☐	☐	☐	☐
Doellijntechnologie	☐	☐	☐	☐	☐
Videoreferee	☐	☐	☐	☐	☐

een meerwaarde voor de wedstrijdleiding

	1	2	3	4	5
Piepvlaggen	☐	☐	☐	☐	☐
Oortjes	☐	☐	☐	☐	☐
5de en 6de official	☐	☐	☐	☐	☐
Doellijntechnologie	☐	☐	☐	☐	☐
Videoreferee	☐	☐	☐	☐	☐

2. Rangschik elk van de onderstaande communicatiemiddelen volgens de meerwaarde die ze bieden / kunnen bieden in het voetbal, waarbij 1 = kleinste meerwaarde en 5 = grootste meerwaarde.

- Piepvlaggen
- Oortjes
- 5de en 6de official
- Doellijntechologie
- Videoreferree

3. Duid op een schaal van 1 tot 5 aan hoe eens / oneens u het bent met onderstaande stellingen, waarbij 1 = helemaal oneens en 5 = helemaal eens.

	1	2	3	4	5
Gezien de positieve impact bij andere sporttakken, moet het voetbal ook de stap zetten naar een videoreferree.	☐	☐	☐	☐	☐
Het aantal overtredingen zal dalen door het inzetten van een 5de en 6de official.	☐	☐	☐	☐	☐
Met het introduceren van technologische communicatiemiddelen verdwijnt de charme van het voetbal.	☐	☐	☐	☐	☐
Het invoeren van een videoreferree is de enige mogelijkheid om 100% correcte beslissingen te krijgen.	☐	☐	☐	☐	☐
Het niveau van de wedstrijdleiding is sterk verbeterd door het gebruik van de technologische hulpmiddelen.	☐	☐	☐	☐	☐

Deel 3: uw mening over het inzetten van een 5de en 6de official, doellijntechologie en een videoreferree in het voetbal

1. Bent u voorstander van het invoeren van ...

een 5de en 6de official?

- Ja
- Nee

Wijzigt u deze mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen?

- Ja
- Nee

doellijntechologie?

- Ja
- Nee

Wijzigt u deze mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen?

- Ja
- Nee

een videoreferree?

- Ja
- Nee

Wijzigt u deze mening wanneer de clubs zelf de bijhorende kosten moeten dragen?

- Ja
- Nee

2. Binnen welke termijn zullen volgens u onderstaande communicatiemiddelen worden Ingevoerd In de Belgische nationale competitie?

Een 5de en 6de official

- < 2 jaar
- 2 jaar - < 4 jaar
- 4 jaar - < 6 jaar
- ≥ 6 jaar
- nooit

Doellijntechnologie

- < 2 jaar
- 2 jaar - < 4 jaar
- 4 jaar - < 6 jaar
- ≥ 6 jaar
- nooit

Een videorefree

- < 2 jaar
- 2 jaar - < 4 jaar
- 4 jaar - < 6 jaar
- ≥ 6 jaar
- nooit

3. Kan volgens u een videorefree worden ingevoerd in het voetbal?

- Ja
- Nee

Wat is volgens u het grootste struikelblok voor de invoering?

- Reglementen zijn hier niet voor aangepast
- Te lange onderbrekingen
- Te veel betwistbare fases
- Niet alle fases zijn zwart of wit
- Andere:

4. Rangschik elk van de onderstaande spel fases volgens de mate waarin ze door een videoreferee kunnen worden beoordeeld, waarbij 1 = komt niet in aanmerking en 5 = komt zeker in aanmerking.

- Offside
- Penalty
- Overtredingen
- Overschrijden doellijn
- Overschrijden zijlijn

5. Voor welke optie kiest u?

De hoofdschidsrechter, twee assistent-schidsrechters en een vierde official +

- 5de en 6de official
- doellijntechnologie
- een videoreferee
- 5de en 6de official + doellijntechnologie
- 5de en 6de official + een videoreferee
- doellijntechnologie + een videoreferee
- 5de en 6de official + doellijntechnologie + een videoreferee
- geen van de vermelde opties

Persoonlijke gegevens

1. U bent?

- Man
- Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?

- ≤ 24 jaar
- 25 jaar - 34 jaar
- 35 jaar - 44 jaar
- 45 jaar - 54 jaar
- ≥ 55 jaar

3. Wat is uw nationaliteit?

Bijlage III: Vragenlijst in het Frans

Enquête pour mémoire "La plus-value des moyens de communication modernes dans le football"

Chère madame,
Cher monsieur,

En tant qu'étudiant en master dans le cadre de la formation Communication professionnelle multilingue à l'Université Antwerpen, je réalise pour mon mémoire une étude de marché sur la plus-value des moyens de communication modernes dans le football. L'accent de cette étude porte principalement sur les moyens qui soutiennent (sont susceptibles de soutenir) l'arbitrage dans la prise de décisions correctes lors d'un match.

J'ai pour objectif d'étudier les expériences de tous les acteurs majeurs du football en de les comparer les unes avec les autres. Mon étude de marché s'adresse aux groupes cibles des 1er et 2es nationales belges: les arbitres, membres du conseil d'administration, les entraîneurs, les joueurs et pour terminer les supporters.

Dans la mesure où votre avis a donc lui aussi son importance, j'aimerais vous demander de prendre un peu de temps pour réaliser l'enquête ci-dessous. Répondre aux questions prend environ 10 - 15 minutes. L'enquête s'articule en trois parties:

- la partie 1 sonde votre avis sur l'arbitrage actuel en première division belge,
- la partie 2 sonde votre avis quant aux moyens de communication qui soutiennent l'arbitrage ou qui pourront le soutenir à terme,
- la partie 3 sonde votre avis sur l'introduction d'un 5e et d'un 6e officiel, de la technologie de la ligne de but en d'un arbitrage vidéo.

Pour terminer, je vous demanderai de bien vouloir répondre aux questions de renseignements personnels nécessaires pour pouvoir développer cette étude de marché. Toutes les enquêtes sont bien sûr traitées de manière totalement anonyme.

Si vous avez d'autres questions concernant le questionnaire ou mon enquête, n'hésitez pas à me contacter via l'adresse e-mail: wim.vanrobbroeck@student.ua.ac.be.

Je vous remercie par avance pour votre collaboration.

Wim Van Robbroeck

Vous êtes:

- arbitre des 1er ou 2es nationales belges
- membre du conseil d'administration des clubs de 1er ou 2es divisions belges
- membre du staff des entraîneurs des clubs de 1er ou 2es divisions belges
- joueur de la 1er ou 2es division belge
- supporter des club de 1er ou 2es divisions belges

Questions spécifiques arbitres

1. Depuis combien de temps êtes-vous actif(-ve) au sein de l'arbitrage dans le football?

- ≤ 4 ans
- 5 ans - 9 ans
- 10 ans - 14 ans
- 15 ans - 19 ans
- ≥ 20 ans

2. Quelle fonction exercez-vous principalement au niveau de l'arbitrage?

- Arbitre
- Arbitre assistant
- 4e officiel

3. Dans combien de matches de niveau International faites-vous partie de l'arbitrage (en moyenne) par saison?

- 0
- 1 - 3
- 4 - 6
- > 6

4. Êtes-vous confronté(e) à certaines limitations dans l'exercice de votre fonction au sein de l'arbitrage?

- Oui
- Non

4a. Citez les limitations auxquelles vous êtes confronté(e) et classez-les, sachant que 1 = limitation la plus petite en 5 = principale limitation.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4b. Comment aborder au mieux les limitations auxquelles vous êtes confronté(e)?

Questions spécifiques membres du conseil d'administration

1. Depuis combien d'années êtes-vous membre du conseil d'administration à un club de la 1e ou 2e division belge?

- ≤ 5 ans
- 5 ans - 9 ans
- 10 ans - 14 ans
- 15 ans - 19 ans
- ≥ 20 ans

2. Quelle fonction exercez-vous au niveau de la direction de votre club?

- La gestion journalière
- Département sportif
- Département commercial
- Département financier
- Département des jeunes
- Autre:

3. Depuis combien d'années avez-vous été actif(-ve) en tant que membre du conseil d'administration chez un club étranger?

- Jamais
- < 3 ans
- 3 ans - 6 ans
- 7 ans - 9 ans
- ≥ 10 ans

Questions spécifiques membres du staff

1. Depuis combien d'années êtes-vous actif(-ve) en tant que membre du staff des entraîneurs d'un club de la 1e ou 2e division belge?

- ≤ 5 ans
- 5 ans - 9 ans
- 10 ans - 14 ans
- 15 ans - 19 ans
- ≥ 20 ans

2. Quelle fonction exercez-vous principalement au niveau du staff des entraîneurs à votre club?

- Entraîneur
- Entraîneur-adjoint
- Autre staff technique
- Staff medical
- Scout / analyst

3. Depuis combien d'années avez-vous été actif(-ve) en tant que membre du staff des entraîneurs chez un club étranger?

- Jamais
- < 3 ans
- 3 ans - 6 ans
- 7 ans - 9 ans
- ≥ 10 ans

Questions spécifiques joueurs

1. Depuis combien d'années jouez-vous déjà à un club du 1e ou 2e divisions belges?

- ≤ 2 ans
- 3 ans - 5 ans
- 6 ans - 8 ans
- 9 ans - 11 ans
- ≥ 12 ans

2. Quelle position avez-vous principalement pendant les matchs?

- Gardien de but
- Défenseur
- Milieu de terrain
- Attaquant
- Substitué

3. Combien d'années avez-vous jouer à un club étranger?

- Jamais
- ≤ 2 ans
- 3 ans - 5 ans
- 6 ans - 8 ans
- ≥ 9 ans

Questions spécifiques supporters

1. Depuis combien d'années êtes-vous supporter d'un club du 1e ou 2e divisions belges?

- ≤ 10 ans
- 11 ans - 19 ans
- 20 ans - 29 ans
- 30 ans - 39 ans
- ≥ 40 ans

2. Combien de fois par saison assistez-vous en moyenne à un match (à domicile ou en déplacement) de votre club de 1e ou 2e divisions belges?

- ≤ 4
- 5 - 9
- 10 - 14
- 15 - 19
- ≥ 20

3. Combien de fois par saison assistez-vous en moyenne à un match d'une compétition étrangère?

- Jamais
- 1 - 3
- 4 - 6
- > 7

Partie 1: votre avis sur l'arbitrage actuel en 1e et 2e division belges

1. Indiquez sur une échelle de 1 à 7 comment vous jugez les éléments ci-dessous, sachant que 1 = très mauvais et 7 = parfait.

	1	2	3	4	5	6	7
L'arbitrage en 1 ^e et 2 ^e divisions belges	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Les prestations des arbitres belges en 1 ^e et 2 ^e divisions	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Les prestations des arbitres assistants belges en 1 ^e et 2 ^e divisions	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Les prestations des 4 ^e officiels belges en 1 ^e et 2 ^e divisions	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Indiquez sur une échelle de 1 à 7, pour chaque membre de l'arbitrage, la hauteur de ses performances quant aux éléments ci-dessous, sachant que 1 = très mauvais et 7 = parfait.

Arbitre principal:

	1	2	3	4	5	6	7
Maîtrise / application des règlements	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivité	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nombre de décisions correctes par rapport au nombre de décisions à prendre par match	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Arbitre assistant:

	1	2	3	4	5	6	7
Maîtrise / application des règlements	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivité	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nombre de décisions correctes par rapport au nombre de décisions à prendre par match	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4e officiel:

	1	2	3	4	5	6	7
Maîtrise / application des règlements	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivité	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nombre de décisions correctes par rapport au nombre de décisions à prendre par match	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. S'il existe d'après vous des problèmes au niveau de l'arbitrage en 1e et 2e division belges, où se situe le problème majeur?

- Manque d'objectivité
- Manque de qualité
- Manque de personnel
- Manque de formation
- L'attitude de l'arbitrage à l'égard des joueurs et entraîneurs
- Pas d'application
- Autre:

4. D'après vous, qu'est-ce qui pourrait augmenter le niveau de l'arbitrage belge ou en améliorer le fonctionnement?

5. Par rapport à l'arbitrage étranger, l'arbitrage en Belgique est:

Très mauvais

Mauvais

Similaire

Bon

Très bon

Partie 2: votre avis sur les moyens de communication qui soutiennent l'arbitrage ou qui pourraient le soutenir à terme

1. Désignez sur une échelle de 1 à 5 dans quelle mesure les moyens de communications ci-dessous entraînent / pourraient entraîner ..., sachant que 1 = absolument pas en 5 = très certainement.

des décisions plus rapides

	1	2	3	4	5
Drapeaux électroniques	☐	☐	☐	☐	☐
Oreillettes	☐	☐	☐	☐	☐
5 ^e et 6 ^e officiel	☐	☐	☐	☐	☐
Technologie de la ligne de but	☐	☐	☐	☐	☐
Arbitrage vidéo	☐	☐	☐	☐	☐

un déroulement plus loyal / des décisions plus correctes

	1	2	3	4	5
Drapeaux électroniques	☐	☐	☐	☐	☐
Oreillettes	☐	☐	☐	☐	☐
5 ^e et 6 ^e officiel	☐	☐	☐	☐	☐
Technologie de la ligne de but	☐	☐	☐	☐	☐
Arbitrage vidéo	☐	☐	☐	☐	☐

une plus-value pour l'arbitrage

	1	2	3	4	5
Drapeaux électroniques	☐	☐	☐	☐	☐
Oreillettes	☐	☐	☐	☐	☐
5 ^e et 6 ^e officiel	☐	☐	☐	☐	☐
Technologie de la ligne de but	☐	☐	☐	☐	☐
Arbitrage vidéo	☐	☐	☐	☐	☐

2. Classez chacun des moyens de communication ci-dessous d'après la plus-value qu'ils offrent / peuvent offrir dans le football, sachant que 1 = la plus petite plus-value et 5 = la plus grosse plus-value.

- Drapeaux électroniques
- Oreillettes
- 5e et 6e officiel
- Technologie de la ligne de but
- Arbitrage vidéo

3. Indiquez sur une échelle de 1 à 5 la mesure dans laquelle vous êtes d'accord / pas d'accord avec les affirmations ci-dessous, sachant que 1 = absolument pas d'accord et 5 = tout à fait d'accord.

	1	2	3	4	5
Étant donné l'impact positif dans d'autres sports, le football doit aussi franchir le pas vers un arbitrage vidéo.	☐	☐	☐	☐	☐
Le nombre de fautes diminuera si on introduit un 5 ^e et un 6 ^e officiel.	☐	☐	☐	☐	☐
En introduisant des moyens de communication technologiques, le charme du football disparaît.	☐	☐	☐	☐	☐
L'introduction d'un arbitrage vidéo est la seule possibilité pour obtenir des décisions correctes à 100%.	☐	☐	☐	☐	☐
Le niveau de l'arbitrage s'améliore considérablement lorsqu'on utilise les outils technologiques.	☐	☐	☐	☐	☐

Partie 3: votre avis sur l'introduction d'un 5e et d'un 6e officiel, la technologie de la ligne de but en un arbitrage vidéo dans le football

1. Êtes-vous partisan de l'introduction de ...

un 5e et un 6e officiel?

- Oui
- Non

Changez-vous d'avis si les clubs doivent supporter eux-mêmes les frais y afférents?

- Oui
- Non

la technologie de la ligne de but?

- Oui
- Non

Changez-vous d'avis si les clubs doivent supporter eux-mêmes les frais y afférents?

- Oui
- Non

un arbitrage vidéo?

- Oui
- Non

Changez-vous d'avis si les clubs doivent supporter eux-mêmes les frais y afférents?

- Oui
- Non

2. D'après vous, dans quel délai les moyens de communications ci-dessous seront-ils introduits dans la compétition nationale belge?

Un 5e et un 6e officiel

- < 2 ans
- 2 ans - < 4 ans
- 4 ans - < 6 ans
- ≥ 6 ans
- jamais

La technologie de la ligne de but

- < 2 ans
- 2 ans - < 4 ans
- 4 ans - < 6 ans
- ≥ 6 ans
- jamais

Un arbitrage vidéo

- < 2 ans
- 2 ans - < 4 ans
- 4 ans - < 6 ans
- ≥ 6 ans
- jamais

3. D'après vous, un arbitrage vidéo peut-il être introduit dans le football?

- Oui
- Non

Quelle est d'après vous la principale pierre d'achoppement pour son introduction?

- Les règlements ne sont pas adaptés pour cela
- Interruptions trop longues
- Trop de phases litigieuses
- Toutes les phases ne sont pas noires ou blanches
- Autre:

4. Classez chacune des phases de jeu ci-dessous d'après la mesure dans laquelle elles peuvent être jugées pas un arbitrage vidéo, sachant que 1 = n'entre pas en ligne de compte en 5 = entre certainement en ligne de compte.

- Hors-jeu
- Pénalty
- Fautes
- Franchissement ligne de but
- Franchissement ligne de touche

5. Quelle option choisissez-vous?

L'arbitre, deux arbitres assistants et un quatrième officiel +

- 5e et 6e officiel
- technologie de la ligne de but
- un arbitrage vidéo
- 5e et 6e officiel + technologie de la ligne de but
- 5e et 6e officiel + un arbitrage vidéo
- technologie de la ligne de but + un arbitrage vidéo
- 5e et 6e officiel + technologie de la ligne de but + un arbitrage vidéo
- aucune des options indiquées

Renseignements personnels

1. Vous êtes?

- Homme
- Femme

2. Quel âge avez-vous?

- ≤ 24 ans
- 25 ans - 34 ans
- 35 ans - 44 ans
- 45 ans - 54 ans
- ≥ 55 ans

3. Quelle est votre nationalité?

Bijlage IV: Vragenlijst in het Engels

Questionnaire for thesis "The added value of modern means of communication in football"

Dear Madam,
Dear Sir,

As a Master's student at the Multilingual Professional Communication department of the University of Antwerp I am conducting a market survey into the added value of modern means of communication in football for my thesis. The focus is chiefly on the means that (may) help support officials to make correct decisions during a game.

My intention is to study the findings of all main stakeholders in football and compare them with each other. My market survey is aimed at the following target groups within the Belgian 1st and 2nd national leagues: referees, members of the board, coaches, players and finally the supporters.

As your opinion is important, please can I have a little of your time to fill out this questionnaire. Answering the questions will take about 10 - 15 minutes. The questionnaire comprises three parts:

- part 1 tests your opinion on the current standard of refereeing in the Belgian 1st and 2nd national leagues,
- part 2 tests your opinion on the means of communication supporting the officials or which could do so in the future,
- part 3 tests your opinion on the use of a 5th and 6th official, goal line technology and a video referee in football.

And finally a number of personal details are requested which are necessary for the further processing of the market survey. Naturally, all questionnaires are treated anonymously.

If you have any questions relating to the questionnaire or survey, you can always contact me at the following e-mail address: wim.vanrobbroeck@student.ua.ac.be.

Thank you for your co-operation.

Wim Van Robbroeck

You are:

- referee in the Belgian 1st or 2nd national leagues
- member of the board of a club in the Belgian 1st or 2nd national leagues
- member of the coaching staff of a club in the Belgian 1st or 2nd national leagues
- player in the Belgian 1st or 2nd national leagues
- supporter of a club in the Belgian 1st or 2nd national leagues

Specific questions referees

1. How long have you been active in refereeing in football?

- ≤ 4 years
- 5 years - 9 years
- 10 years - 14 years
- 15 years - 19 years
- ≥ 20 years

2. What is your main responsibility as an official?

- Referee
- Assistant referee
- 4th official

3. In how many matches on international level (on average) per season are you one of the officials?

- 0
- 1 - 3
- 4 - 6
- > 6

4. Are you faced with any limitations in exercising your function as an official?

- Yes
- No

4a. Indicate the limitations you face and rank them (1 = smallest limitation and 5 = biggest limitation).

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4b. How can the limitations you face be dealt with best?

Specific questions members of the board

1. How long have you been a member of the board of a club in the Belgian 1st and 2nd national leagues?

- < 5 years
- 5 years - 9 years
- 10 years - 14 years
- 15 years - 19 years
- $\geq$ 20 years

2. What is your job profile as a member of the board?

- General management
- Sports departement
- Commercial department
- Financial department
- Youth department
- Other:

3. How long have you been a member of the board of a foreign club?

- Never
- < 3 years
- 3 years - 6 years
- 7 years - 9 years
- $\geq$ 10 years

Specific questions members of the coaching staff

1. How long have you been a member of the coaching staff of a club in the Belgian 1st and 2nd national leagues?

- < 5 years
- 5 years - 9 years
- 10 years - 14 years
- 15 years - 19 years
- $\geq$ 20 years

2. What is your main job function within the coaching staff of your club?

- Manager
- Assistant manager
- Other technical staff
- Medical staff
- Scout / analyst

3. How long have you been a member of the coaching staff of a foreign team?

- Never
- < 3 years
- 3 years - 6 years
- 7 years - 9 years
- $\geq$ 10 years

Specific questions players

1. How long have you been playing in the Belgian 1st and 2nd national leagues?

- ≤ 2 years
- 3 years - 5 years
- 6 years - 8 years
- 9 years - 11 years
- ≥ 12 years

2. What position do you occupy the most during the games?

- Goalkeeper
- Defender
- Midfielder
- Striker
- Substitute

3. How long have you played for a foreign club?

- Never
- ≤ 2 years
- 3 years - 5 years
- 6 years - 8 years
- ≥ 9 years

Specific questions supporters

1. How long have you been a supporter of a team in the Belgian 1st or 2nd national leagues?

- ≤ 10 years
- 11 years - 19 years
- 20 years - 29 years
- 30 years - 39 years
- ≥ 40 years

2. On average, how often a season do you go and watch a game of your team (home and away) in the Belgian 1st and 2nd national leagues?

- ≤ 4
- 5 - 9
- 10 - 14
- 15 - 19
- ≥ 20

3. On average, how often a season do you go and watch a game of an international competition?

- Never
- 1 - 3
- 4 - 6
- > 7

Part 1: your opinion on the current standard of refereeing in the Belgian 1st and 2nd national leagues

1. On a scale of 1 to 7 indicate how you feel about the following: (1 = very bad and 7 = perfect).

	1	2	3	4	5	6	7
Refereeing in the Belgian 1st and 2nd national leagues	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The performance of Belgian referees in the Belgian 1st and 2nd national leagues	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The performances of Belgian assistant referees in the Belgian 1st and 2nd national leagues	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
The performance of Belgian 4th officials in the Belgian 1st and 2nd national leagues	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. On a scale of 1 to 7 indicate for every official how well he / she scores on the following: (1 = very bad and 7 = perfect).

Referee:

	1	2	3	4	5	6	7
Competence / applying the rules	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivity	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Number of correct decisions compared to number of decisions per game	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Assistant referee:

	1	2	3	4	5	6	7
Competence / applying the rules	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivity	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Number of correct decisions compared to number of decisions per game	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4th official:

	1	2	3	4	5	6	7
Competence / applying the rules	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Objectivity	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Number of correct decisions compared to number of decisions per game	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. If you believe refereeing in the Belgian 1st and 2nd national leagues is problematic, where do you think the biggest problem lies?

- Lack of objectivity
- Lack of quality
- Lack of staff
- Lack of training
- Attitude of the officials towards the players and coaching staff
- Not applicable
- Other:

4. What do you think would raise the level of Belgian refereeing or improve the performance of the officials?

5. Compared to your foreign colleagues, refereeing in Belgium is:

Very bad

Bad

The same

Good

Very good

Part 2: your opinion on the means of communication that may support the officials or could do so in the future

1. On a scale from 1 to 5 indicate to what extent the following means of communication allow / could allow ... (1 = not at all and 5 = absolutely).

quicker decisions

	1	2	3	4	5
Referee paging system	☐	☐	☐	☐	☐
Headset	☐	☐	☐	☐	☐
5th and 6th official	☐	☐	☐	☐	☐
Goal line technology	☐	☐	☐	☐	☐
Video referee	☐	☐	☐	☐	☐

a fairer match / more correct decisions

	1	2	3	4	5
Referee paging system	☐	☐	☐	☐	☐
Headset	☐	☐	☐	☐	☐
5th and 6th official	☐	☐	☐	☐	☐
Goal line technology	☐	☐	☐	☐	☐
Video referee	☐	☐	☐	☐	☐

an added value for the officials

	1	2	3	4	5
Referee paging system	☐	☐	☐	☐	☐
Headset	☐	☐	☐	☐	☐
5th and 6th official	☐	☐	☐	☐	☐
Goal line technology	☐	☐	☐	☐	☐
Video referee	☐	☐	☐	☐	☐

2. Rank each of the following means of communication in terms of added value the offer / could offer in football (1 = smallest added value and 5 = biggest added value).

- Referee paging system
- Headset
- 5th and 6th official
- Goal line technology
- Video referee

3. On a scale from 1 to 5 indicate to what extent you agree / disagree with the following premises (1 = totally disagree and 5 = totally agree).

	1	2	3	4	5
In view of the positive impact in other sports, should football also have a video referee.	☐	☐	☐	☐	☐
The number of fouls will drop by having a 5th and 6th official.	☐	☐	☐	☐	☐
By introducing technological means of communication you lose the charm of football.	☐	☐	☐	☐	☐
Introducing a video referee is the only way to be sure of 100% correct decisions.	☐	☐	☐	☐	☐
The level of refereeing has improved greatly thanks to technological means.	☐	☐	☐	☐	☐

Part 3: your opinion on having a 5th and 6th official, goal line technology and a video referee in football

1. Do you support the introduction of ...

a 5th and 6th official?

- Yes
- No

Would you change your opinion if the clubs had to bear the extra costs?

- Yes
- No

goal line technology?

- Yes
- No

Would you change your opinion if the clubs had to bear the extra costs?

- Yes
- No

a video referee?

- Yes
- No

Would you change your opinion if the clubs had to bear the extra costs?

- Yes
- No

2. Within what term do you think the following means of communication will be introduced in the Belgian national competition?

A 5th and 6th official

- < 2 years
- 2 years - < 4 years
- 4 years - < 6 years
- ≥ 6 years
- never

Goal line technology

- < 2 years
- 2 years - < 4 years
- 4 years - < 6 years
- ≥ 6 years
- never

A video referee

- < 2 years
- 2 years - < 4 years
- 4 years - < 6 years
- ≥ 6 years
- never

3. Do you think a video referee can be introduced in football?

- Yes
- No

What do you think is the biggest stumbling block for the introduction?

- The rules have not been adapted to this
- The game will be interrupted too often
- Too many disputable phases
- Not all phases are black or white
- Other:

4. Rank each of the following match phases to the extent they can be evaluated by a video referee (1 = does not come into consideration and 5 = certainly comes into consideration).

- Offside
- Penalty
- Fouls
- Crossing the goal line
- Crossing the sideline

5. What option do you choose?

The referee, two assistant referees and a 4th official +

- 5th and 6th official
- goal line technology
- a video referee
- 5th and 6th official + goal line technology
- 5th and 6th official + a video referee
- goal line technology + a video referee
- 5th and 6th official + goal line technology + a video referee
- none of the specified options

Personal details

1. You are?

- Male
- Female

2. How old are you?

- ≤ 24 years
- 25 years - 34 years
- 35 years - 44 years
- 45 years - 54 years
- ≥ 55 years

3. What is your nationality?

Bijlage V: Tabellen

Tabel 1. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de vraag 'U bent?' (n=132)

	Frequentie	Percentage
Man	119	90.2%
Vrouw	13	9.8%

Tabel 2. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de scheidsrechters 'In hoeveel wedstrijden op internationaal niveau maakt u (gemiddeld) per seizoen deel uit van de wedstrijdleiding?' (n=49)

	Frequentie	Percentage
0	33	67.3%
1 – 3	4	8.2%
4 – 6	4	8.2%
> 6	8	16.3%

Tabel 3. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de spelers 'In welke positie wordt u tijdens de wedstrijd het vaakst opgesteld?' (n=8)

	Frequentie	Percentage
Doelman	2	25.0%
Verdediger	2	25.0%
Middenvelder	3	37.5%
Aanvaller	1	12.5%
Reserve	0	0.0%

Tabel 4. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de spelers 'Hoe lang hebt u reeds gespeeld voor een buitenlandse club?' (n=8)

	Frequentie	Percentage
Nooit	3	37.5%
≤ 2 jaar	1	12.5%
3 jaar – 5 jaar	2	25.0%
6 jaar – 8 jaar	1	12.5%
≥ 9 jaar	1	12.5%

Tabel 5. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de bestuursleden ‘*Welke functie oefent u uit binnen het bestuur van uw club?*’ (n=13)

	Frequentie	Percentage
Dagelijkse bestuur	5	38.5%
Sportieve cel	1	7.7%
Commerciële cel	0	0.0%
Financiële cel	1	7.7%
Jeugdcel	1	7.7%
Andere:	5	38.5%
Juridische cel		
Lid algemene vergadering		
Secretariaat – loonadm		
Secretaris-gerechtigd correspondent		
Voorzitter		

Tabel 6. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de bestuursleden ‘*Hoe lang bent u reeds als bestuurslid actief geweest bij een buitenlandse club?*’ (n=13)

	Frequentie	Percentage
Nooit	13	100.0%
< 3 jaar	0	0.0%
3 jaar – 6 jaar	0	0.0%
7 jaar – 9 jaar	0	0.0%
≥ 10 jaar	0	0.0%

Tabel 7. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de trainersstaf ‘*Hoe lang bent u reeds actief als lid van de trainersstaf bij een club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?*’ (n=10)

	Frequentie	Percentage
< 5 jaar	5	50.0%
5 jaar – 9 jaar	2	20.0%
10 jaar – 14 jaar	2	20.0%
15 jaar – 19 jaar	0	0.0%
≥ 20 jaar	1	10.0%

Tabel 8. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de trainersstaf 'Welke functie oefent u hoofdzakelijk uit binnen de trainersstaf van uw club?' (n=10)

	Frequentie	Percentage
Hoofdtrainer	1	10.0%
Assistent-trainer	7	70.0%
Overige technische staf	2	20.0%
Medische staf	0	0.0%
Scout / analist	0	0.0%

Tabel 9. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de trainersstaf 'Hoe lang bent u reeds voor een buitenlandse club actief geweest binnen de trainersstaf?' (n=10)

	Frequentie	Percentage
Nooit	9	90.0%
< 3 jaar	0	0.0%
3 jaar – 6 jaar	1	10.0%
7 jaar – 9 jaar	0	0.0%
≥ 10 jaar	0	0.0%

Tabel 10. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de supporters 'Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij (uit en thuis) van uw club uit de Belgische 1ste of 2de klasse?' (n=67)

	Frequentie	Percentage
≤ 4	26	38.8%
5 – 9	9	13.4%
10 – 14	4	6.0%
15 – 19	7	10.4%
≥ 20	21	31.3%

Tabel 11. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de supporters 'Hoe vaak woont u gemiddeld per seizoen een wedstrijd bij in een buitenlandse competitie?' (n=67)

	Frequentie	Percentage
Nooit	41	61.2%
1 – 3	22	32.8%
4 – 6	3	4.5%
> 7	1	1.5%

Tabel 12. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de huidige wedstrijdleiding

	Scheids- rechters – bestuursleden	Scheids- rechters – trainersstaf	Scheids- rechters – spelers	Scheids- rechters – supporters
De wedstrijdleiding (scheidsrechterlijk team) in de Belgische 1ste en 2de klasse	1.334 p<.001	1.665 p<.001	1.815 p<.001	1.371 p<.001
De prestaties van de Belgische hoofdscheidsrechters in 1ste en 2de klasse	1.313 p<.01	1.043 p<.05	1.918 p<.001	1.320 p<.001
De prestaties van de Belgische assistent-scheidsrechters in 1ste en 2de klasse	1.214 p<.001	1.722 p<.001	1.522 p<.001	1.387 p<.001
De prestaties van de Belgische 4de officials in 1ste en 2de klasse	1.161 p<.05	1.791 p<.001	1.891 p<.001	1.212 p<.001

Tabel 13. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de hoofdscheidsrechter

	Scheids- rechters – bestuursleden	Scheids- rechters – trainersstaf	Scheids- rechters – spelers	Scheids- rechters – supporters
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	1.023 p<.05	.870 p=.181	.995 p=.139	1.213 p<.001
Objectiviteit	2.271 p<.001	1.948 p<.001	2.223 p<.001	2.169 p<.001
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	1.639 p<.001	1.170 p<.01	1.745 p<.001	1.437 p<.001

Tabel 14. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de assistent-scheidsrechter

	Scheids- rechters – bestuursleden	Scheids- rechters – trainersstaf	Scheids- rechters – spelers	Scheids- rechters – supporters
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	1.505 p<.001	1.943 p<.001	1.293 p<.01	1.417 p<.001
Objectiviteit	1.973 p<.001	2.135 p<.001	2.060 p<.001	1.823 p<.001
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	1.694 p<.001	1.648 p<.001	1.723 p<.001	1.385 p<.001

Tabel 15. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de 4de official

	Scheids- rechters – bestuursleden	Scheids- rechters – trainersstaf	Scheids- rechters – spelers	Scheids- rechters – supporters
Bekwaamheid / toepassing van de reglementen	1.584 p<.001	1.491 p<.01	.641 p=1.00	1.279 p<.001
Objectiviteit	2.129 p<.001	2.083 p<.001	2.158 p<.001	1.745 p<.001
Aantal correcte beslissingen ten opzichte van het aantal te nemen beslissingen per wedstrijd	1.684 p<.001	1.461 p<.01	1.636 p<.01	1.283 p<.001

Tabel 16. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de vergelijking van de buitenlandse en de Belgische wedstrijdleiding

	Scheidsrechters – bestuursleden	Scheidsrechters – trainersstaf	Scheidsrechters – spelers	Scheidsrechters – supporters
In vergelijking met de buitenlandse wedstrijdleiding is de wedstrijdleiding in België ...	1.002 p<.01	1.248 p<.001	1.098 p<.01	1.042 p<.001

Tabel 17. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de specifieke vraag aan de scheidsrechters ‘Wordt u geconfronteerd met beperkingen in het uitoefenen van uw functie binnen de wedstrijdleiding?’ (n=49)

	Frequentie	Percentage
Ja	9	18.4%
Nee	40	81.6%

Tabel 18. Antwoorden op de specifieke vraag aan de scheidsrechters ‘Benoem de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt en rangschik deze, waarbij 1 = grootste beperking en 5 = kleinste beperking?’ (n=4)

	1	2	3	4	5
Mon employeur					
Niet elke AR heeft een eigen communicatieset (lees: oortje) + niet alle communicatiesets zijn kwalitatief OK		De opwarmzone achter AR1 is op vele malen 3m (=off. minimum). De wisselerspelers die aldaar in die zone van AR1 opwarmen lopen aldaar vaak in de weg van de AR en vormen een obstakel			
Teveel ‘moeten’ zien		Actie-reactie bij aanval	Onmogelijkheid om sommige fases correct te beoordelen	Kritiek op correcte beslissingen	
Andere beroepsbezigheid die het niet toelaat voldoende rust te nemen		Amateuristische leiding door scheidsrechterscommissie over de scheidsrechters en assistent-scheidsrechters			

Tabel 19. Antwoorden op de specifieke vraag aan de scheidsrechters '*Hoe kunnen de beperkingen waarmee u geconfronteerd wordt het beste worden aangepakt?*' (n=6)

Compenser mes absences avec des congés sans soldes et beaucoup de disponibilités quand je suis présent
Doellijn technologie – toegang tot beelden voor 4de official
Hogere verloning van de wedstrijdleiding ten einde hoofd-beroepsbezigheid te kunnen afbouwen zodat arbitrage neigt naar hoofd-beroepsbezigheid; mensen met meer kwaliteiten om het scheidsrechterswereldje te runnen
JA; investering in comm. Sets + opwarming spelers laten doorgaan achter de zijlijn van het eigen doel. Dit gebeurt in Europa wel vaker
Technologische hulp waarbij de wedstrijd even wordt gestaakt voor analyse, met voldoende ondersteuning en respect bij foutieve 'eerste' beslissingen
Video-technologie

Tabel 20. Antwoorden in de categorie "andere" op de vraag '*Indien er zich volgens u problemen voordoen in de wedstrijdleiding van de Belgische 1ste en 2de klasse, waar situeert zich dan het grootste probleem?*' (n=18)

Zicht op bepaalde spelsituaties in een fractie van een seconde
Houding van speler en trainers tov de ref
La presse avide de sensationnalisme, le manque de respect vis-à-vis des personnes
Manque flagrant de soutien des formateurs et désignations dirigées en fonction de copinage
Gebrek aan moderne middelen
Zie problemen die eerder werden geschetst
Gebrek aan omkadering
Respect voor de wedstrijdleiding
Weinig respect v d spelers
De camera's zien meer
Arbitre non professionnel
Gebrek aan inzicht in spelfases. Onvoldoende inzicht in schwalbes, fakes, balvoordelen en dergelijke meer ...
Menselijke fouten
Ervaring
Encadrement à professionnaliser
La confrontation aux images télévisées
De houding van de spelers
Spelers en bestuursleden

Tabel 21. Antwoorden op de vraag ‘Wat kan volgens u het niveau van de Belgische wedstrijd-leiding verhogen of hun functioneren verbeteren?’ (n=124)

Meer technologische ondersteuning
Plus de formation et plus d'arbitre francophone
Minder druk van de media
Gebuisde scheidsrechters uit 1ste zouden niet mogen bestraft worden door het verwijzen naar 2de klasse. Deze scheidsrechters hebben dan een onverbetelijke profileringsdrang.
De job van scheidsrechter professionaliseren naar Engels model. Scheidsrechters moeten niet als voetballiefhebbers maar als topsporters beschouwd, opgeleid en behandeld worden.
Intensievere begeleiding
Camerabeelden zoals in de hockey reeds het geval is
Meer objectiviteit
Refs zouden prof moeten worden. Dat is de enige manier om ze op een degelijk niveau te krijgen.
Formation sur les aspects tactiques pour les arbitres (lecture du jeu)
Doellijntechnologie
L'objectivité et un véritable soutien de la part de la cca
Le respect de la fonction et de ses décisions
Niet alleen (jonge) leeftijd maar des te meer ervaring als criterium voor doorstroming gebruiken
Professionalisme
Professionals van maken en gebruik maken van technische middelen toestaan
Professionnalisme
Avoir une partie d'horaire pris en charge par la fédération 1/5 ou 1/4 temps pour s'entraîner ou les séminaires sans que cela empiete sur la vie professionnelle ou la vie familiale
Augmentation des revenus pour au moins devenir semi professionnel
Cameratechnologie
Une assistance vidéo sur certains faits du match
De prestatiedruk (controles) verminderen
Doellijntechnologie
Bijsturing van het evaluatiesysteem dat nu voor onnodige druk zorgt (bij sommige AR/AR's)
Camera's gebruiken in beslissingen
Een full time job van maken
Technologische hulp zoals doellijntechnologie of refs naast het doel
Meer personeel
Meer leren van wat topscheidsrechters in het buitenland zoal doen
Intensievere begeleiding en professionele omkadering
Omkadering = professionalisme in tijdsbesteding, verloning, training, feedback,...
Opleiding om objectiviteit te bevorderen

Professionalisering
Regelmatige bijscholing
Professionele begeleiding
Kwalitatieve omkadering van de scheidsrechters
Les nouvelles technologies
Meer theorie tijdens het jaar met beelden en mogelijkheid tot discussie en evaluatie
Overschakelen naar (semi-)professionele arbitrage
Technol hulpmidd
Plus de considérations
Professionele scheidsrechters
Een betere opleiding
Le professionnalisme, 100% occupé avec l'arbitrage
Scheidsrechter beter begeleiden en voorbereiden
PROFESSIONNALISME
Meer naar de geest dan naar de letter van het reglement oordelen
La professionalisation
Betere selectie van bekwame scheidsrechters met een uistraling ipv gefrustreerde, naar aandacht zoekende mannetjesputters...
Een scheidsrechter krijgt een te grote vergoeding
Inzicht op het spel
Professionele en onafhankelijke wedstrijdleiding zou ideaal zijn hoewel onafhankelijk utopisch is vrees ik
Plus de moyens financiers
Professionalisme
Inzet van video-technologie
Bepaalde scheidsrechters niet naar clubs sturen waarvan men "weet" dat er in het recente verleden zware foutieve beslissingen zijn gemaakt tijdens een wedstrijd
Technische hulpmiddelen
Rechtvaardig optreden
La professionnalisation (entraînements supplémentaires, stages, débriefing complet du match, analyse vidéo des futures équipes,...)
Betere opleiding
Beschikbare technologie benutten
Geen idee
Profstatuut voor scheidsrechters
Onpartijdigheid
Profstatuut : meer rust en betere begeleiding. Niet zozeer voor het financiële

---

Profesionalisering (beroeps) wedstrijdleiders

Elektronische hulpmiddelen

Het waarderen van de beslissingen die de scheidsrechters nemen en hardere straffen tegenover de spelers

---

Respect tegenover wedstrijdleiding

Aanstellen van scheidsrechters MET voetbalervaring ipv scheidsrechters al verplichten vanaf 17 jaar te gaan arbitreran om nog carrière te kunnen maken in de hogere reeksen. Wie op te vroege leeftijd gaat arbitreran kent (mede door de examens die men dan moet afleggen) wel de reglementen, maar ontbreekt het inzicht in spelfases. Die kan je niet leren vanuit boeken of simulaties, maar enkel door (jarenlang) zelf het spel gespeeld te hebben. Waarom bijv. Geen spelers van 3e en 4e vanaf hun 30e de kans geven om te scholen tot scheidsrechters voor de hogere reeksen ?

Professionele mensen + strengere beoordeling

Beeldmateriaal

Communicatie

Zowiezo niet verder doorslaan in het strikt navolgen van de regels, een scheids die in de geest van een wedstrijd fluit verdiend vanzelf het respect van supporters en spelers

---

Profstatuut

In sommige situaties het spel laten doorgaan, minder vaak stilleggen.

Betere en regelmatige begeleiding van ex-topscheidsrechters

Goede opleiding en meer objectiviteit

Coaching van het volledige team

Iets meer objectiever zijn, grote clubs krijgen toch net iets sneller een voordeel

---

Objectieve en logische beoordeling van hun prestaties, onafhankelijk van de media beoordeling

---

Normaal communiceren, voetbalsfeer aanvoelen en niet op de letter fluiten als uitvlucht

---

Wedstrijdomstandigheden leren aanvoelen !

Meer analyse overzichten bestuderen an dubieuze situaties om hier in de toekomst correcte beslissingen uit te trekken

---

Doellijntechnologie

Les arbitres devraient être pro

Plus de sérénité...moins de critique, d'agressivité des joueurs supporters et des médias parfois.

Professioneel

Travail par équipes fixes - Moins d'arbitres en D1 qui font plus de matches : plus d'expérience

---

Technische hulpmiddelen

Se servir des images télévisées en cours de match pour la division 1

Videobeelden

Televisiebeelden - herhalingen

Vidéo

Uitstraling, persoonlijkheid

Extra training

/

Profesionaliseren (een full-time job van maken)

Meer communiceren met spelers en trainers

Meer werken met teams

Toestaan technische hulpmiddelen

Video ondersteuning met machtiging van een deskundige "video-scheidsrechter" om de wedstrijd even stil te leggen en de hoofdscheidsrechter te raadplegen.

Profesioneel maken

Een doorgedreven en professionele omkadering/opleiding

Ex-spelers inlassen - menselijker reageren

Opleiding

Meer gezamenlijke trainingen, meer gebruik maken van beeldmateriaal om het hedendaags voetbalspel beter te begrijpen

---

Het toelaten van technologische hulpmiddelen, zoals camerabeelden, hawk-eye

---

Technologie

Betere opleidingen

Elever le niveau de formation et créer un respect commun

Beroepsscheidsrechters

Video

Meer communicatie ts scheidsrechters en spelers en trainers

Op regelmatige basis (bv. 3x /seizoen) overleg met trainers uit het Betaald Voetbal

---

Een echte opleiding en minstens semi professionele refs

Meer overleg met voltallige wedstrijdleiding

Profstatuut toekennen aan scheidsrechters en bijgevolg beter opleiden en technologische hulpmiddelen toestaan

---

Professionaliseren

Opleiding

Opleiding bij buitenlandse scheidsrechters

Better guidance and education

Strengere straffen voor spelers

Check Engelse Premier League en trek er lessen uit!

Tabel 22. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor snellere beslissingen

	Scheidsrechters – bestuursleden	Scheidsrechters – trainersstaf	Scheidsrechters – spelers	Scheidsrechters – supporters	Spelers – supporters
Piepvlaggen	1.272 p<.01	.633 p=.878	.272 p=1.00	1.423 p<.001	1.152 p<.05
Oortjes	.428 p=.813	.205 p=1.00	.386 p=1.00	.466 p<.05	.080 p=1.00
5de en 6de official	.866 p=.220	.116 p=.089	1.533 p<.01	.717 p<.05	-.816 p=.620
Videoreferee	-.978 p=.306	-1.478 p<.05	-.853 p=1.00	-1.150 p<.001	-.297 p=1.00

Tabel 23. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een eerlijker verloop / correctere beslissingen

	Scheidsrechters – bestuursleden	Scheidsrechters – trainersstaf	Scheidsrechters – spelers	Scheidsrechters – supporters
Piepvlaggen	.721 p=.821	.027 p=1.00	.804 p=1.00	.706 p=.051
5de en 6de official	.946 p=.099	1.640 p<.01	1.446 p<.01	1.097 p<.001

Tabel 24. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van de mate waarin de communicatiemiddelen zorgen / zouden kunnen zorgen voor een meerwaarde voor de wedstrijdleiding

	Scheidsrechters – bestuursleden	Scheidsrechters – trainersstaf	Scheidsrechters – spelers	Scheidsrechters – supporters
Piepvlaggen	1.101 p<.05	.657 p=1.00	.560 p=1.00	1.222 p<.001
Oortjes	.554 p=.413	.027 p=1.00	.554 p=.835	.657 p<.001
5de en 6de official	1.138 p<=.05	1.749 p<.01	1.554 p<.01	1.075 p<.001

Tabel 25. Significante verschilresultaten Bonferroni post hoc analyse (verschil in gemiddelde en significantiewaarde) in verband met de beoordeling van enkele stellingen omtrent de communicatiemiddelen die de wedstrijdleiding ondersteunen of in de toekomst kunnen ondersteunen

	Scheidsrechters – bestuursleden	Scheidsrechters – trainersstaf	Scheidsrechters – spelers	Scheidsrechters – supporters
Gezien de positieve impact bij andere sporttakken, moet het voetbal ook de stap zetten naar een videoreferee	-.406 p=1.00	-1.295 p=.080	-.614 p=1.00	-.837 p<.05
Het aantal overtredingen zal dalen door het inzetten van een 5de en 6de official	1.341 p<.01	1.229 p<.05	1.924 p<.001	1.133 p<.001
Het invoeren van een videoreferee is de enige mogelijkheid om 100% correcte beslissingen te krijgen	-.960 p=.160	-.766 p=.858	-.918 p=.503	-1.019 p<.001
Het niveau van de wedstrijdleiding is sterk verbeterd door het gebruik van de technologische hulpmiddelen	.062 p=1.00	.645 p=.623	1.103 p<.05	.454 p=.148

Tabel 26. Frequenties en percentages van de antwoorden op de vraag ‘Binnen welke termijn zullen volgens u onderstaande communicatiemiddelen worden ingevoerd in de Belgische nationale competitie?’ (n=132)

	Frequentie	Percentage
een 5de en 6de official		
< 2 jaar	81	61.4%
2 jaar –< 4 jaar	13	9.8%
4 jaar – < 6 jaar	5	3.8%
≥ 6 jaar	3	2.3%
nooit	30	22.7%
doellijntechologie		
< 2 jaar	46	34.8%
2 jaar –< 4 jaar	53	40.2%
4 jaar – < 6 jaar	14	10.6%
≥ 6 jaar	9	6.8%
nooit	10	7.6%
een videoreferree		
< 2 jaar	32	24.2%
2 jaar –< 4 jaar	14	10.6%
4 jaar – < 6 jaar	21	15.9%
≥ 6 jaar	23	17.4%
nooit	42	31.8%

Tabel 27. Frequenties en percentages van de antwoordmogelijkheden voor de vraag ‘Wat is volgens u het grootste struikelblok voor de invoering van een videoreferree?’ (n=41)

	Frequentie	Percentage
Reglementen zijn hier niet voor aangepast	5	12.2%
Te lange onderbrekingen	13	31.7%
Te veel betwistbare fases	6	14.6%
Niet alle fases zijn zwart of wit	15	36.6%
Andere:	2	4.9%
Financiële impact		
Hinder bij het vlotte verloop van het spel, in tegenstelling tot bijvoorbeeld sporten als American Football dat toch al veel stilligt, moet voetbal het van zijn tempo hebben		

Tabel 28. Gemiddelden van de rangschikking van de spelfases volgens de mate waarin ze door een videoreferee kunnen worden beoordeeld (1 = komt niet in aanmerking, 5 = komt zeker in aanmerking) uitgesplitst per type respondent (standaarddeviaties staan tussen haakjes)

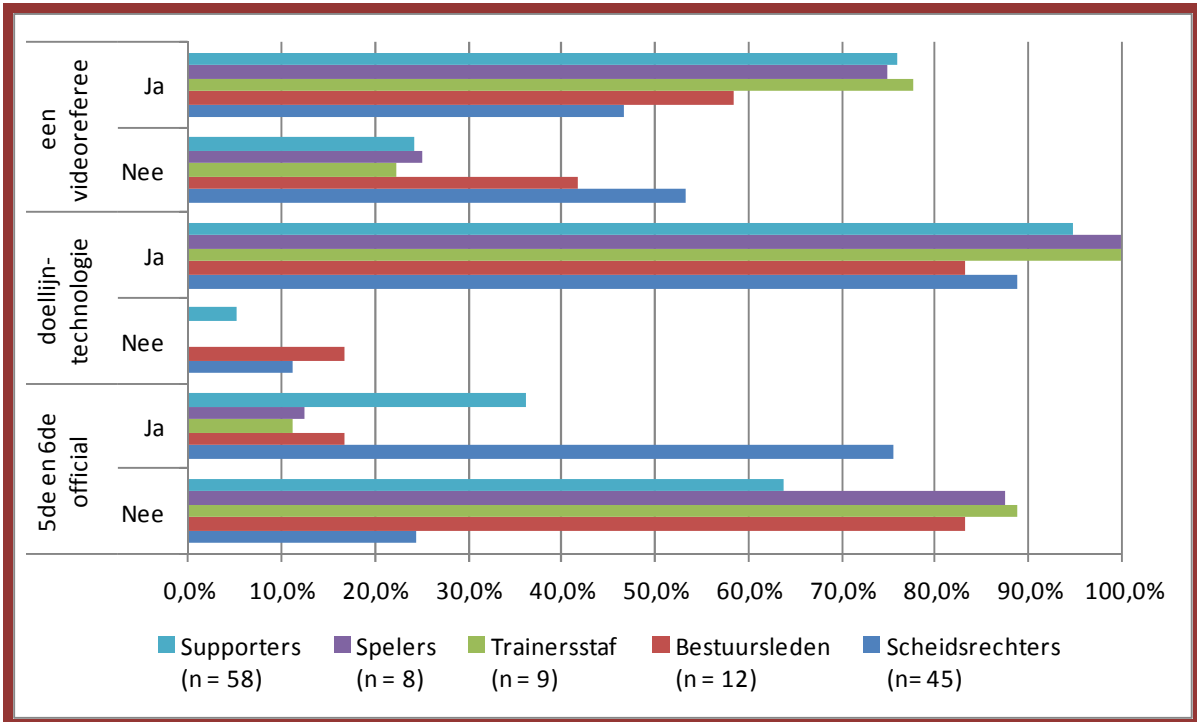
	Scheids- rechters (n=45)	Bestuurs- leden (n=12)	Trainers- staf (n=9)	Spelers (n =8)	Supporters (n =58)	Totaal (n=132)
Offside *	2.78 (1.51)	4.17 (1.53)	4.67 (0.71)	3.25 (1.75)	3.69 (1.22)	3.46 (1.46)
Penalty **	2.91 (1.46)	3.67 (1.30)	3.78 (1.09)	3.75 (1.28)	3.67 (1.23)	3.42 (1.35)
Overtredingen	2.56 (1.34)	2.92 (1.08)	2.89 (1.45)	2.63 (1.19)	2.98 (1.38)	2.80 (1.33)
Overschrijden doellijn	4.04 (1.40)	3.83 (1.12)	4.33 (1.41)	3.75 (1.17)	3.83 (1.19)	3.93 (1.26)
Overschrijden zijlijn	3.18 (1.48)	2.83 (1.59)	2.56 (1.24)	2.38 (1.51)	2.47 (1.52)	2.74 (1.51)

(* p<.001) (** p<.05)

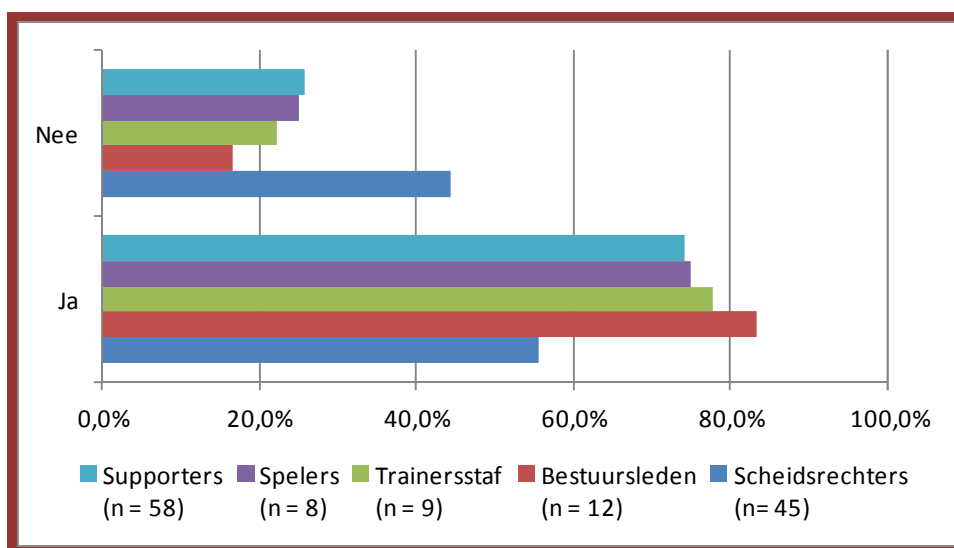

Bijlage VI: Grafieken

Grafiek 1. Antwoorden op de vraag 'Bent u voorstander van het invoeren van ...?' uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent (n=132)

Grafiek 2. Antwoorden op de vraag 'Kan volgens u een videoreferree worden ingevoerd in het voetbal?' uitgedrukt in percentages en uitgesplitst per type respondent

Bijlage VII: CD met digitale versie van scriptie en SPSS-dataset

Verklaring op woord van eer

Ik verklaar dat ik deze aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte en Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen ingediende masterscriptie zelfstandig en zonder hulp van andere dan de vermelde bronnen heb gemaakt.

Ik bevestig dat de direct en indirect overgenomen informatie, stellingen en figuren uit andere bronnen als zodanig aangegeven zijn in overeenstemming met de richtlijnen over plagiaat in de cursus WEW en het masterscriptie vademecum.

Ik bevestig dat dit werk origineel is, aan geen andere onderwijsinstelling werd aangeboden en nog niet werd gepubliceerd.

Ik ben mij bewust van de implicaties van fraude zoals beschreven in artikel 18 van het onderwijs- en examenreglement van de Universiteit Antwerpen (www.ua.ac.be/oer).

Datum 27 mei 2013

Plaats Antwerpen

Naam Wim Van Robbroeck

Handtekening

